

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 27 grudnia 2016 r.

Poz. 7919

UCHWAŁA NR XXVII/176/2016 RADY GMINY WIERZCHOSŁAWICE

z dnia 30 listopada 2016 roku

w sprawie zmiany uchwały Nr XXIII/153/2016 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Wierzchosławice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 466 ze zm.) oraz art. 8, art. 11 ust. 5 pkt 1 i art. 13 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777) uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Rada Gminy Wierzchosławice na wniosek Wójta Gminy Wierzchosławice poprawia wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Wierzchosławice, dodając zdegradowany obszar uzupełniający z przeznaczeniem do rewitalizacji w miejscowości Wierzchosławice - Dwudniaki.

2. Zmianie ulegają załączniki do uchwały Nr XXIII/153/2016 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Wierzchosławice, które w miejsce dotychczasowych otrzymują treść jak w załącznikach do niniejszej uchwały.

§ 2. Wyznacza się poprawiony i uzupełniony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Wierzchosławice w granicach określonych w „Delimitacji obszarów zdegradowanych w przestrzeni gminy Wierzchosławice”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzchosławice .

§ 4. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
Artur Jasiński

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXVII/176/2016
Rady Gminy Wierzchosławice
z dnia 30 listopada 2016 roku

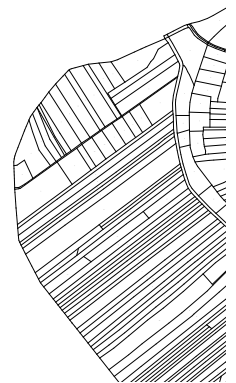
**OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
DLA GMINY WIERZCHOSŁAWICE**

1

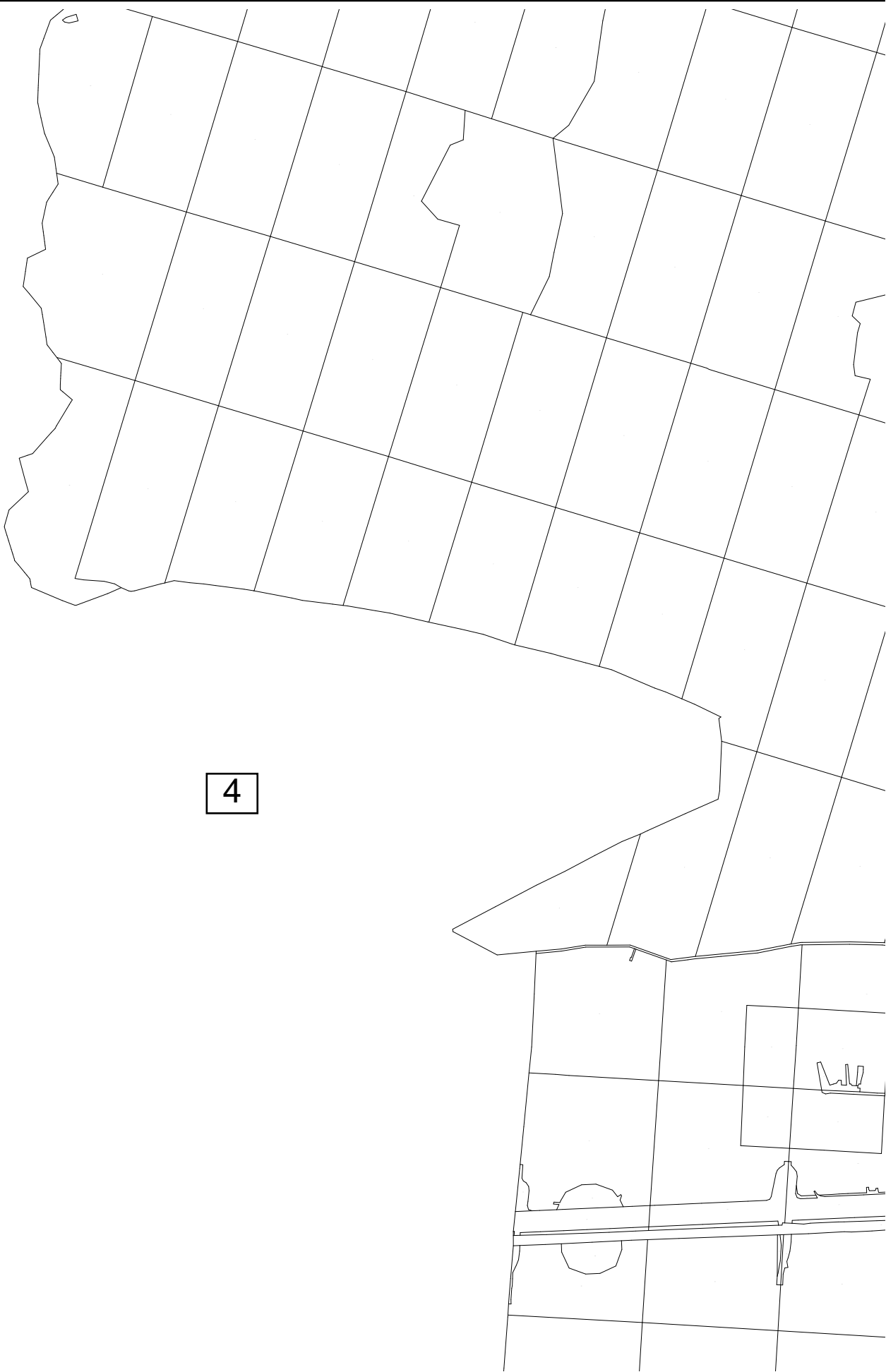

2

3

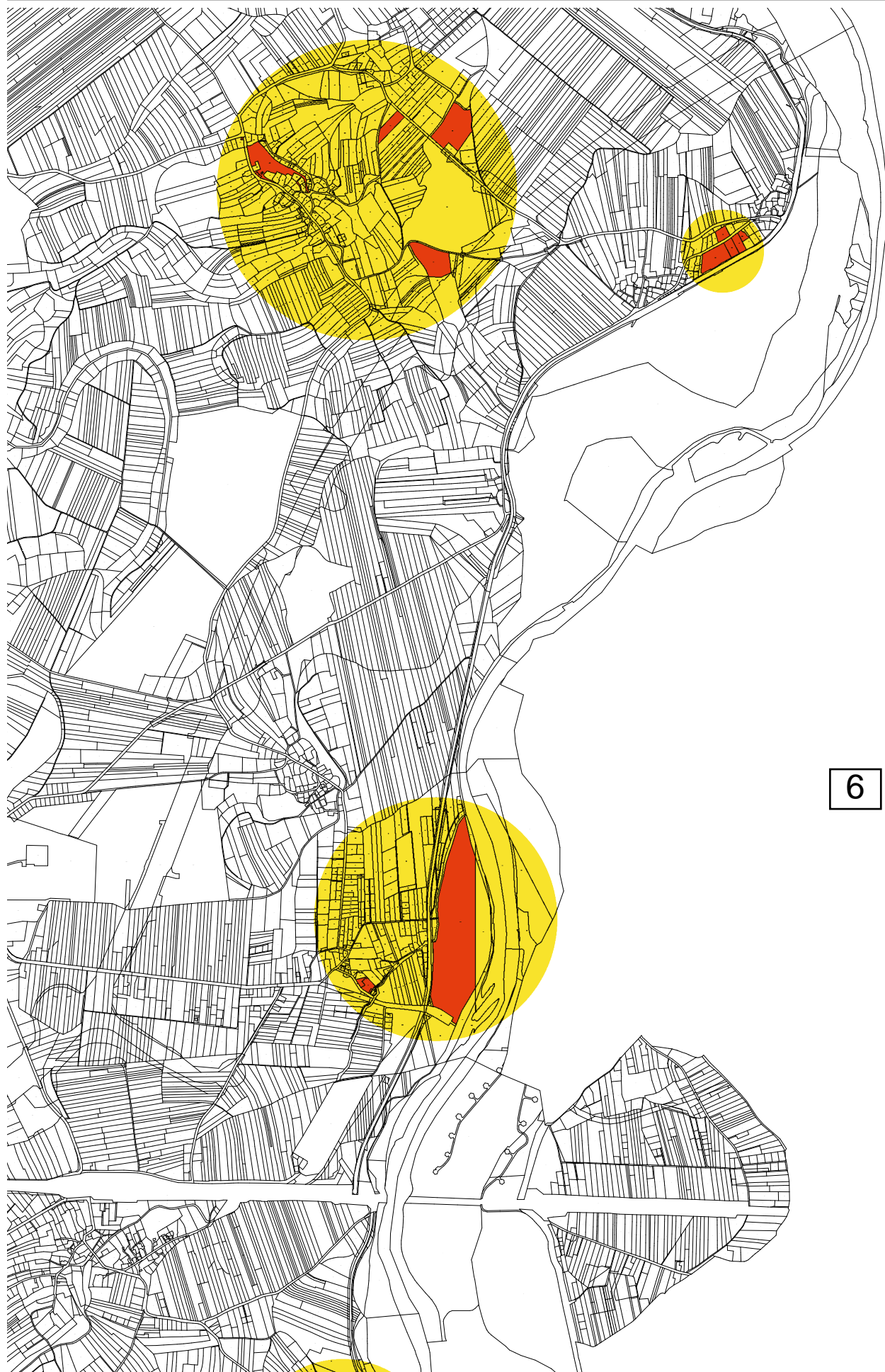

4

5

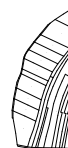

--	--	--

7

8

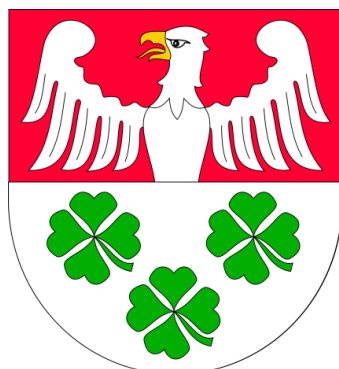

9

2016

**DELIMITACJA OBSZARÓW
ZDEGRADOWANYCH W PRZESTRZENI
GMINY WIERZCHOSŁAWICE**

**ETAP I
GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
Gminy Wierzchosławice na lata 2016 – 2024**

PODSTAWA FORMALNA OPRACOWANIA

Podstawą opracowania jest umowa nr 87/2016 zawarta w dniu 15.03.2016 r.,
pomiędzy gminą Wierzchosławice z siedzibą:

Wierzchosławice 550
33-122 Wierzchosławice
tel. (14) 631-90-30
e-mail: ug@Wierzchoslawice.pl
<http://www.wierzchoslawice.pl>

GRANT FINANCE PROJECT
Os. Piastów 1b/17
31-623 Kraków
Tel. 575 291 506
e-mail: grantfinanceproject@gmail.com
<http://www.gfproject.com.pl/>

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
1.1 Forma Prawna Gminnego Programu Rewitalizacji	5
1.2 Struktura opracowania	6
1.3 Dotychczasowe programy związane z rozwojem i odnową wdrażane w gminie	7
2. Delimitacja obszarów zdegradowanych	12
2.1 Charakterystyka metody	13
2.2 Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa	14
2.3 Podział gminy na jednostki urbanistyczne	22
2.4 Zestawienie przyjętych wskaźników	34
2.5 Analiza mierników w poszczególnych sferach	36
2.5.1 Analiza mierników w sferze społecznej	36
2.5.2 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej	51
2.5.3 Analiza mierników w sferze technicznej	63
2.5.4 Analiza mierników w sferze środowiskowej	69
2.5.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej	74
2.6 Podsumowanie	77
3. Wyniki delimitacji – wyznaczenie obszarów	81
3.1 Obszar zdegradowany	81
3.2 Obszar rewitalizacji	84
Spis tabel	90
Spis rycin	90

1. Wprowadzenie

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z wytycznymi ustawy wymaga dokonania delimitacji obszarów kryzysowych oraz wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Na podstawie art. 8 ustawy o rewitalizacji Rada Gminy z inicjatywy własnej, albo na wniosek Wójta Gminy może w drodze uchwały wskazać obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji wyznaczony na podstawie diagnozy potwierdzającej spełnienie przesłanek ich wyznaczenia.

Niniejsze opracowanie zawiera kompleksową analizę gminy Wierzchosławice w kluczowych, z punktu widzenia metodologii wyznaczania obszarów zdegradowanych sferach: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej i technicznej. Przeprowadzona analiza wskazuje negatywne zjawiska wraz z ośrodkami ich koncentracji, a także pozwala jednoznacznie zidentyfikować tereny zdegradowane i wyznaczyć obszar rewitalizacji. Opracowany dokument jest punktem wyjścia do stworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzchosławice na lata 2016 – 2024.

Dokument przygotowany został w oparciu o założenia “Narodowego Planu Rewitalizacji 2022” oraz ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r. Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, a w szczególności sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W związku z tym, aby obszar mógł zostać uznany jako zdegradowany musi na nim występować koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto na obszarze zdegradowanym musi wystąpić także co najmniej jeden z następujących negatywnych wskaźników:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub

ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Celem nadrzędnym niniejszego dokumentu jest rozpoznanie terenu gminy Wierzchosławice, dokonanie diagnozy problemów środowiskowych, gospodarczych, społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych, technicznych, a następnie zdefiniowanie i wyznaczenie obszaru wymagającego rewitalizacji, we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy tych obszarów.

1.1 Forma Prawna Gminnego Programu Rewitalizacji

Sporządzenie Gminnego Programu Rewitalizacji przez gminę Wierzchosławice wynika z wymogów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPOWM) i daje możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych przy wsparciu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program sporządzony został zgodnie z zasadami zawartymi w rozdziale 1.5.4 Umowy Partnerstwa¹, zatwierdzonej decyzją Komisji Europejskiej w dniu 23 maja 2014 roku oraz ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r. W programie uwzględniono również przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1303/2013 z dnia 17.12.2013 roku¹, w zakresie zapisów dotyczących rewitalizacji.

¹ Umowa Partnerstwa, Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 23.05.2014.

1.2 Struktura opracowania

Delimitacja obszarów zdegradowanych gminy Wierzchosławice została przygotowana w oparciu o analizę najbardziej istotnych czynników z punktu widzenia rozwoju gminy, opierających się na wytycznych zawartych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zawiera ona porównywalne dane pozwalające na obiektywną i wnikliwą analizę obszarów wymagających kompleksowego wsparcia.

W toku przeprowadzonej analizy oraz przeprowadzonych konsultacji z przedstawicielami samorządu lokalnego wytypowano następujące czynności, będące jednocześnie częściami poniższego opracowania:

- analizę wskaźnikową gminy na tle powiatu i województwa;
- analizę struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- analizę dokumentów planistycznych – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Wierzchosławice;
- podział obszaru gminy Wierzchosławice na poszczególne sołectwa;
- analizę miernikową poszczególnych sołectw w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i funkcjonalno-przestrzennej;
- delimitację obszarów zdegradowanych gminy;

Założony etap opracowywania dokumentu, jakim jest Gminny Program Rewitalizacji, to ważny dokument strategiczny, który wyznacza cele działań skupionych na ograniczaniu negatywnych skutków, niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych na terenie gminy Wierzchosławice. Program rewitalizacji jest nie tylko potrzebny władzom samorządowym, instytucjom gminnym, organizacjom pozarządowym, ale także przedsiębiorcom, osobom prawnym i związkom wyznaniowym do skutecznego ubiegania się o środki unijne w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

1.3 Dotychczasowe programy związane z rozwojem i odnową wdrażane w gminie

W ostatnich latach w województwie małopolskim nie było wymogów pisania i wdrażania programów rewitalizacyjnych dla gmin wiejskich, jednak stosowano inne programy, których najważniejszym celem był rozwój oraz poprawa warunków pracy i życia mieszkańców. Jednym z takich dokumentów był Plan Odnowy Miejscowości, którego sporządzenie i uchwalenie stanowiło niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” była poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie to umożliwiło rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich, co wpłynęło na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W gminie Wierzchosławice od wielu lat wdrażane są programy we wszystkich dziedzinach związanych z odnową, rozwojem i rewitalizacją. Wdrażane programy dotyczyły przede wszystkim infrastruktury technicznej i drogowej, poprawy stanu technicznego budynków, podniesienia jakości przestrzeni publicznych w gminie, działań w sferze społecznej, prac związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego oraz ruchu turystycznego.

DZIAŁANIA W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- **Tytuł: „Wierzchosławice Gminą Aktywnych”.** Projekt został dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 49 855,30 PLN. W ramach projektu zorganizowano:
  - Warsztat kompetencji społecznych – obejmujący naukę umiejętności komunikacji interpersonalnej, trening asertywności oraz aktywnego poszukiwania pracy;
  - Szkolenie zawodowe „Kurs opiekunki Środowiskowej” – którego celem było zdobycie przez uczestników projektu kwalifikacji zawodowych w charakterze opiekunów środowiskowych;
  - Ponadto uczestnicy projektu otrzymali wsparcie finansowe, które stanowiło wkład własny GOPS w projekt.
- **Tytuł: „Wierzchosławice Gminą Aktywnych” - 2009.** Projekt został dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 99 131,14 PLN. Realizacja projektu wykonana była poprzez zastosowanie 3 instrumentów:
  - aktywizacji społecznej obejmującej warsztat aktywnego poszukiwania pracy z modułem doradztwa

zawodowego;

- aktywizacji edukacyjnej polegającej na szkoleniu zawodowym – „Podstawy obsługi komputera”;
- aktywizacji zdrowotnej realizowanej poprzez skierowanie i sfinansowanie badań profilaktycznych dla Beneficjentów w związku z możliwością podjęcia zatrudnienia.

• **Tytuł: „Wierzchosławice Gminą Aktywnych” – 2010.** Projekt został dofinansowany z programu Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 151 680,82 PLN. Uczestnicy projektu skorzystali z następujących form wsparcia:

- w ramach instrumentu aktywizacji społecznej zorganizowano zajęcia w dwóch „Grupach samopomocowych” oraz przeprowadzono „Warsztat umiejętności wychowawczych”;
- w ramach aktywizacji edukacyjnej 18 beneficjentów ostatecznych ukończyło szkolenie zawodowe „Kucharz”;
- w ramach aktywizacji zdrowotnej zorganizowano Grupowy warsztat z psychoterapeutą pn. „Pokonywanie barier psychologicznych wynikających z deficytów umiejętności społecznych”;
- w miesiącu sierpniu dwanaścioro beneficjentów ostatecznych spośród dzieci i młodzieży uczestniczyło w 10-dniowej kolonii letniej w Białym Dunajcu. Zgodnie projektem „Wierzchosławice Gminą Aktywnych” realizowane były działania o charakterze środowiskowym skierowanym do dzieci i młodzieży z terenu tutejszej gminy.

• **Tytuł: Wierzchosławice Gminą Aktywnych” – 2011.** Projekt został dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 191 776,94 PLN. W ramach podpisanych kontraktów socjalnych osiemnastu beneficjentów ostatecznych uczestniczyło w „Grupach samopomocowych”, „Warsztacie umiejętności wychowawczych”, szkoleniu zawodowym „Kucharz” oraz „Grupowym warsztacie z psychoterapeutą”. W ramach działań o charakterze środowiskowym odbywały się zajęcia świetlicowe, prowadzone przy Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży, mieszczącej się w Budynku Parafialnym w Wierzchosławicach.

PROJEKTY INWESTYCYJNO-BUDOWLANE:

- **Tytuł „Gospodarczy Rozwój Tarnowa”.** Projekt został dofinansowany z programu Phare SSG 2002. Realizacja projektu obejmowała:
  - budowę sieci kanalizacji sanitarnej 96,7 km,
  - budowę i modernizację sieci dróg 13,3 km
  - budowę parkingów o pow. 6500 m²,

- budowę chodników wzdłuż dróg – 1800 mb,
- modernizację drogi wojewódzkiej nr 975 na odcinku 4 km.

• **Tytuł: „Budowa kanalizacji sanitarnej w Mikołajowicach wraz z kolektorem przerzutowym ścieków do Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Tarnowie”.** Projekt został dofinansowany z programu Phare INRED. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mikołajowice oraz kolektora przerzutowego przez rzekę Dunajec do Tarnowskiej Grupowej Oczyszczalni Ścieków.

• **Tytuł: „Remont szlaku dla pieszych prowadzącego do ośrodka rekreacyjno- wypoczynkowego w miejscowości Ostrów”.** Projekt został dofinansowany z programu SAPARD. Realizacja projektu obejmowała budowę szlaku turystycznego biegnącego od mostu na Dunajcu w miejscowości Ostrów do centrum Wierzchosławic.

• **Tytuł: „Przebudowa i rozbudowa o salę korekcyjną obiektu szkolnego w Wierzchosławicach”.** Projekt został dofinansowany z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich. Realizacja projektu obejmowała budowę sali korekcyjnej przy szkole podstawowej w Wierzchosławicach.

• **Tytuł: „Urządzenie terenów zielonych - park przeznaczony na rekreację i wypoczynek wraz z zagospodarowaniem zbiornika wodnego w Bogumiłowicach”.** Projekt został dofinansowany z programu PROW 2007-2013. Działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Celem projektu było odmulenie zbiornika wodnego, regulacja brzegów, remont jazu piętrzącego, budowa kładki dla pieszych nad zbiornikiem, montaż fontanny pływającej. Ponadto zagospodarowano przestrzeń publiczną wokół zbiornika wraz z montażem oświetlenia ozdobnego, budową alejek z kostki brukowej, parkingu, nasadzeniem zieleni niskiej i wysokiej, ustawieniem ławeczek, utworzeniem placu zabaw dla dzieci i młodzieży. Podzielono przestrzeń na dwie strefy, tj. wypoczynku i spotkań towarzyskich z widokiem na zbiornik wodny, przez który można przejść drewnianą kładką oraz drugą strefę wypoczynku i rekreacji dla dzieci z urządzeniami rekreacyjnymi i elementami placu zabaw.

• **Tytuł: „Remont centralnej przepompowni ścieków komunalnych w miejscowości Ostrów wraz z zakupem urządzenia do eksploatacji sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Wierzchosławice”.** Projekt został dofinansowany z programu PROW 2007-2013 i zrealizowany przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Wierzchosławicach.

Zadanie polegało na:

- remoncie centralnej przepompowni ścieków w miejscowości Ostrów oraz

- zakupie urządzenia ssąco-płuczającego na samochodzie do obsługi sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Wierzchosławice.

• **Tytuł: „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Wierzchosławice – Aglomeracja Tarnów – Zlewnia Dunajec.** Projekt został dofinansowany z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013. Oś priorytetowa I – Gospodarka wodno-ściekowa. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Kępa Bogumiłowicka, Komorów, Bobrowniki Małe i Rudka. Łączna długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej to 43 km.

• **Tytuł: „Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy 1,8 MW w Wierzchosławicach – Etap I”.** Projekt został dofinansowany z MRPO na lata 2007-2013. Oś Priorytetowa 7 Infrastruktura ochrony środowiska. Przedsięwzięcie obejmowało montaż ponad 4 tysiące paneli fotowoltaicznych o mocy 1 MW na powierzchni ok. 2 ha, przyłączenie ich do dwóch samodzielnych układów przetwornic prądowych o mocy 500kW każda oraz wykonanie przyłącza energetycznego do sieci publicznej. Przetwornice prądowe mają budowę kontenerową i nie posiadają podbudowy – zamieniają one prąd stały na prąd zmienny, który jest oddawany poprzez przyłącz energetyczny do sieci. Rezultatem projektu jest wytwarzanie czystej energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych jaką jest energia słoneczna i zwiększenie udziału energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym Polski. Efekt ekologiczny dla przedsięwzięcia dla mocy zainstalowanej 1,0 MW tj.: zmniejszenie emisji dwutlenku węgla (CO₂) do atmosfery w ilości ok. 2000 ton na rok, a w dalszej perspektywie dla mocy 1,8 MW – CO₂ zmniejszenie emisji w ilości ok. 3500 ton na rok.

• **Tytuł: „Budowa obiektu sportowego wielofunkcyjnego wraz z placami zabaw i rekreacji na terenie Gminy Wierzchosławice”.** Projekt został dofinansowany z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Działanie 6.2 Rozwój Obszarów Wiejskich. Projekt dotyczył budowy obiektu sportowego wielofunkcyjnego wraz z zapleczem socjalno-magazynowym w miejscowości Wierzchosławice. Obiekt jest wielofunkcyjny i może być wykorzystany do organizowania pokazów, imprez, występów o charakterze sportowym. Celem projektu był rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie Gminy Wierzchosławice, wzrost poziomu cywilizacyjnego obszarów wiejskich, powstanie kompleksowego zaplecza infrastruktury sportowo-edukacyjnej, integracja środowiska lokalnego, poprawa estetyki poszczególnych miejscowości, poprawa stanu środowiska naturalnego, zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy, podniesienie kondycji fizycznej mieszkańców w szczególności dzieci i młodzieży, zaspokojenie potrzeb dzieci i młodzieży w zakresie rozwoju umiejętności ruchowych, utworzenie bezpiecznych miejsc do ćwiczeń fizycznych

i rekreacji na świeżym powietrzu, zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży.

• **Tytuł: „Przebudowa i rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Wierzchosławicach”**. Projekt został dofinansowany z PROW 2007-2013. Działanie 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”. Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej dla mieszkańców Gminy Wierzchosławice oraz osób korzystających z Miejsc Obsługi Podróżnych przy Autostradzie A4 poprzez przebudowę i rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Wierzchosławicach.

• **Tytuł: „Remont kaplicy i chodnika oraz przebudowa i rozbudowa Domu Ludowego wraz z zagospodarowaniem terenu w Bogumiłowicach”**. Projekt został dofinansowany z PROW 2007-2013. Projekt dotyczył remontu chodnika w ciągu drogi gminnej, remontu kaplicy wraz z zagospodarowaniem terenu oraz przebudowę i rozbudowę Domu Ludowego o sanitariaty wraz z zagospodarowaniem terenu w Bogumiłowicach.

• **Tytuł: Remont połączony z modernizacją podłogi i odnowieniem ścian w hali sportowej w Mikołajowicach” Remont połączony z modernizacją podłogi i odnowieniem ścian w hali sportowej w Mikołajowicach”**. Projekt został dofinansowany z PROW 2007-2013 i dotyczył poprawy sprawności fizycznej dzieci i młodzieży oraz rozwoju bazy sportowej poprzez remont połączony z modernizacją podłogi i odnowieniem ścian w hali sportowej w Mikołajowicach.

2. Delimitacja obszarów zdegradowanych

Podczas przygotowania programu dokonano delimitacji obszarów kwalifikujących się do objęcia Gminnym Programem Rewitalizacji. W ramach przeprowadzonych badań wzięto pod uwagę oddolne inicjatywy mieszkańców. Jednocześnie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria, które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji. W niniejszej diagnozie zawarto również opis potencjalnych obszarów zdegradowanych w odniesieniu do otoczenia.

Kwantyfikowalne i weryfikowalne dane pozwalające zdiagnozować obszary problemowe w gminie pozyskano z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Wierzchosławicach (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych. Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac powinny stać się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o inne niż statystyczne metody. Jednocześnie pozyskano informacje od lokalnych podmiotów oraz społeczeństwa, zgodnie z horyzontalną zasadą partycypacji.

Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem następujących sfer:

1. Sfera społeczna;
2. Sfera funkcjonalno-przestrzenna;
3. Sfera techniczna;
4. Sfera środowiskowa;
5. Sfera gospodarcza;

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają wyniki analizy oraz mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju. Pozwalają one określić zasięg terytorialny obszarów zdegradowanych, w których występuje największa koncentracja problemów.

2.1 Charakterystyka metody

Pierwszym etapem prac nad Gminnym Programem Rewitalizacyjnym było wykonanie analizy porównawczej całej gminy w odniesieniu do powiatu oraz województwa. Wybrano podstawowe elementy sfery społecznej oraz dodatkowo wybrane elementy sfery gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, a następnie zdiagnozowano główne problemy, z jakimi boryka się gmina Wierzchosławice.

W następnym etapie dokonano identyfikacji zróżnicowania wewnątrzgminnego oraz podzielono gminę na jednostki urbanistyczne w oparciu o sołectwa.

Jednym z ważniejszych etapów prac było pozyskanie danych statystycznych oraz innych informacji niezbędnych przy tworzeniu dokumentu. Dane zostały pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Wierzchosławicach (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji i podmiotów działających na terenie gminy. Z uwagi na charakter i cel opracowania, jakim jest analiza i ocena sytuacji wewnątrzgminnej, dobór wskaźników oparto o wydzielone jednostki urbanistyczne. W toku prac napotkano na szereg problemów, związanych głównie z brakiem lub niemożnością uzyskania konkretnych danych dla poziomu analizy wewnątrzgminnej, a także w odniesieniu do województwa. W związku z powyższym w niektórych przypadkach posłużono się danymi szacunkowymi.

Kolejnym etapem było, przy uwzględnieniu podziału na jednostki urbanistyczne jakimi w tym wypadku są sołectwa, zanalizowanie danych statystycznych oraz informacji uzyskanych w poszczególnych sferach. W celu jaśniejszego zobrazowania problemów zaistniałych w gminie posłużono się planszami graficznymi. Otrzymane mierniki w poszczególnych jednostkach urbanistycznych zestawiono w tabele podsumowujące każdą ze sfer. W większości badanych mierników otrzymana wartość dodatnia świadczy o sytuacji gorszej niż średnia w gminie, jednak w niektórych przyjętych wskaźnikach wartość dodatnia świadczy o sytuacji lepszej niż średnia, zatem w tych przypadkach za odchylenie od normy uznawane były wartości poniżej średniej. Każdy z analizowanych wskaźników, w którym występują nieprawidłowości, zaznaczono kolorem szarym. W celu obliczenia wyniku końcowego zestawiono wszystkie dane w zbiorczej tabeli wynikowej dla sfery społecznej oraz zbiorczej tabeli wynikowej dla pozostałych sfer. Następnie dokonano klasyfikacji

mierników świadczących o odchyleniach od normy, polegającej na nadaniu punktacji w skali od „1” do „4”, gdzie punkt „1” – „poniżej normy” – nadano jednostkom o niewielkich anomaliach, zaś punkt „4” – „najgorszy” – został przyznany jednostkom, w których odchylenia od normy są bardzo duże. Dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0”. Otrzymaną punktację podsumowano i podzielono przez ilość analizowanych mierników dzięki czemu uzyskano średnią arytmetyczną.

2.2 Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa

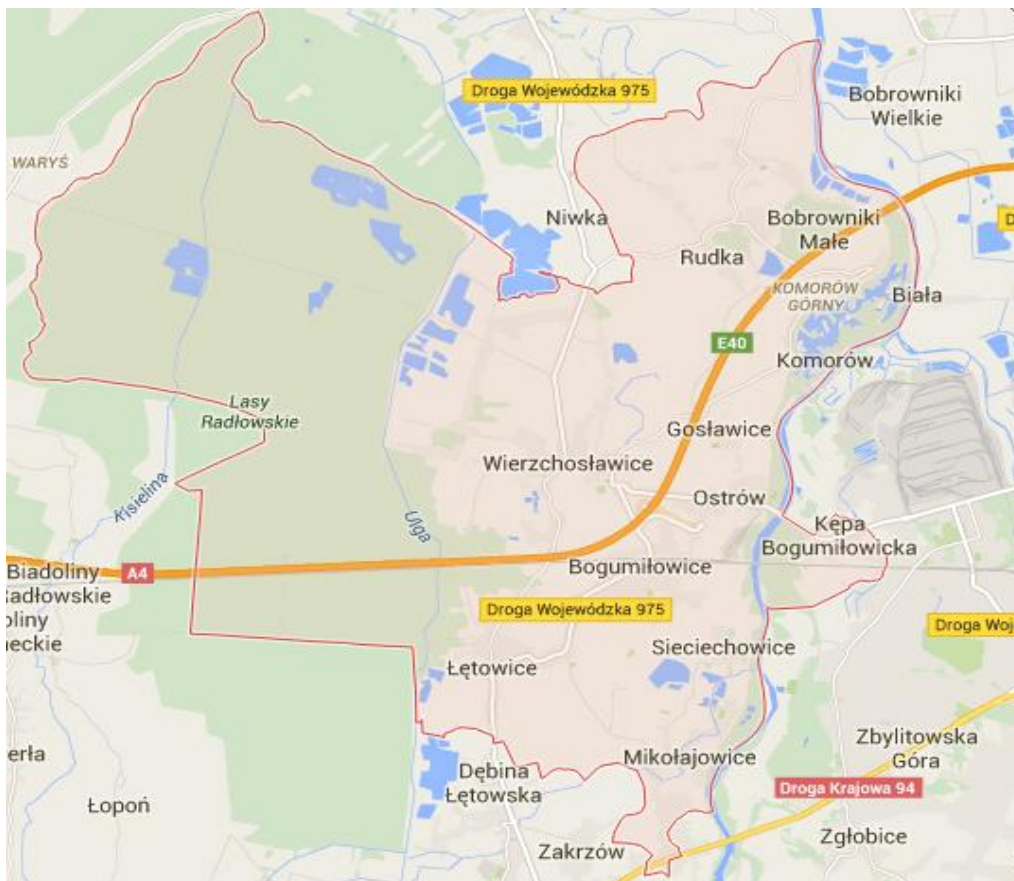
Gmina Wierzchosławice to gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim, którą zamieszkuje ok. 10,6 tys. mieszkańców. Swoim zasięgiem obejmuje 11 sołectw: Bobrowniki Małe, Bogumiłowice, Gosławice, Kępa Bogumiłowicka, Komorów, Łętowice, Mikołajowice, Ostrów, Rudka, Sieciechowice, Wierzchosławice (Ryc.1).

Gmina zajmuje powierzchnię 75 km², co stanowi prawie 5,32 % powierzchni powiatu tarnowskiego i graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi: od północy z gminą Radłów i Żabno, od południa z gminą Wojnicz i Tarnów, od zachodu z gminą Borzęcin i Wojnicz, od wschodu z gminą miasta Tarnów i gminą Tarnów. Siedzibą gminy jest miejscowość Wierzchosławice, położona ok. 10 km na zachód od Tarnowa. Gmina Wierzchosławice położona jest w dolinie rzeki Dunajec, w południowym krańcu Kotliny Sandomierskiej. Prawie cały teren Gminy to tereny równinne jedynie na północy występują piękne Lasy Radłowskie oraz zbiorniki wodne. W powierzchni ogólnej największy udział stanowią użytki rolne – ok 48%.

Gmina Wierzchosławice leży na lewym brzegu Dunajca, który na odcinku około 12 km stanowi jej wschodnią granicę. Zasilany jest on przez dopływy wysokogórskie, średniogórskie i podgórskie. Przepływy Dunajca uzależnione są więc zasadniczo od czynników meteorologicznych takich jak temperatura i opady atmosferyczne. Jest rzeką o dużym stopniu zagrożenia powodziowego, które zwykle występują na wiosnę po roztopach oraz po gwałtownych letnich opadach. Obecnie dzięki wybudowania zbiorników wodnych w Czorsztynie, Czchowie, Rożnowie wodostany rzeki uległy znacznemu wyrównaniu. Natomiast największymi zbiornikami wód stojących są akwenty powyroboiskowe: Wierzchosławice - Dwudniaki, Komorów, Trzydniaki, Szujec, Bobrowniki Małe. Zbiorniki te ulegają zarastaniu zmniejszając swoją powierzchnię. Na terenie gminy znajduje się wiele małych stawów wykorzystywanych w hodowli ptactwa wodnego, a także w celach

przeciwpożarowych. Dolina Dunajca stanowi jeden z ważnych korytarzy ekologicznych w Polsce będąc bardzo istotnym elementem Europejskiej Sieci Ekologicznej EECNET (European Ecological Network) przyjętej w 1992r. przez Radę Europy.

Rycina 1. Gmina Wierzchosławice

Źródło: Urząd Gminy Wierzchosławice

Gmina Wierzchosławice od kilku lat kojarzona jest głównie z pierwszą w Polsce farmą fotowoltaiczną (należącą do spółki Energia Wierzchosławice Sp. z o.o.), powstałą w 2011r. Gmina, znana jest również z organizowania corocznego „Święta Karpia”, na które zapraszane są gwiazdy polskiej sceny muzycznej. Podczas tego święta można spróbować wielu potraw przygotowanych z karpia pochodzącego z miejscowych stawów. Ponadto na terenie gminy Wierzchosławice występuje:

- Radłowsko - Wierzchosławicki Obszar Chronionego Krajobrazu
- Obszar Natura 2000. PLH 120085 Dolny Dunajec.

Brak natomiast na terenie gminy parków krajobrazowych.

Gmina Wierzchosławice jest prawie w całości skanalizowana. Nieczystości odprowadzane są do Tarnowskiej Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Tarnowie. Na terenie gminy znajduje się 169 gospodarstw zbierających ścieki sanitarne w zbiornikach wybieranych (inaczej szambach – nie podłączonych do kanalizacji). Natomiast bez instalacji kanalizacyjno-ściekowej pozostały tylko nieliczne nieruchomości w Komorowie i Bobrownikach Małych.

Gmina ta posiada również własne ujęcia wód głębinowych - Stację Uzdatniania Wody, z której zasilana jest sieć wodociągowa. Woda wydobyta ze studni głębinowych, tłoczona jest do Stacji celem uzdatnienia. Po poddaniu obróbce uzdatnienia trafia siecią rurociągów rozdzielczych i przyłączy do gospodarstw domowych. Teren gminy Wierzchosławice jest w 100% zwodociągowany. Wodociągi Wierzchosławickie Sp. z o.o. prowadzą działalność z zakresu poboru, uzdatniania i dostarczania wody, odprowadzania ścieków, letniego i zimowego utrzymywania dróg gminnych i terenów zielonych oraz zajmują się wykonywaniem przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych.

Wykonana analiza porównująca gminę do powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego pokazuje, z jak dużymi problemami społecznymi, gospodarczymi, funkcjonalno-przestrzennymi i technicznymi musi zmagać się gmina Wierzchosławice. Poniższe tabele przedstawiają uśrednione mierniki porównawcze, które wykonano na podstawie danych za rok 2014 zebranych w Urzędzie Gminy Wierzchosławice, Powiatowej Komendzie Policji oraz z opublikowanych zestawień z Głównego Urzędu Statystycznego.

1. SFERA SPOŁECZNA:

Tabela 1. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera społeczna

Wskaźnik	Udział osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem na 1000 osób
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	6,4	6,5	56,7	21,7
POWIAT TARNOWSKI	9,2	7,6	54,5	17,3
GMINA WIERZCHOSŁAWICE	7,2	7,2	60,0	8,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Wierzchosławice, Posterunku Policji w Wierzchosławicach

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Wierzchosławice jest zdecydowanie niższy niż w powiecie tarnowskim, ale równocześnie wyższy niż w województwie małopolskim (Tab.1). Podobnie wygląda analiza wskaźników dotyczących udziału bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Wierzchosławice. Wysoki procent osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych należy postrzegać jako największe zagrożenie w sferze społecznej z uwagi na konsekwencje psychologiczne dla osób dotkniętych trwałym bezrobociem. Negatywne skutki widoczne są nie tylko w sferze złej sytuacji finansowej bezrobotnych, ale także kumulacji problemów społecznych. Gmina Wierzchosławice jest gminą wiejską, położoną w bezpośrednim sąsiedztwie z Tarnowem. Podstawą gospodarki jest rolnictwo. Mieszkańcy gminy w poprzednich latach podejmowali zatrudnienie w Zakładach Azotowych w Tarnowie-Mościcach. Jednak w wyniku przekształceń dokonanych w tych Zakładach, liczba osób pracujących zmniejszyła się, co jest jedną z przyczyn bezrobocia w gminie Wierzchosławice. Dużą szansą na zmianę tej sytuacji jest stworzenie specjalnej Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG). Zupełnie inaczej ma się sytuacja analizy mierników dotyczących liczby przestępstw oraz liczby wykroczeń na każde 1000 osób. Jest on o zdecydowanie niższy niż w powiecie tarnowskim i w całym województwie małopolskim.

2. SFERA GOSPODARCZA:

Tabela 2. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza

Wskaźnik	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób	Odsetek gospodarstw rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	18,1	115,7	48,1
POWIAT TARNOWSKI	16,1	47,4	58,6
GMINA WIERZCHOSŁAWICE	18,3	43,0	64,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Wierzchosławice, Posterunku Policji w Wierzchosławicach

W gminie Wierzchosławice odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności jest wyższy niż w województwie małopolskim i zdecydowanie wyższy niż w powiecie tarnowskim (Tab.2). Znacznie niższe niż średnia dla powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego są mierniki dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na każde

1000 osób. Na tę liczbę składają się w większości małe rodzinne firmy niedające potencjału umożliwiającego zwiększenia ogólnej liczby miejsc pracy w gminie. Odsetek gospodarstw rolnych w gminie Wierzchosławice wynosi 64,7% i jest najwyższy w stosunku do analizowanych regionów, co wskazuje w głównej mierze na rolniczy charakter gminy.

3. SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA:

Tabela 3. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna

Wskaźnik	Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę [m ²]	Odsetek gruntów we własności gminy, powiatu, województwa [%]	Lesistość [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	46	25,7	Brak danych	28,7
POWIAT TARNOWSKI	38	26,2	6,8	21,8
GMINA WIERZCHOSŁAWICE	29	26,9	4,1	35,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Wierzchosławice, Posterunku Policji w Wierzchosławicach

Dość korzystne dla gminy Wierzchosławice wygląda analiza dotycząca sfery funkcjonalno-przestrzennej (Tab.3). Co prawda niższy niż w powiecie tarnowskim i województwie małopolskim jest udział budynków oddanych do użytkowania w roku 2014, ale przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 mieszkańca kształtuje się na wyższym poziomie niż w województwie małopolskim i powiecie tarnowskim. Można, więc przyjąć, że zasoby mieszkaniowe w gminie są na zadowalającym poziomie. Bariere dla osadnictwa nie stanowi, zdecydowanie wyższy niż średnia dla powiatu i województwa, odsetek zalesienia gminy. Zaledwie 4,1% powierzchni gminy stanowią tereny będące jej własnością co jest niekorzystne zwłaszcza dla procesów rewitalizacyjnych.

4. SFERA TECHNICZNA:

Mierniki dotyczące sfery technicznej (Tab.4) wskazują, że w gminie Wierzchosławice występuje zdecydowanie wyższy od powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej stanowiący ponad 90%. Sytuacja ta zaistniała dzięki powstaniu na terenie Gminy Wierzchosławice własnego ujęcia wód głębinowych – Stacji Uzdatniania

Wody z której zasilana jest sieć wodociągowa. Z instalacji gazowej korzysta też znacznie większy odsetek ludności gminy 83,1% w porównaniu do powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego. Równie korzystnym wskaźnikiem dla gminy jest wskaźnik ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej, który kształtuje się na poziomie 88%. Gmina w ostatnich latach podjęła szereg działań zmierzających do poprawy jakości życia w tej sferze i w niedługim czasie zamierza w 100% skanalizować teren gminy. Bez instalacji kanalizacyjno- ściekowej pozostało tylko nieliczne nieruchomości w Komorowie i Bobrownikach Małych.

Tabela 4. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera techniczna

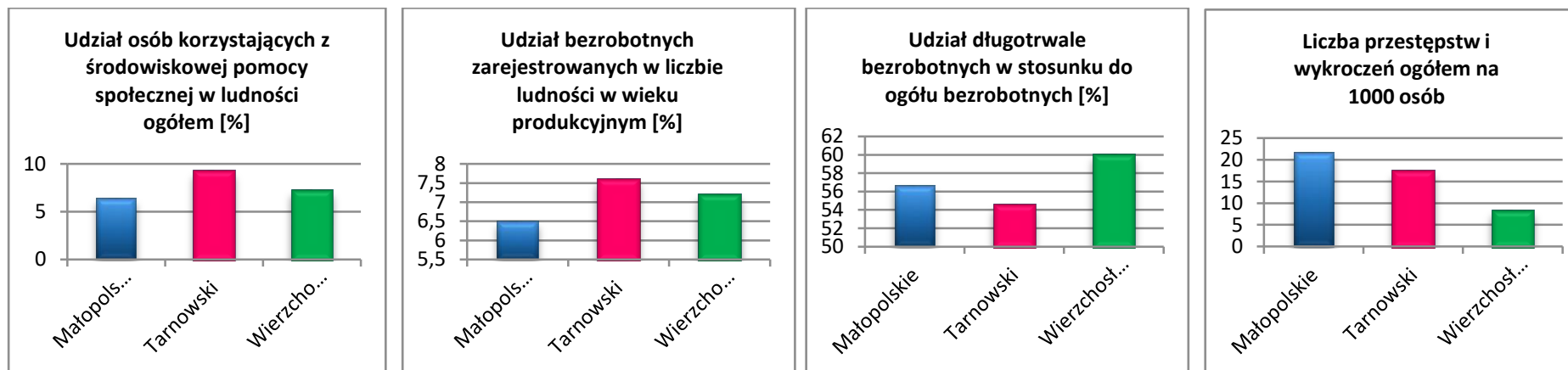
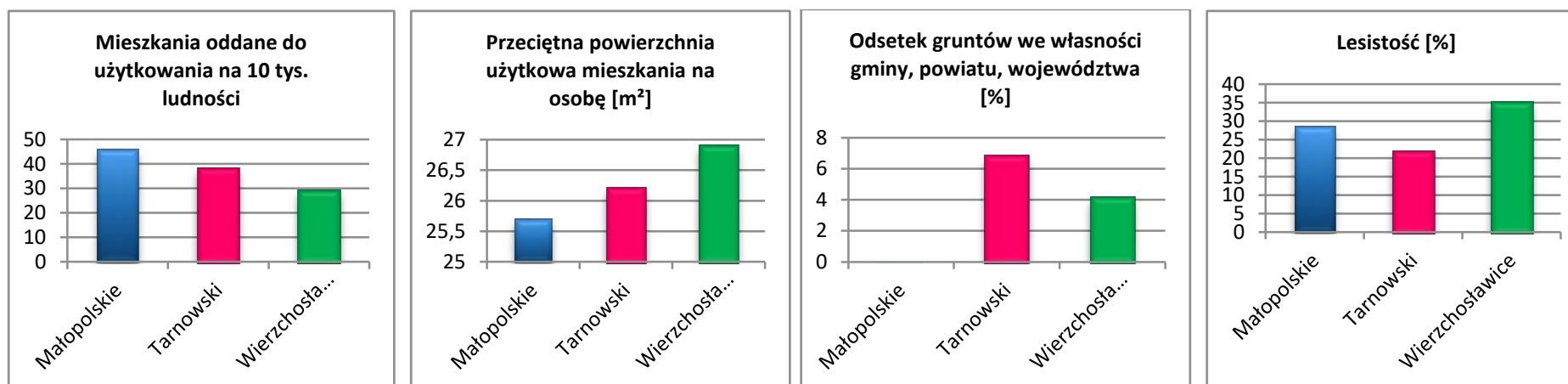
Wskaźnik	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji wodociągowej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji gazowej [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	77,1	65,2	72,6
POWIAT TARNOWSKI	66,4	45,3	67,5
GMINA WIERZCHOSŁAWICE	90,9	88,0	83,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Wierzchosławice, Posterunku Policji w Wierzchosławicach

Analiza porównawcza gminy Wierzchosławice na tle powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego potwierdza kwalifikację gminy jako obszaru wymagającego wsparcia w naborach odnoszących się do działań rewitalizacyjnych według RPO WM na lata 2014-2020. Zbiorcze zestawienie mierników porównawczych gminy Wierzchosławice w odniesieniu do powiatu i województwa przedstawiają Ryc.2 i Ryc.3.

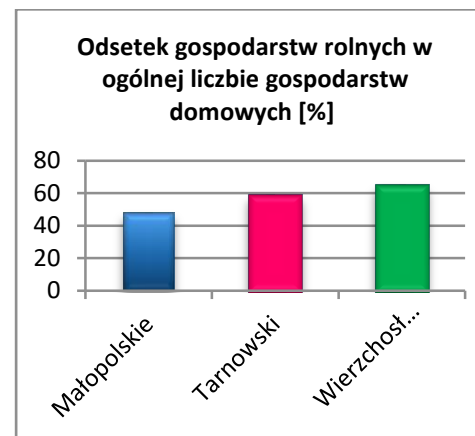
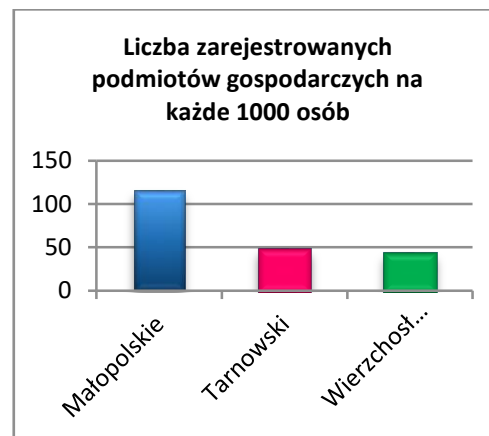
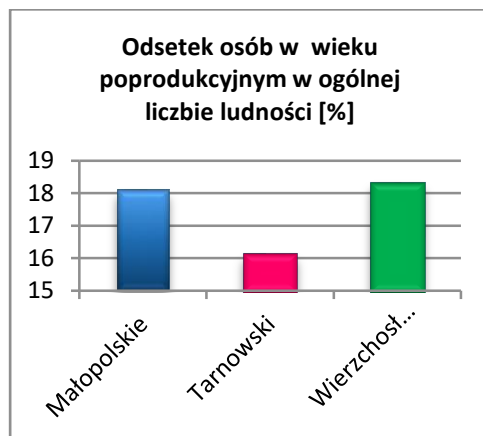
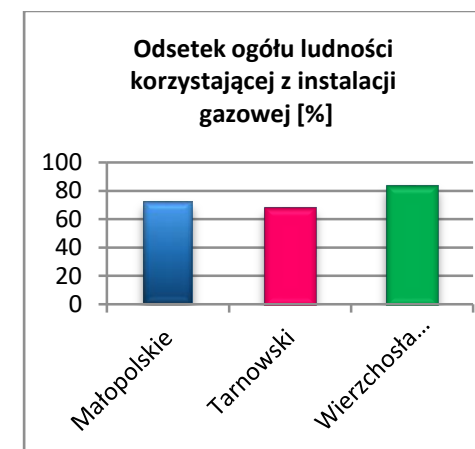
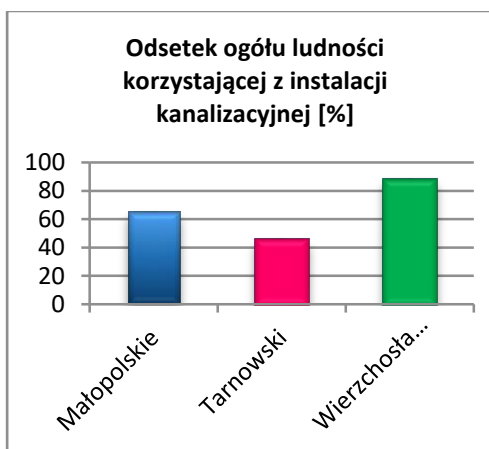
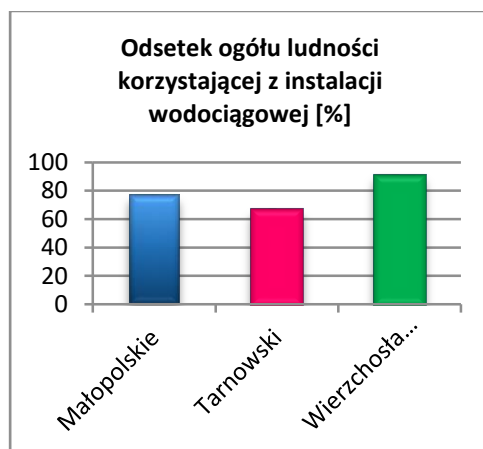
Jako główne problemy gminy Wierzchosławice wskazać należy wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych, wynikający często z niskich kwalifikacji zawodowych społeczeństwa. Szczególnie bezrobocie generuje szereg problemów społecznych, ubóstwo mieszkańców, a w konsekwencji konieczność wsparcia pomocą socjalną dużej grupy społeczeństwa. Przekłada się to również na niekorzystną sytuację mieszkaniową – brak jest środków finansowych na zwiększenie socjalnych zasobów mieszkaniowych oraz pokrycie kosztów remontów istniejących budynków znajdujących się w złym stanie technicznym.

Rycina 2. Mierniki porównawcze Gminy Wierchosławice w odniesieniu do powiatu i województwa

SFERA SPOŁECZNA**SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Wierchosławice, Posterunku Policji w Wierchosławicach

Rycina 3. Mierniki porównawcze Gminy Wierchosławice w odniesieniu do powiatu i województwa

SFERA GOSPODARCZA**SFERA TECHNICZNA**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Wierchosławice, Posterunku Policji w Wierchosławicach

2.3 Podział gminy na jednostki urbanistyczne

Wierzchosławice jako gmina wiejska została podzielona na 11 jednostek urbanistycznych, którymi są sołectwa. Charakterystykę każdej z nich ujęto i szczegółowo omówiono w tabeli nr 5. Poszczególne sołectwa obejmują jedną miejscowość i są jednostkami pomocniczymi utworzonymi przez Radę Gminy w drodze uchwały, dlatego do analiz przyjęto sołectwa jako wydzielone jednostki urbanistyczne opisane numerami porządkowymi od 1 do 11 (Ryc.4).

Wykonano pogłębioną analizę wszystkich jedenastu jednostek urbanistycznych z uwzględnieniem ludności zamieszkującej gminę i gęstości jej zaludnienia. Ujęto też podział na strukturę demograficzną osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Duży wpływ na gęstość zaludnienia w gminie Wierzchosławice (Ryc.6) ma fakt, że przez jej centrum przebiega droga wojewódzka nr 975 łącząca Dąbrowę koło Nowego Sącza z Dąbrową Tarnowską, natomiast po południowej i częściowo centralnej stronie miejscowości przebiega autostrada A4 wraz z węzłem autostradowym Tarnów-Zachód. Wschodnim terenem przebiega droga wojewódzka nr 973 łącząca Wierzchosławice z nowym Korczynem poprzez Tarnów. Ponadto południowym skrajem Gminy przebiega również droga krajowa nr 94. Jednostki wyróżniające się największą gęstością zaludnienia na km² to: 8 (Ostrów), 4 (Kępa Bogumiłowicka) i 2 (Bogumiłowice). Sołectwa są dobrze skomunikowane z większymi ośrodkami miejskimi, a co za tym idzie dają mieszkańcom większe możliwości zarobkowania. Wszystko to sprzyja osiedlaniu się i zakładaniu rodzin na tych terenach. W związku z powyższym regiony te ulegają urbanizacji. Do jednostek z największą liczbą ludności (Ryc.5) należą, 11 (Wierzchosławice), 6 (Łętowice), 9 (Rudka). Wierzchosławice są miejscowością wokół której skupia się życie gminy. Ośrodek opieki zdrowotnej, apteka, przedszkole oraz szkoła podstawowa i gimnazjum. W pozostałych miejscowościach na terenie gminy również znajdują się szkoły, przedszkola, domy kultury, ochotnicze straże pożarne, boiska i place zabaw. Szczegółowa charakterystyka miejscowości znajduje się w tabeli nr 5.

Dalsze plansze graficzne (Ryc.7), (Ryc.8), (Ryc.9) obrazują populację ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Analiza danych na temat osób w wieku przedprodukcyjnym, zaprezentowana na planszy graficznej (Ryc. 7) oraz w zapisie wskaźnikowym ujętym w legendach, zwraca uwagę na trzy jednostki 10 (Sieciechowice), 8 (Ostrów), 5 (Komorów). Oznacza to, iż liczba urodzeń na tych obszarach jest najwyższa. Natomiast najniższy odsetek osób

w wieku przedprodukcyjnym wykazują się w sołectwie o numerze 2 (Bogumiłowicach). Plansza graficzna (Ryc.8) obrazuje odsetek osób w wieku produkcyjnym w gminie Wierzchosławice, gdzie najwyższy wskaźnik mają jednostki o numerach 4 (Kępa Bogumiłowicka), 2 (Bogumiłowice), 3 (Bobrowniki Małe), 11 (Wierzchosławice), 6 (Łętowice), 3 (Gosławice). Najniższy notuje się w jednostce o numerze

8 (Ostrów). (Ryc.9) przedstawia rozkład procentowy udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Najwyższy odsetek osób starzejących się występuje w sołectwach o numerze 2 (Bogumiłowice) oraz 7 (Mikołajowice). Powyższe dane świadczą o gwałtownym starzeniu się społeczeństwa w tych terenach gminy.

Dokument powstał na podstawie badań zmian w przestrzennym rozkładzie zaludnienia obszarów gminy Wierzchosławice, ich kierunków, mechanizmów oraz konsekwencji dla lokalnych struktur demograficznych, społecznych oraz gospodarczych. Diagnoza powstała we współpracy ze służbami gminy.

Tabela 5. Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Wierzchosławice.

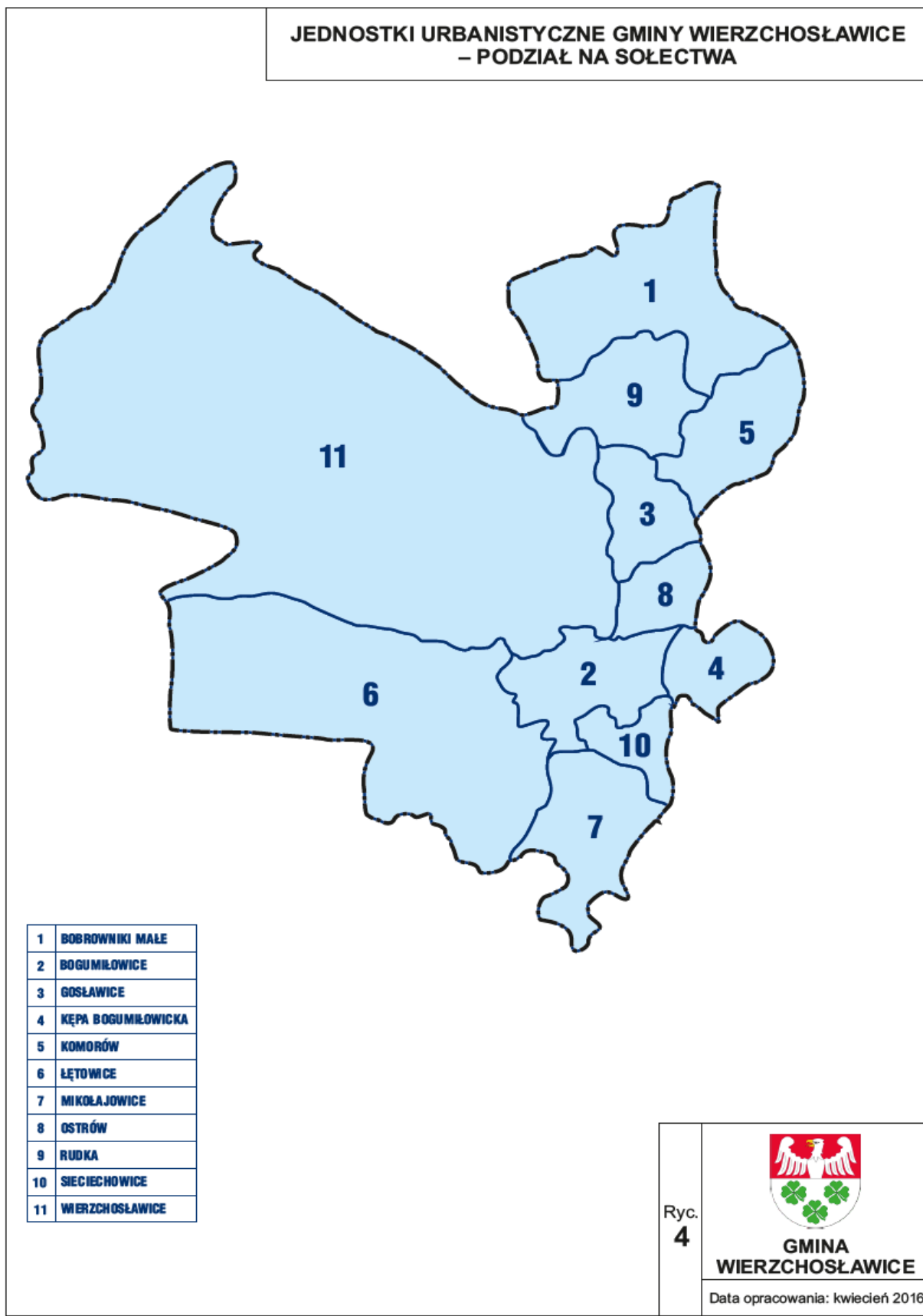
Jednostka urbanistyczna		Liczba ludności / Odsetek ludności gminy	Powierzchnia [ha / Procent powierzchni gminy]	CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI
Lp.	Nazwa			
1	BOBROWNIKI MAŁE	880 / 8,17%	661ha / 8,8%	Jednostka ta obejmuje obszar 661 ha, a jej granice określone zostały uchwałą NR VIII/31/90 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 28 grudnia 1990 r. w sprawie utworzenia jednostek pomocniczych-Sołectw w gminie Wierzchosławice. Wszystkie przysługujące dotychczas mieszkańcom Sołectwa prawa własności użytkowania lub inne prawa rzeczowe i majątkowe pozostają nienaruszone. Sołectwo nie posiada osobowości prawnej. Jest wspólnotą samorządową osób mających miejsce zamieszkania na terenie sołectwa. Bobrowniki Małe wysunięte są najbardziej na północ gminy-wschodnią granicę stanowi rzeka Dunajec, której linia brzegowa jest bardzo urozmaicona, a wody stanowią dużą atrakcję dla wędkarzy. Na terenie sołectwa zamieszkuje 880 mieszkańców. Znajduje się tu Remiza Strażacka, przy której funkcjonuje OSP w Bobrownikach Małych. Młodzież i dzieci swój wolny czas mogą spędzać w Domu Kultury, na boisku sportowym lub jednym z dwóch placów zabaw. W centrum wsi położony jest Cmentarz wojenny nr 212, wokół barokowej figuralnej kapliczki św. Nepomucena z herbami książąt Sanguszków pochodzącej z 1742 roku.
2	BOGUMIŁOWICE	996 / 9,25%	305 ha / 4,0%	Bogumiłowice są jednostką pomocniczą Gminy Wierzchosławice zwanej dalej „Gminą” - powołaną w celu realizacji jej zadań wynikających z przepisów praw, Statut Gminy a w szczególności w zakresie zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej mieszkańców. Sołectwo nie posiada osobowości prawnej. Jest wspólnotą samorządową osób mających miejsce zamieszkania na terenie sołectwa. Na terenie sołectwa znajduje się wytwórnia Podkładów Strunobetonowych "STRUNBET" Sp. z o.o. Latem 2004 r. firma Leonhard Moll Betonwerke GmbH & Co KG z Monachium - posiadająca w Niemczech już 3 zakłady produkujące podkłady strunobetonowe - pozyskała Wytwórnię "Strunbet". Nowy właściciel przywrócił nazwę Spółki: "Wytwórnia Podkładów Strunobetonowych STRUNBET" Sp. z o.o. oraz jej siedzibę w Bogumiłowicach. Wraz z zakupem Wytwórni rozpoczęło się zintegrowane z istniejącą linią produkcyjną projektowanie i produkcja tzw. "ciężkiego" podkładu. Bogumiłowice posiadają swój Dom Kultury, remizę strażacką, plac zabaw oraz boisko sportowe, przy których znajdują się szatnie sportowe.

3	GOSŁAWICE	399 / 3,70%	200 ha / 2,7%	Sołectwo obejmuje obszar 200 ha, a jego granice określone zostały uchwałą NR VIII/31/90 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 28 grudnia 1990r w sprawie utworzenia jednostek pomocniczych-Sołectw w Gminie Wierzchosławice. Wszystkie przysługujące dotychczas mieszkańcom Sołectwa prawa własności użytkowania lub inne prawa rzeczowe i majątkowe pozostają nienaruszone. Liczba ludności Gosławic to około 400 osób. Liczba gospodarstw domowych wynosi 116. Znajdują się tu cmentarz wojenny nr 214. Remiza strażacka z OSP w Gosławicach. Ważną rolę pełni tutaj Dom Kultury i Dom sportu Gosławice. Nie brakuje również placów zabaw, boisk sportowych i szatni sportowych.
4	KĘPA BOGUMIŁOWICKA	536 / 4,97%	164 ha / 2,2 %	Kępa Bogumiłowicka od zachodu graniczy z Bogumiłowicami, to niewielka miejscowość (liczba domów 143), która jako nieliczne sołectwo Gminy Wierzchosławice może poszczycić się ścieżkami rowerowymi. Na jej terenie funkcjonują dwa place zabaw oraz jedno boisko sportowe.
5	KOMORÓW	610 / 5,66%	295 ha / 3,8%	Wschodnia część Komorowa wyznaczona jest wzdłuż rzeki Dunajec. Działa tu remiza strażacka z OSP, Dom Kultury, a dla najmłodszych mieszkańców został wybudowany plac zabaw oraz boisko sportowe.
6	ŁĘTOWICE	1605 / 14,90%	1328 ha / 11,6%	Druga co do wielkości wieś w gminie Wierzchosławice od północy granicząca z Wierzchosławicami i druga co do liczby zamieszkałych osób 1605. Działa tu remiza strażacka, Dom Kultury , jeden plac zabaw i jedno boisko sportowe. Do najciekawszych zabytków zaliczamy: cmentarzysko kultury przeworskiej w Łętowicach - powstało i było używane przez dawnych mieszkańców Łętowic od 20 do 100 roku naszej ery, dwór z pierwszej połowy XIX wieku w stylu klasycystycznym oraz kościół pw. NMP Wniebowziętej, który został zbudowany w 1927 r. a następnie powiększony w 1939 r. Parafia powstała dopiero w 1951 r.
7	MIKOŁAJOWICE	966 / 8,97%	351 ha / 4,6 %	Mikołajowice leżą w południowej części Kotliny Sandomierskiej. Lokalny klimat kształtowany jest przez dolinę Dunajca. Na północy sąsiaduje z Sieciechowicami, na południu z Łukanowicami, na zachodzie z Zakrzowem i Łętowicami. Wschodnią granicę miejscowości stanowi rzeka . Przez południowy skraj miejscowości przebiega droga międzynarodowa E40. W rejonie tym sprawnie funkcjonuje Zakład Produkcyjny STALBUD TARNÓW, który stwarza miejsca pracy. Na terenie sołectwa znajduje się Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Mikołajowicach, hala sportowa, boisko sportowe, plac zabaw, remiza strażacka z OSP w Mikołajowicach. Liczba gospodarstw domowych 240.

8	OSTRÓW	521 / 4,83%	119 ha / 1,6%	Ostrów od północy sąsiaduje z Gosławicami, na południu z Bogumiłowicami, od zachodu z Wierzchosławicami. Wschodnią granicę stanowi Dunajec. Sołectwo zamieszkuje 521 mieszkańców. Na terenie Ostrowa funkcjonuje Przychodnia Rodzinna Skomed, Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego, boisko sportowe, dwa place zabaw. Jako jedna z trzech miejscowości w Gminie posiada ścieżki rowerowe.
9	RUDKA	723 / 6,71%	331 ha / 4,6 %	Rudka znajduje się na Pogórzu Bocheńskim, zajmuje płaskie i równe tereny niziny na lewym brzegu Dunajca. Funkcjonuje tu Szkoła Podstawowa im. W. Witosa oraz Dom Ludowy, w którym podtrzymuje się i szerzy działalność kulturalną. Remiza strażacka z OSP W Rudce. Dwa place zabaw. Liczba gospodarstw domowych w sołectwie 180.
10	SIECIECHOWICE	187 / 1,73%	123 ha / 1,5%	Sieciechowice to niewielka miejscowość położona na lewym brzegu Dunajca, który jest naturalną granicą miejscowości od wschodu. Od północy graniczy z Bogumiłowicami, od zachodu z Łętowicami, a od południa z Mikołajowicami. Zajmuje równinne tereny południowo - zachodnich krańców Kotliny Sandomierskiej z żyznymi glebami, pod którymi znajdują się złoża żwiru. Obecnie w miejscowości tej żyje 187 obywateli z liczbą 45 gospodarstw domowych. Wieś jest w pełni zmodernizowana, w latach dziewięćdziesiątych XX wieku została zgazyfikowana, przeprowadzono kanalizację, wodociąg, telefonizację. Działa tu sklep i dom kultury oraz plac zabaw dla dzieci. Na granicy z Łętowicami, na zachodnim skraju wsi znajduje się przedsiębiorstwo eksploatacji kruszywa. W tej miejscowości działa również gospodarstwo agroturystyczne. Szerokie plaże, piękne widoki stwarzają doskonałe warunki do odpoczynku i wędkowania. W wodach Dunajca można spotkać wiele cennych gatunków ryb.
11	WIERZCHOSŁAWICE	3344 / 31,05%	3667 ha / 48,9%	Wierzchosławice położone są w bezpośrednim sąsiedztwie z Tarnowem. Zabudowania i pola uprawne znajdują się na równinnych terenach w odległości ok. 10 km na zachód od Tarnowa. Przez centrum Wierzchosławic przebiega droga wojewódzka nr 975 natomiast po południowej części miejscowości przebiega autostrada A4. Obecnie w Wierzchosławicach żyje 3344 obywateli z liczbą 2895 gospodarstw domowych. Wierzchosławice może poszczycić się doskonałą bazą oświatową. Znajduje się tam szkoła podstawowa posiadająca filię w Bogułowicach i gimnazjum. Szkoły te są odnowione, wzbogacone o hale sportowe, przy Gimnazjum znajduje się również Basen Rehabilitacyjny a dzięki współpracy z Parafią Wierzchosławice prężnie działa nowoczesne Gminne Przedszkole Publiczne wraz z placem zabaw. Jest tam też wiele miejsc i placówek prowadzących działalność kulturalną m.in. Muzeum W. Witosa, Centrum Kultury Wsi Polskiej im. Wincentego Witosa jej siedzibą jest wspaniały obiekt historyczny (dawny Uniwersytet Ludowy),

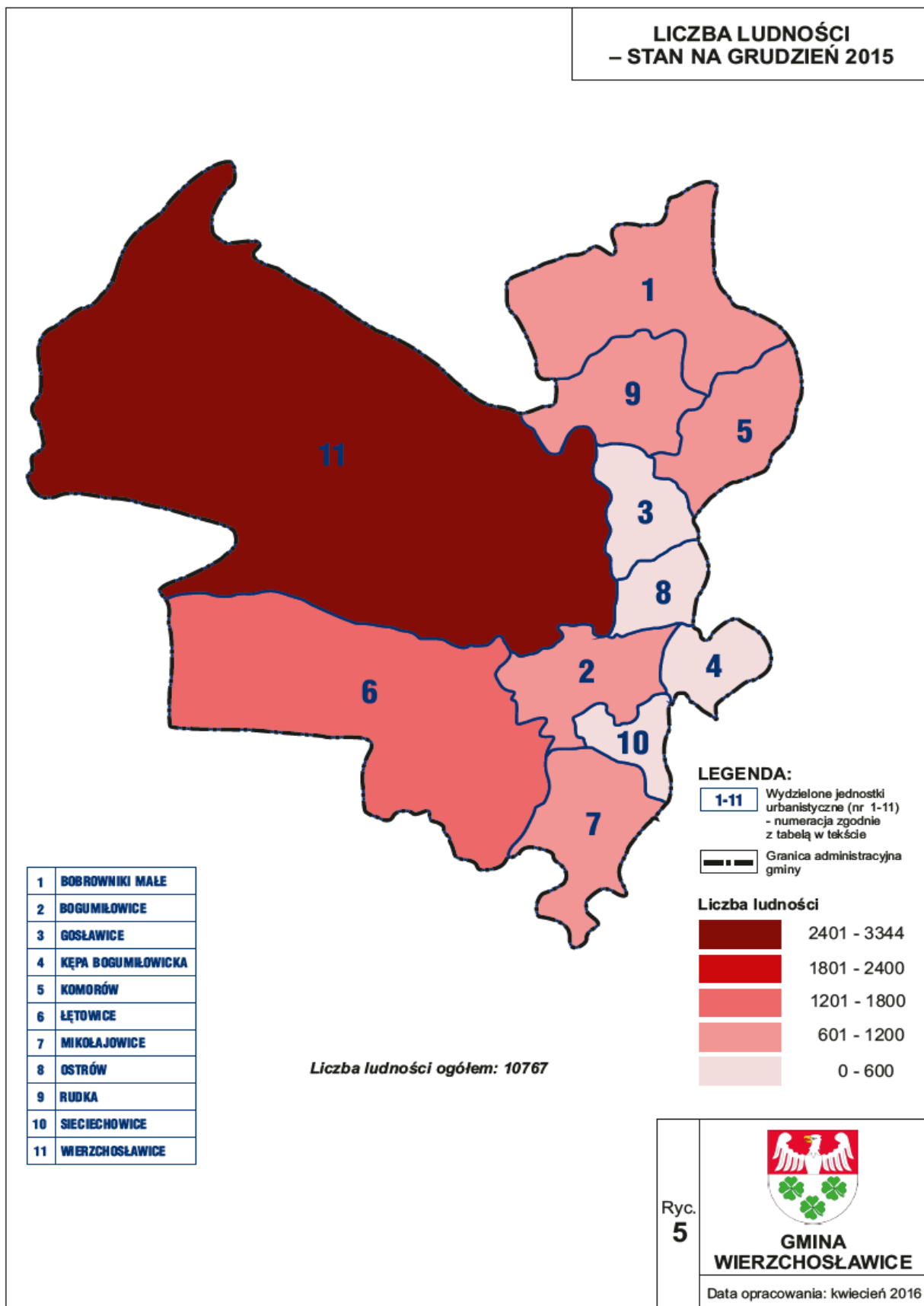
				<p>w którym prowadzona jest działalność kulturalno – oświatowa, gastronomiczna, hotelarska oraz rekreacyjno – sportowa: boiska do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, boisko piaskowe do siatkówki plażowej, korty tenisowe (również ze ściankami). Miejscowość ta może również poszczycić się pierwszym w regionie lodowiskiem ze sztuczną nawierzchnią. Zamiast po lodzie miłośnicy łyżew jeżdżą po tafli z syntetycznego tworzywa - polietylenu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach jest podstawą jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, swoim działaniem obejmuje obszar Gminy. Zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Oczywiście nie można także zapomnieć o Energii Wierzchosławice Sp. z o.o., do której należy, zlokalizowana na terenie gminy Wierzchosławice, pierwsza w Polsce naziemna farma fotowoltaiczna o mocy 1 MW. Budowa farmy rozpoczęła się 15 lipca 2011 roku, zakończyła 30 września 2011 roku. 2 października odbyło się uroczyste otwarcie z udziałem wicepremiera i ministra gospodarki Waldemara Pawlaka. Celem projektu była poprawa efektywności energetycznej poprzez wprowadzenie systemów energii odnawialnej. Farma mogła powstać dzięki środkom unijnym z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Projekt uzyskał dofinansowanie w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych. Energia produkowana w farmie jest sprzedawana bezpośrednio do sieci energetycznej. Farma składa się z 4445 paneli słonecznych (każdy o mocy 225 W), na działce o powierzchni 2 ha.</p>
--	--	--	--	--

Rycina 4. Jednostki urbanistyczne Gminy Wierzchosławice – podział na sołectwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

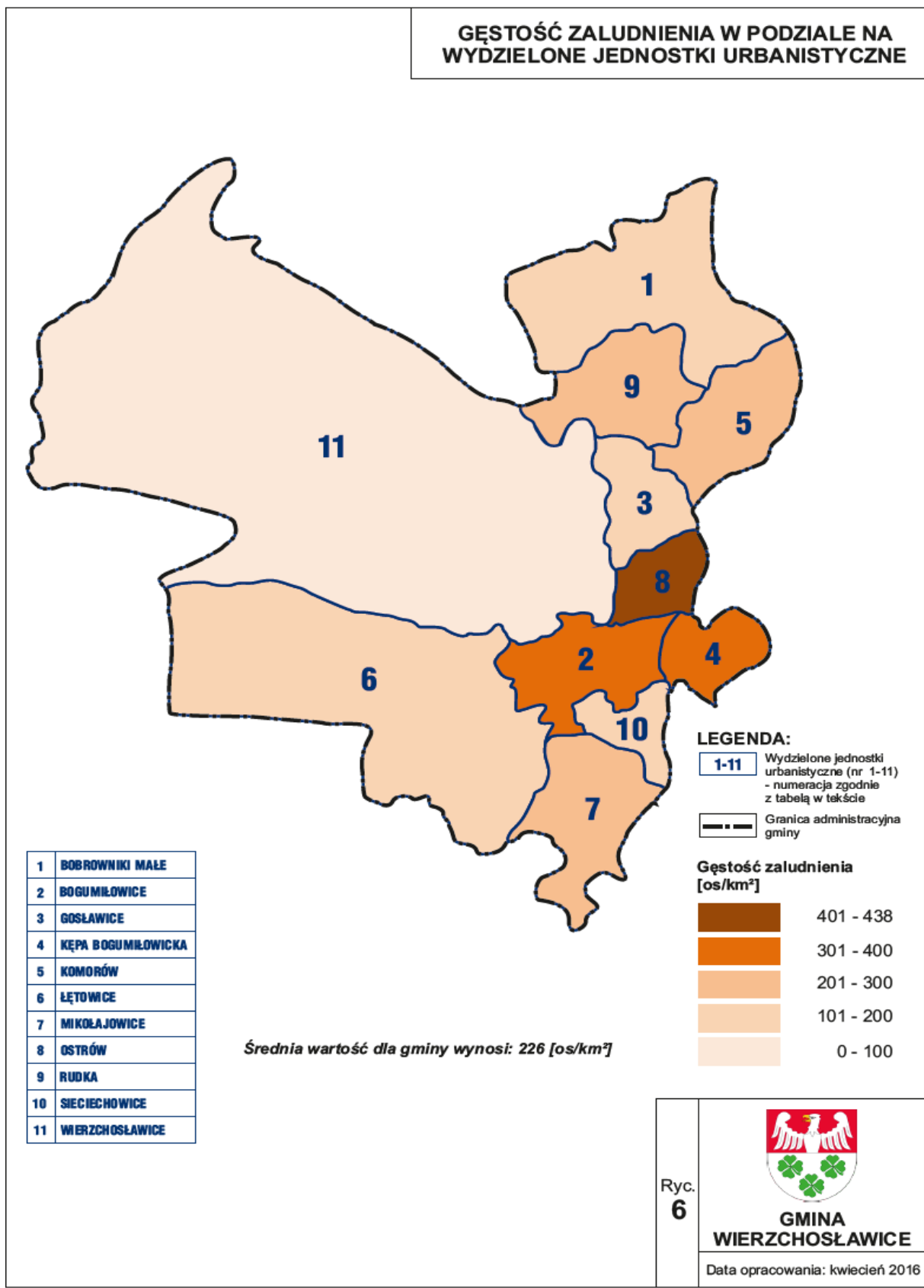
Rycina 5. Liczba ludności – stan na grudzień 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

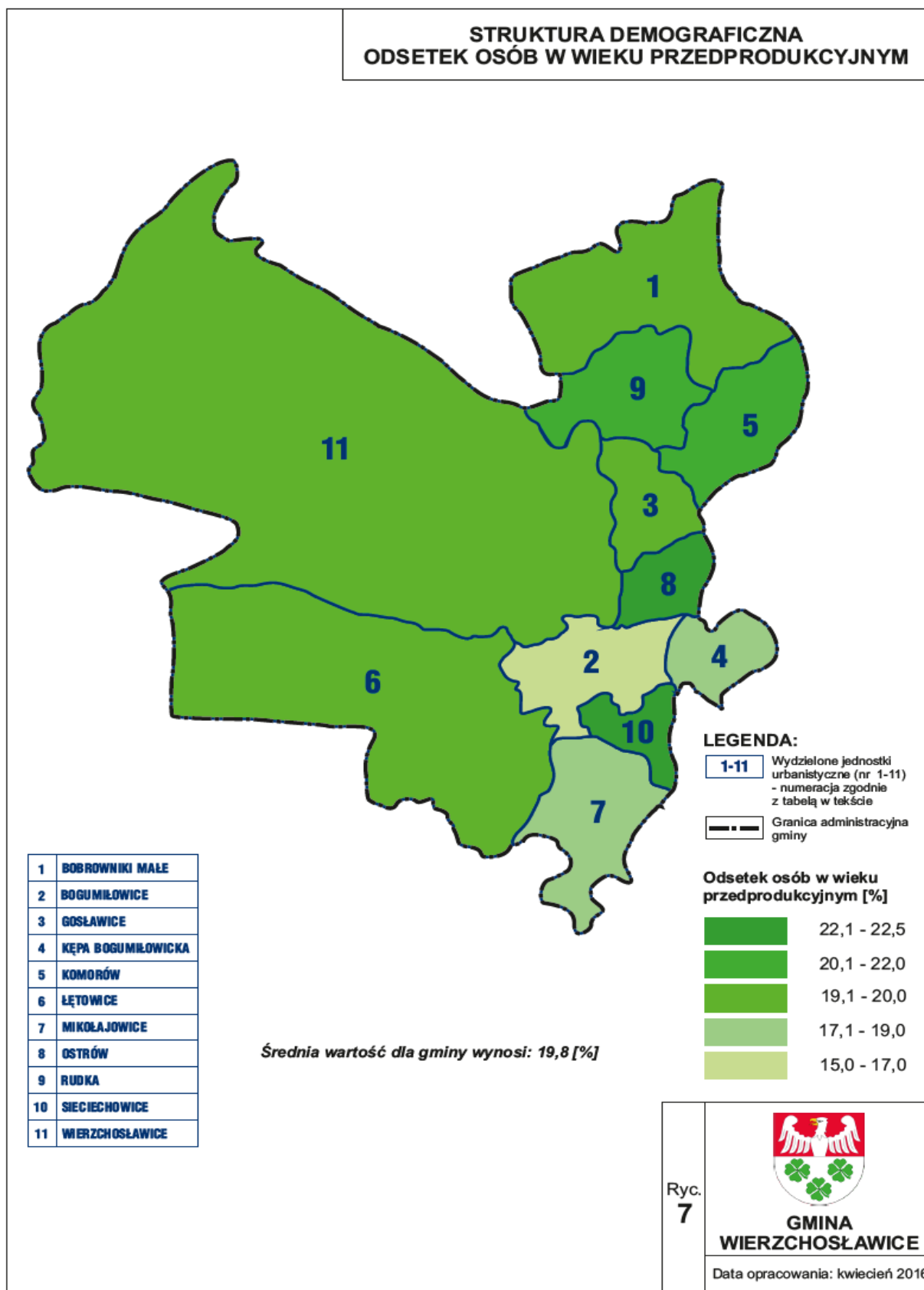

Rycina 6. Gęstość zaludnienia w podziale na wydzielone jednostki urbanistyczne

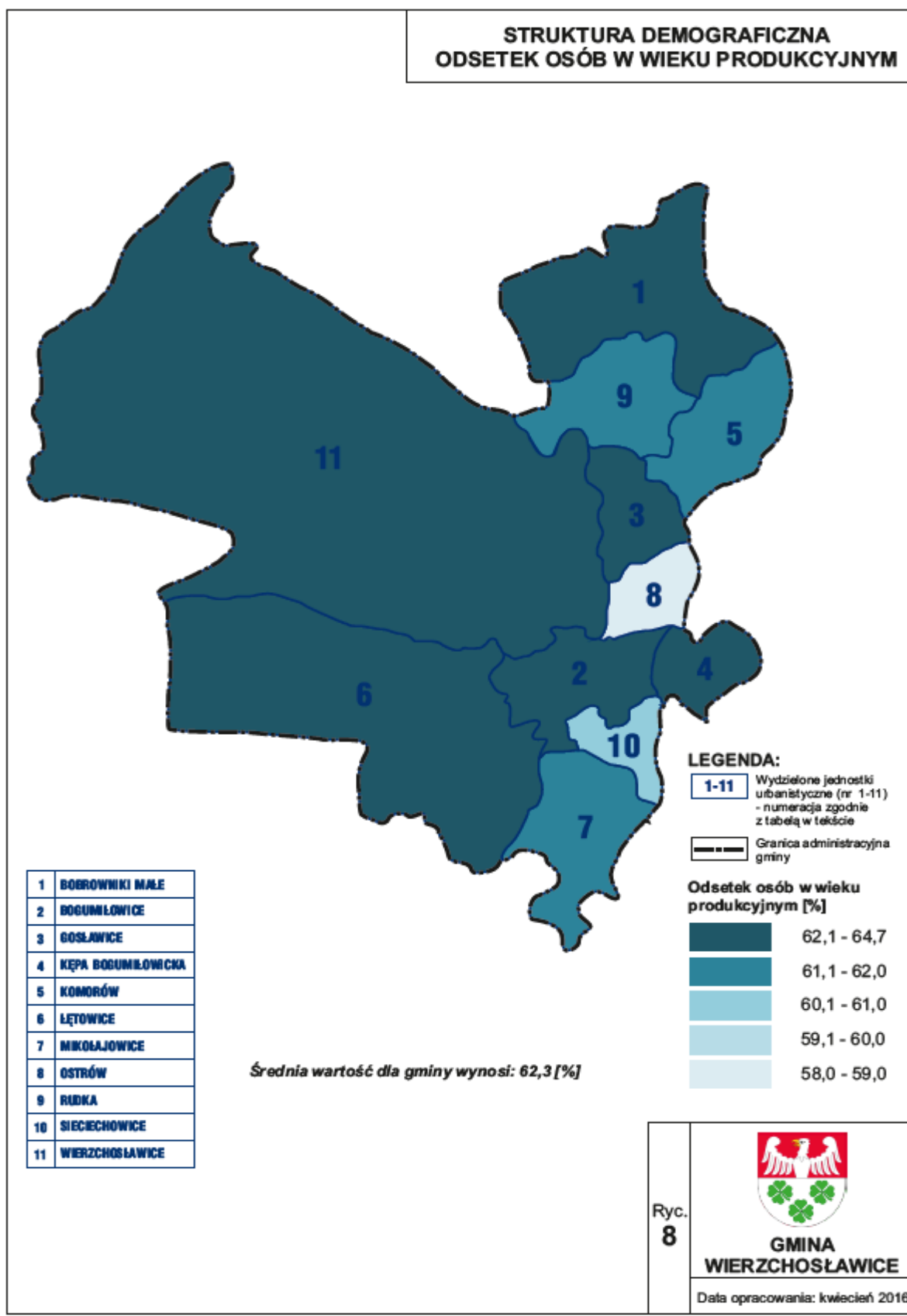
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 7. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym

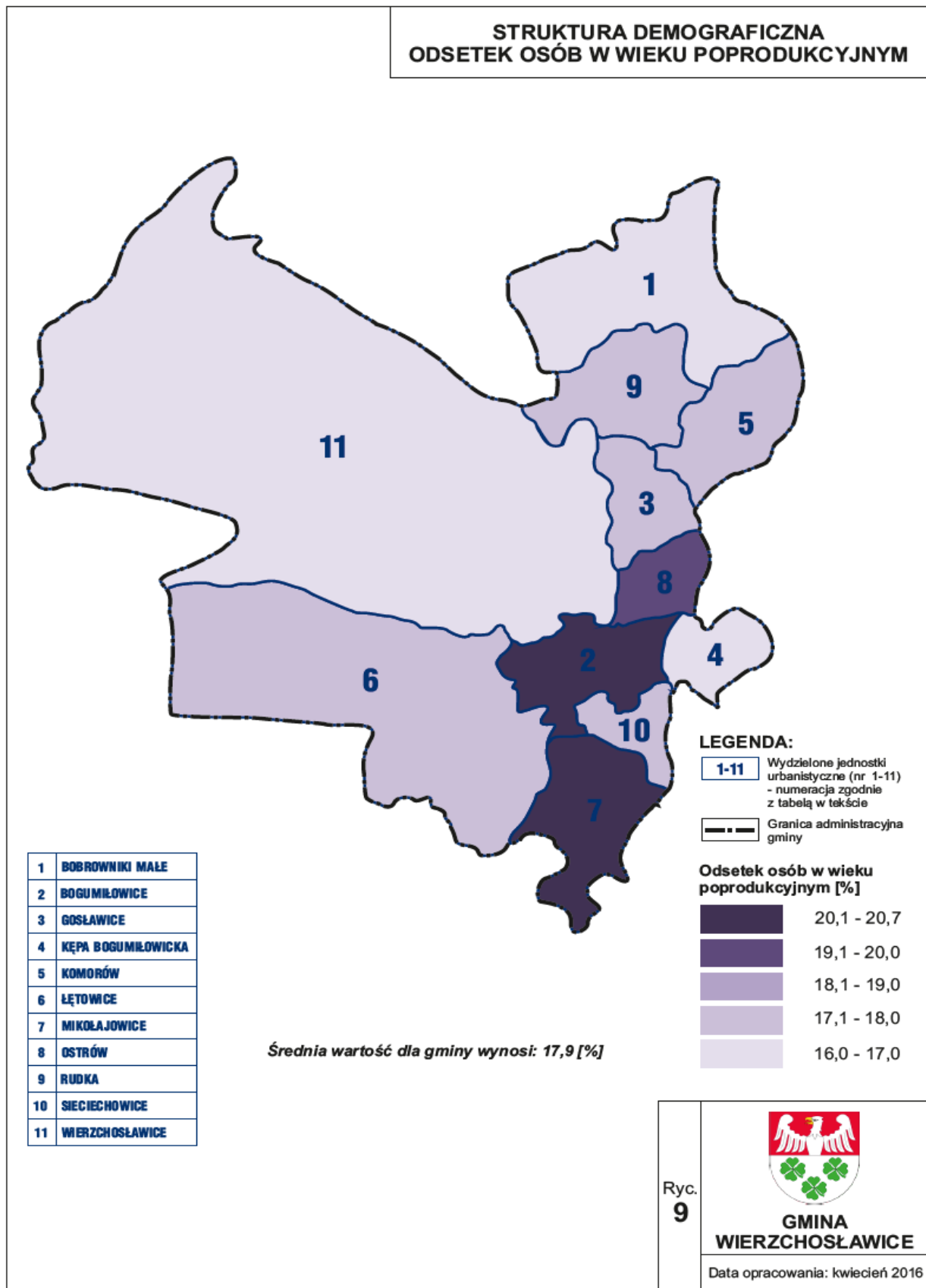
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Rycina 8. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Rycina 9. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

2.4 Zestawienie przyjętych wskaźników

Zgodnie z wytycznymi do ustawy z dnia 9 października 2015 roku ocena jednostek urbanistycznych powinna się odbywać poprzez zestawienie wskaźników obiektywnych i weryfikowalnych. Dotyczą one sfery społecznej oraz przynajmniej jednej z następujących sfer: technicznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej, środowiskowej. Przeanalizowane dane zostały dostarczone przez Urząd Gminy w Wierzchosławicach policję, GPOS oraz inne instytucje i podmioty działające na terenie gminy. Zgodnie z założeniem, jednostki urbanistyczne powinny być powiązane z obwodami spisowymi GUS, aby w łatwy i bezpośredni sposób można było wykorzystać dane przez niego zbierane. Niestety praktyka pokazała, że przyjęte założenie nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości. W związku z powyższym do analiz zostały wykorzystane dane dotyczące ewidencji ludności uzyskane od Urzędu Gminy Wierzchosławice. Przyporządkowano je poszczególnym jednostkom urbanistycznym. Na potrzeby niniejszego opracowania dane uzyskane z bazy REGON w podziale adresowym przyporządkowano do wydzielonych jednostek urbanistycznych. Z uwagi na ustawę o ochronie danych osobowych szczegółowe dane adresowe nie mogą być udostępniane. Dlatego, też dane z pozostałych instytucji takich jak GOPS, PUP i policja uwzględniono w podziale na jednostki urbanistyczne. Napotkane problemy wskazują na pilną potrzebę utworzenia ujednoliconego systemu statystyki gminnej w oparciu o wydzielone jednostki urbanistyczne. System ten umożliwiłby delimitację obszarów kryzysowych, monitorowanie zmian oraz ocenę skuteczności wdrażanych działań i projektów, w tym programu rewitalizacji. Przy wyborze wskaźników do analizy uwzględniono zapisy wspomnianej na wstępie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. W szczególności wzięto pod uwagę art. 4, ust. 1 dotyczący opracowania diagnoz. Ujęto również uwarunkowania lokalne. Ważnym czynnikiem była także możliwość pozyskania danych.

Sfera społeczna:

- Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;
- Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym;
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych;
- Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób;
- Odsetek dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego;
- Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe;
- Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe;
- Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem;

- Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014;
- Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie;
- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna:

- Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni;
- Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni;
- Odsetek gruntów przemysłowych w ogólnej powierzchni;
- Odsetek dróg w ogólnej powierzchni;
- Odsetek dróg wymagających remontu;
- Odsetek gruntów w posiadaniu gminy w ogólnej powierzchni;
- Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo;
- Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych;
- Dostępność do podstawowych usług.

Sfera techniczna:

- Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie gospodarstw;
- Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym.

Sfera środowiskowa:

- Odsetek zdeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw;
- Bilans wytwarzanych ścieków;
- Odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo – cementowymi;

Sfera gospodarcza:

- Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem;
- Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób.

Wykonano schematy, które obrazują dostępność do oświaty, w tym przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. Sporządzono, także obraz osiągalności podstawowych usług w zakresie kultury, terenów sportowych, rekreacyjnych oraz bibliotek i ich filii.

2.5 Analiza mierników w poszczególnych sferach

Tylko dogłębna analiza jednostek urbanistycznych pozwala na wykrycie zagrożeń jak i podjęcie odpowiednich decyzji, których celem jest wyjście z niekorzystnego położenia. Ogólna diagnoza komponentów zebranych do analizy mierników w poszczególnych sferach wykazuje, że istnieje powszechna potrzeba posługiwania się wspólnym, ujednoczonym narzędziem, które dostarczy niezbędnych informacji umożliwiających realizację zadań z zakresu pomocy odnoszącej się do sfer określających poziom degradacji zidentyfikowanych jednostek urbanistycznych gminy Wierzchosławice. Efektem tych badań jest wskazanie na najbardziej istotne potrzeby mogące ewaluować podczas zmiany zdegradowanych obszarów.

2.5.1 Analiza mierników w sferze społecznej

Diagnostując mierniki wskazane na poziomie gminy mamy obraz wielu problemów społecznych, z którymi boryka się miejscowy samorząd. Oceniając wydzielone jednostki urbanistyczne w przedmiotowej sferze społecznej wykorzystano dane pochodzące z wielu instytucji działających na terenie gminy.

Dane przedstawione na Ryc. 10 dotyczące udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wskazują na największy odsetek w jednostkach o numerach: 5 (Komorów) oraz 10 (Sieciechowice). Do jednostek, których liczba zarejestrowanych bezrobotnych w wieku produkcyjnym jest większa od średniej wartości przyjętej dla gminy, wynoszącej 3,0% należą jeszcze 1 (Bobrowniki Małe) i 3 (Gosławice). Natomiast siedem jednostek, ma wartość niższą od wymienionej średniej dla gminy, a wśród nich sołectwo 7 (Mikołajowice), gdzie odsetek ten jest najniższy w gminie i wynosi 1,9%. Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym przedstawia Ryc.11. Według przedstawionych wartości największy procent miernika powyżej średniej gminy, który ma wartość 3,9%, utrzymuje się w jednostkach: 1 (Bobrowniki Małe), 10 (Sieciechowice), 8 (Komorów). Najniższy procent miernika występuje w sołectwie 9 (Rudka) i wynosi 1,9% czyli dużo poniżej średniej dla gminy. Kolejny miernik o nazwie udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych (Ryc.12) przedstawiony w stosunku do średniej wartości dla gminy wynoszącej 91,3% przedstawia się w następujący sposób.

Do wymienionego powyżej wskaźnika można zaliczyć jednostki takie jak: 11 (Wierzchosławice), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 7 (Mikołajowice), 8 (Ostrów), zaś jednostki poniżej progu średniej wartości gminy to: 5 (Komorów), 6 (Łętowice), 9 (Rudka), 3 (Gosławice), 1 (Bobrowniki Małe), 2 (Bogumiłowice), 10 (Sieciechowice).

Analizując ogólną liczbę przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób (Ryc.13), gdzie średnia wartość dla gminy wynosi 0,8% przyjmuje się wartości większe od tej średniej dla gminy w jednostkach: 5 (Komorów), 11 (Wierzchosławice), 1 (Bobrowniki Małe), 8 (Ostrów), 3 (Ostrów), 9 (Rudka). Pozostałe 4 jednostki posiadają wartości niższe od średniej gminy. Spośród nich tylko jednostka 10 (Sieciechowice) ma miernik o wartość 0,0%.

Ryc.14 ukazuje miernik – odsetek dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego, gdzie średnia wartość dla gminy wynosi 21,7% i klasyfikuje ona miejscowości utrzymujące się powyżej tej średniej o numerach: 6 (Łętowice), 1 (Bobrowniki Małe), 5 (Komorów), najniższa wartość utrzymuje się w następujących jednostkach: 2 (Bogumiłowice), 9 (Rudka), 4 Kępa Bogumiłowicka. Kolejny wskaźnik – odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe (Ryc.15), wskazuje średnią wartość dla gminy oscylującą w progu 2,0%, do jednostek znajdujących się powyżej tej wartości czyli: 2 (Bogumiłowice), 1 (Bobrowniki Małe), 6 (Łętowice), 10 (Sieciechowice). Jednostki utrzymujące wartości poniżej progu średniej wartości gminy to: 5 (Komorów), 8 (Ostrów), 11 (Wierzchosławice), 9 (Rudka), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 3 (Gosławice), 7 (Mikołajowice). Dane przedstawiające odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe (Ryc.16) wskazują na średnią wartość dla gminy, która wynosi 10,8%. Jednostki utrzymujące poziom powyżej tej średniej to: 6 (Łętowice), 10 (Sieciechowice), 5 (Komorów), 3 (Gosławice). Do analizowanych jednostek posiadających wartości poniżej wymienionej średniej gminy należą: 1 (Bobrowniki Małe), 8 (Ostrów), 11 (Wierzchosławice), 7 (Mikołajowice), 9 (Rudka), 2 (Bogumiłowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka). Z uzyskanych danych wynika, iż ludność otrzymująca największe wsparcie pomocy społecznej w stosunku do ludności ogółem (Ryc.17) zamieszkuje obszary gminy oznaczone numerami: 6 (Łętowice), 10 (Sieciechowice), 3 (Gosławice), 1 (Bobrowniki Małe), 5 (Komorów), zaś jednostki utrzymujące wartości poniżej progu średniej wartości gminy czyli 7,7% to: 8 (Ostrów), 11 (Wierzchosławice), 9 (Rudka), 7 (Mikołajowice), 2 (Bogumiłowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka).

Dane przedstawione na Ryc.18 dotyczące frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych 2014 wskazują, że średnia wartość przyjęta dla gminy, wyniosła 56,5%. Jednostki, które mają wartość wyższą od wymienionej średniej dla gminy to: 2 (Bogumiłowice), 1 (Bobrowniki Małe),

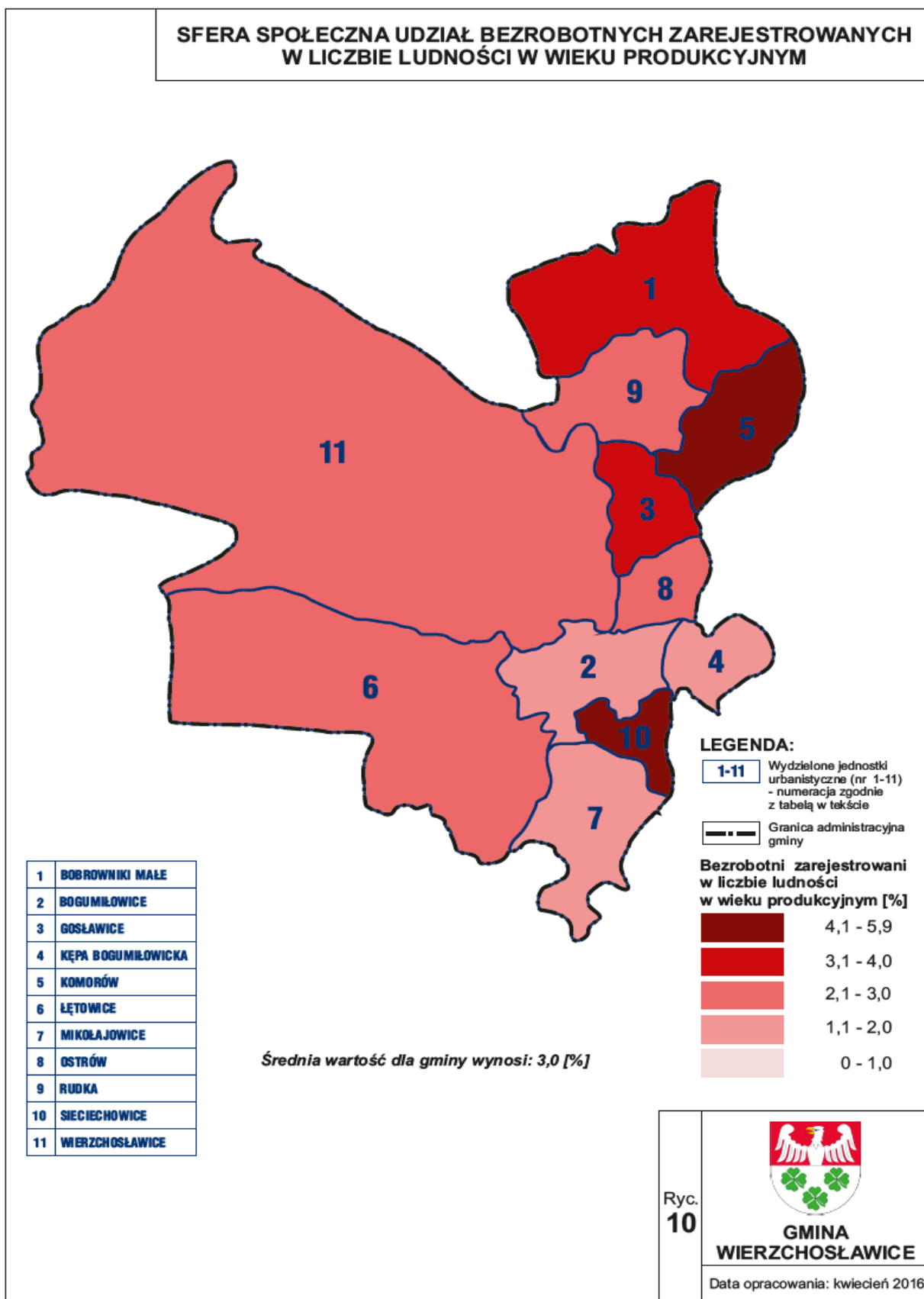

7 (Mikołajowice), 5 (Komorów), 9 (Rudka), 3 (Gostawice), 10 (Sieciechowice). Do analizowanych jednostek posiadających wartości poniżej wymienionej średniej gminy należą: 8 (Ostrów), 11 (Wierzchosławice), 6 (Łętowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka).

Dane przedstawiające poziom edukacji – wyniki sprawdzianu po 6 klasie (Ryc.19) wskazują na średnią wartość dla gminy, która wynosi 68,4%. Jednostki utrzymujące poziom powyżej tej średniej to: 2 (Bogumiłowice), 5 (Komorów), 7 (Mikołajowice), 8 (Ostrów) oraz 9 (Rudka). Do analizowanych jednostek posiadających wartości poniżej wymienionej średniej gminy należą: 3 (Gostawice), 1 (Bobrowniki Małe), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 10 (Sieciechowice), 11 (Wierzchosławice) i 6 (Łętowice).

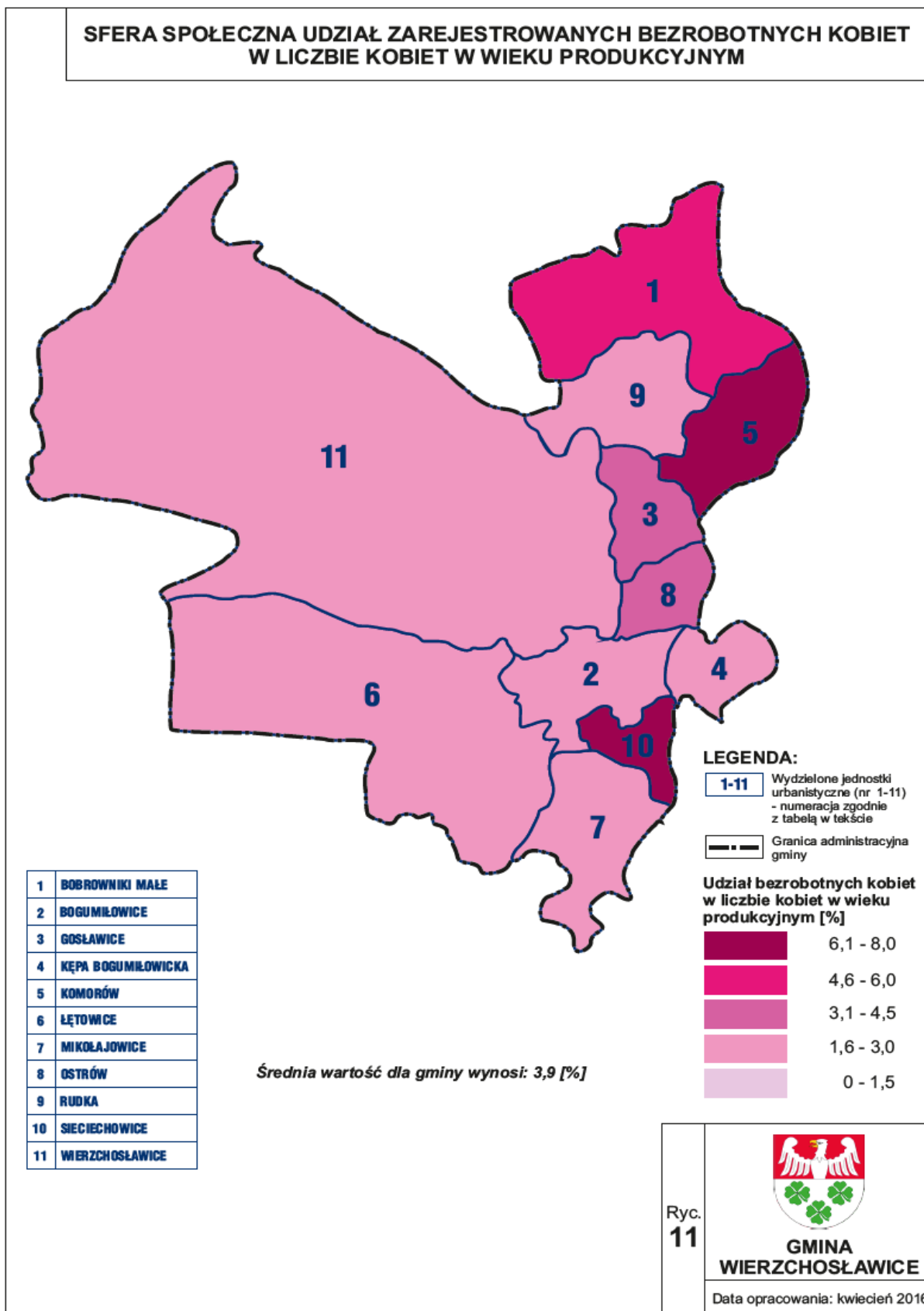
Analizując miernik przedstawiający liczbę fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych posiadających osobowość prawną i działających na terenie gminy (Ryc.20), dla których obliczono średnią na poziomie wartości 4,3 wyróżnia się sołectwa, które posiadają wartości powyżej tej średniej, a są to: 7 (Mikołajowice), 6 (Łętowice), 2 (Bogumiłowice), 11 (Wierzchosławice). Jednostki posiadające wartości poniżej progu średniej wartości dla gminy to: 1 (Bobrowniki Małe), 9 (Rudka), 3 (Gostawice), 5 (Komorów), 8 (Ostrów), 10 (Sieciechowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka).

Rycina 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

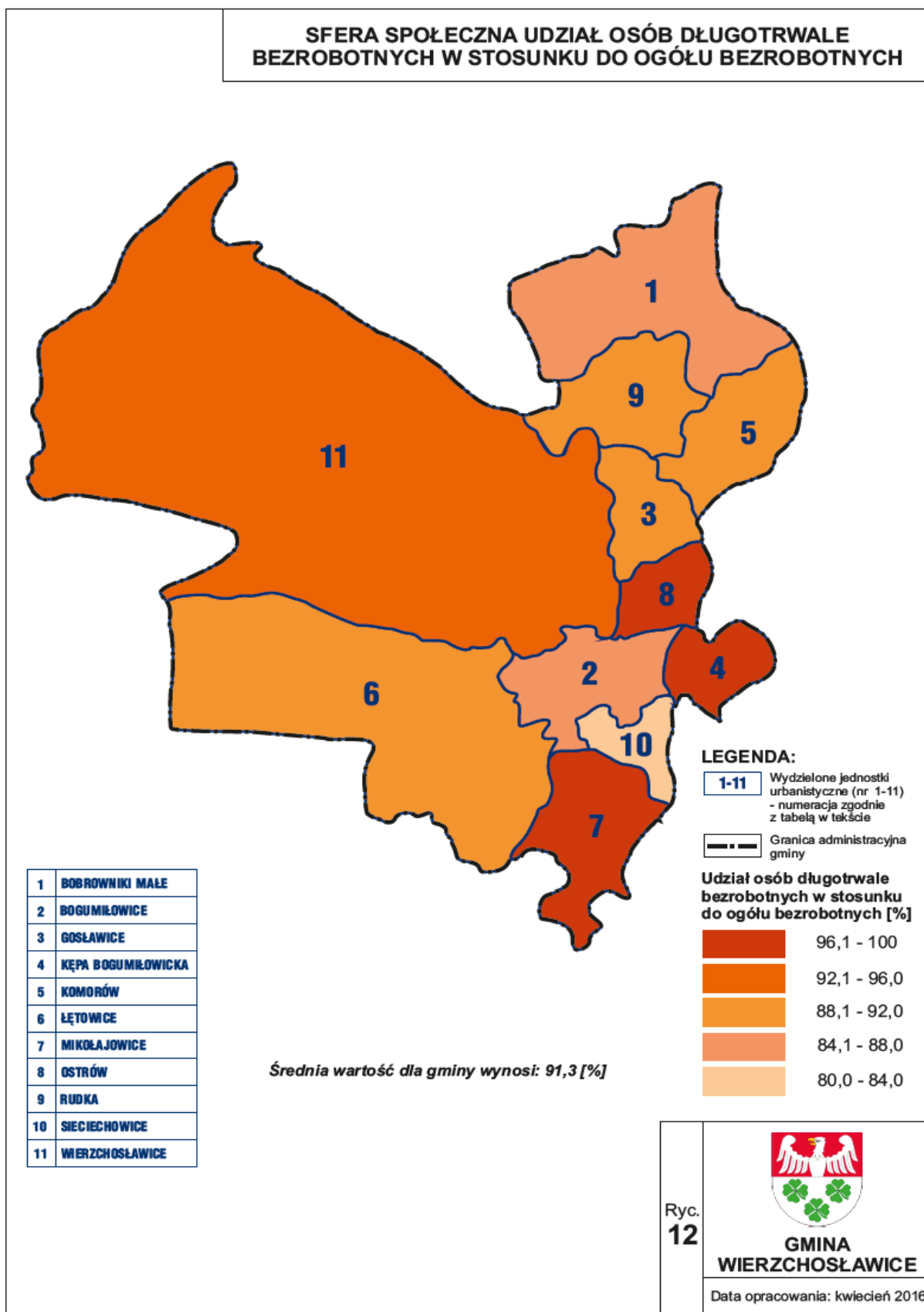
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 11. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym

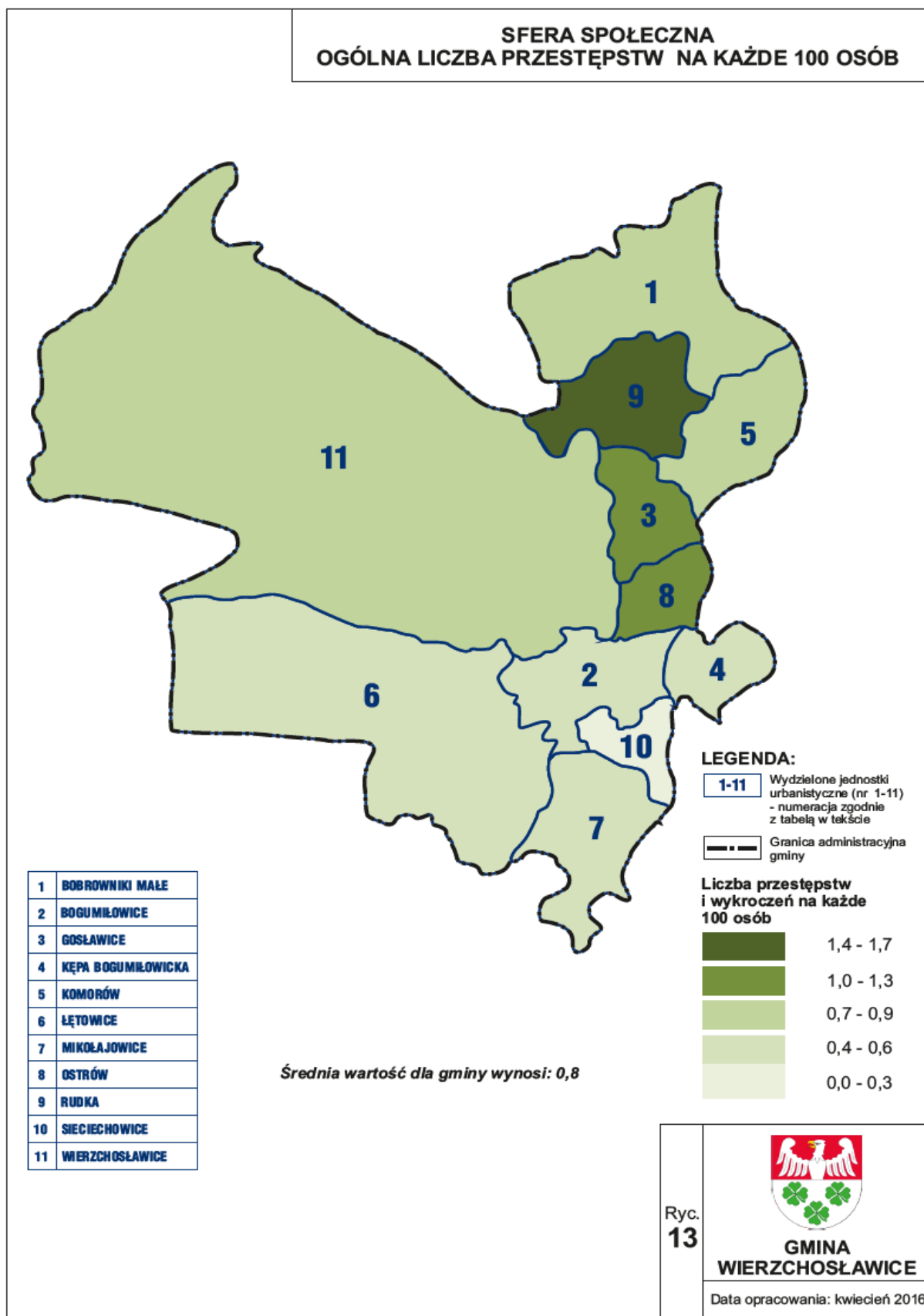
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 12. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych

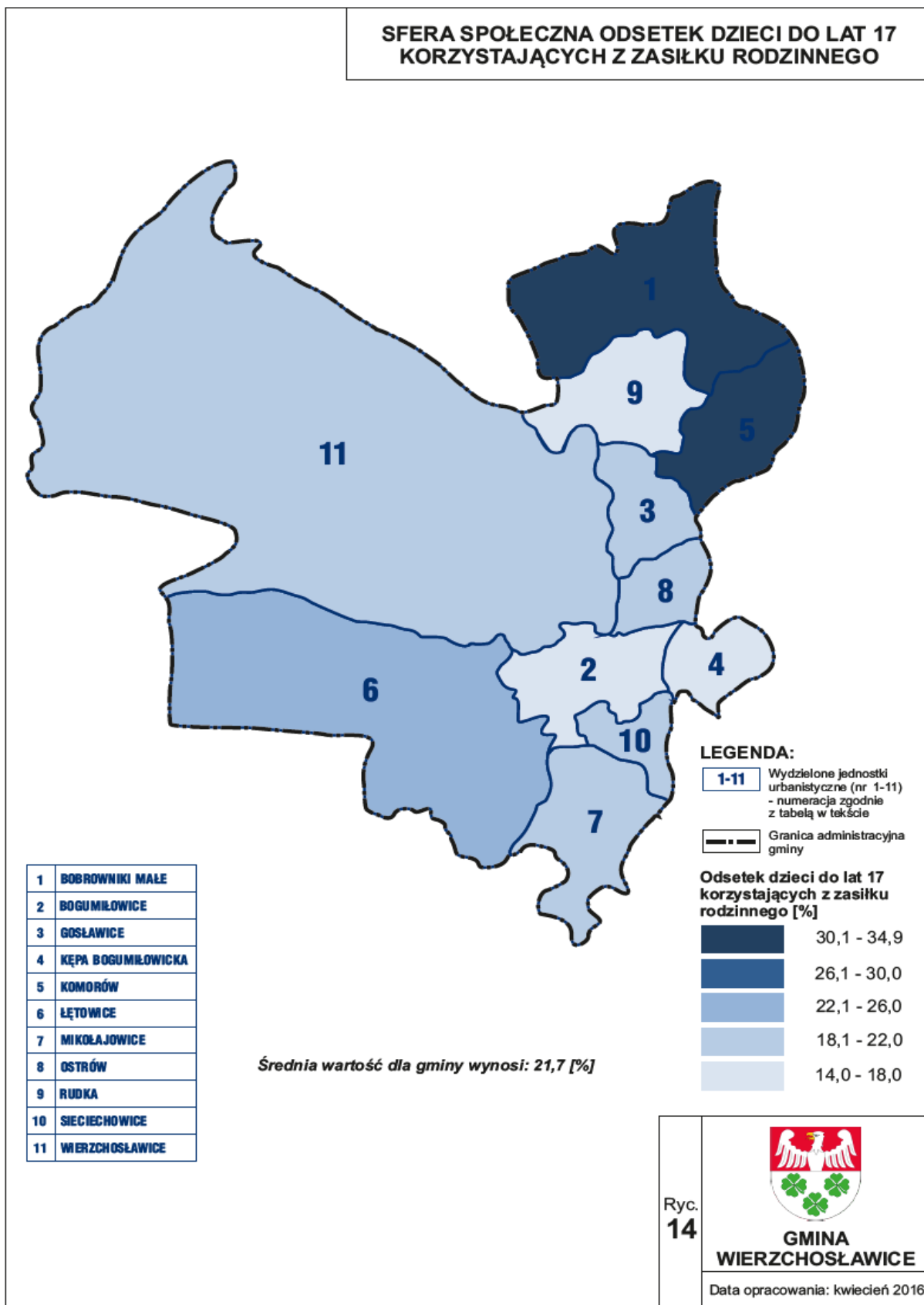
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 13. Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób

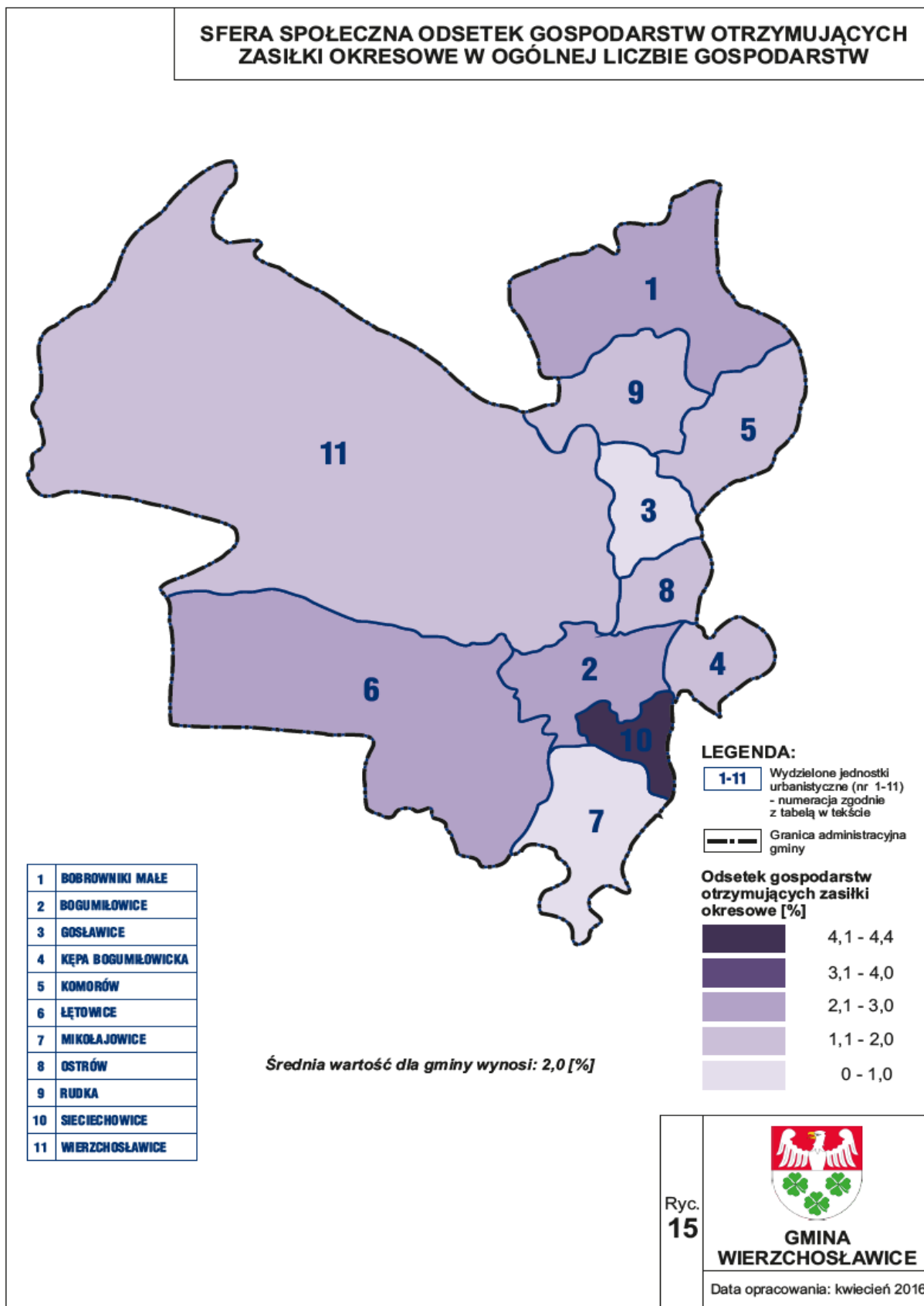
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 14. Odsetek dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego

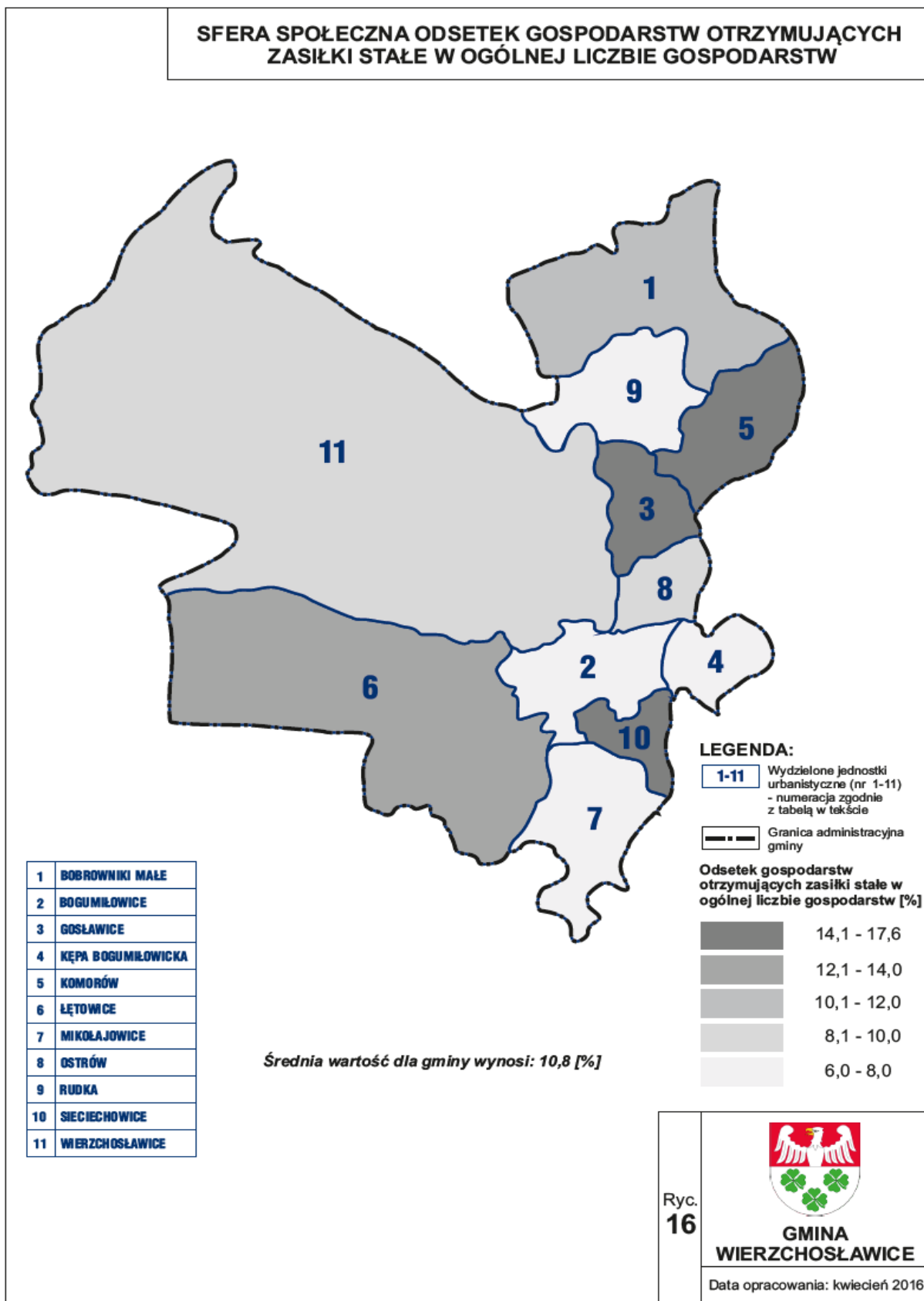
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 15. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

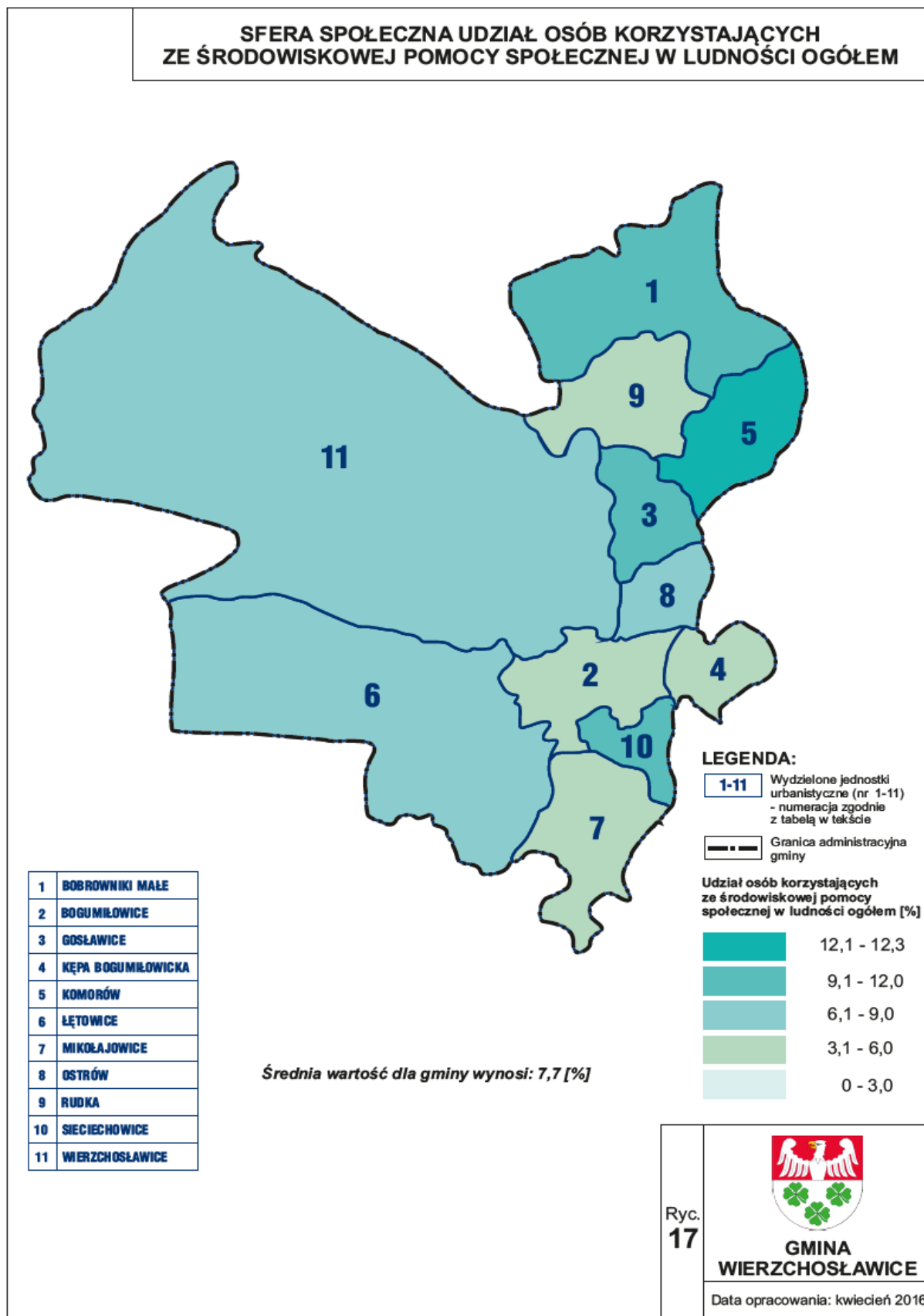
Rycina 16. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

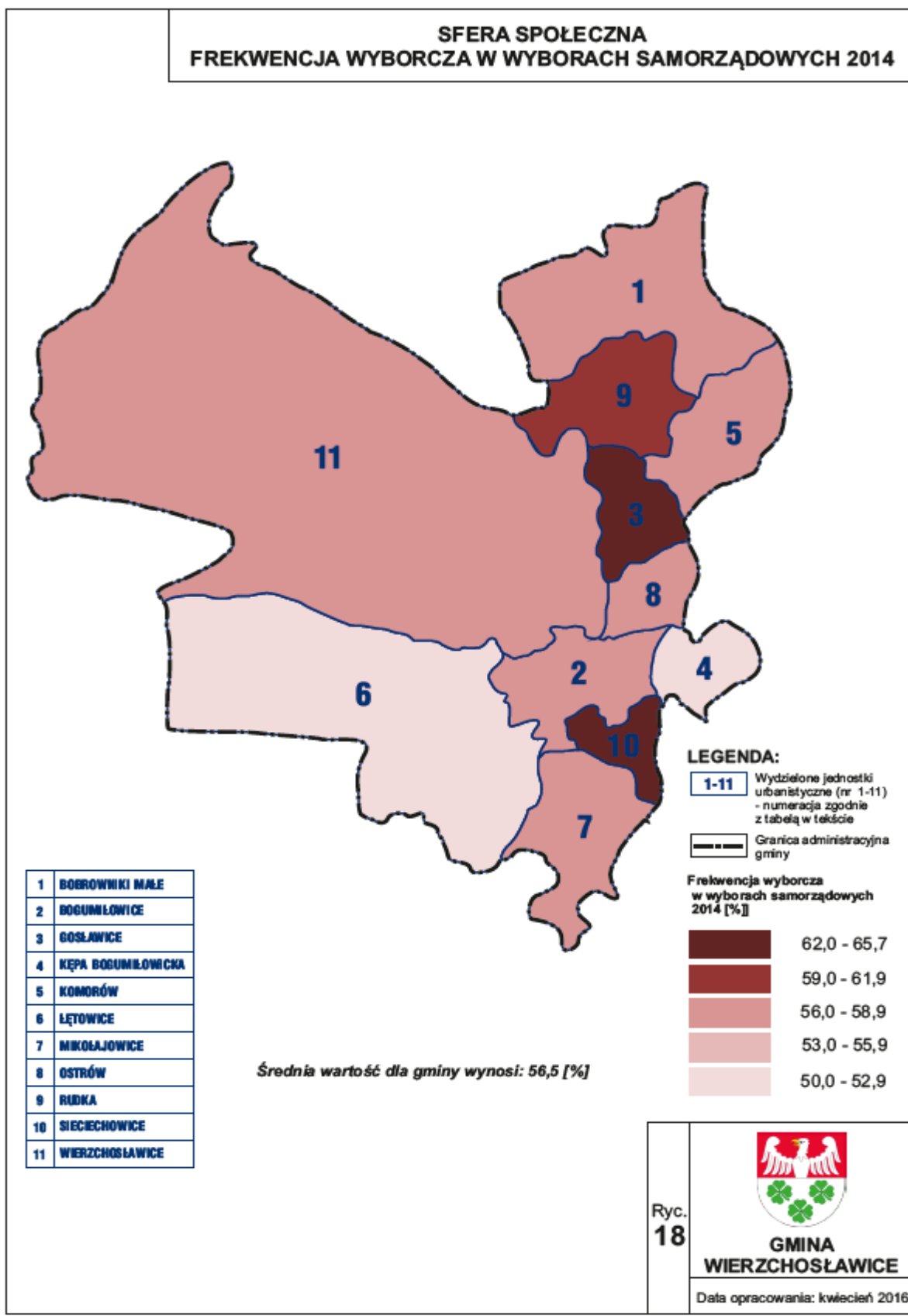

Rycina 17. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

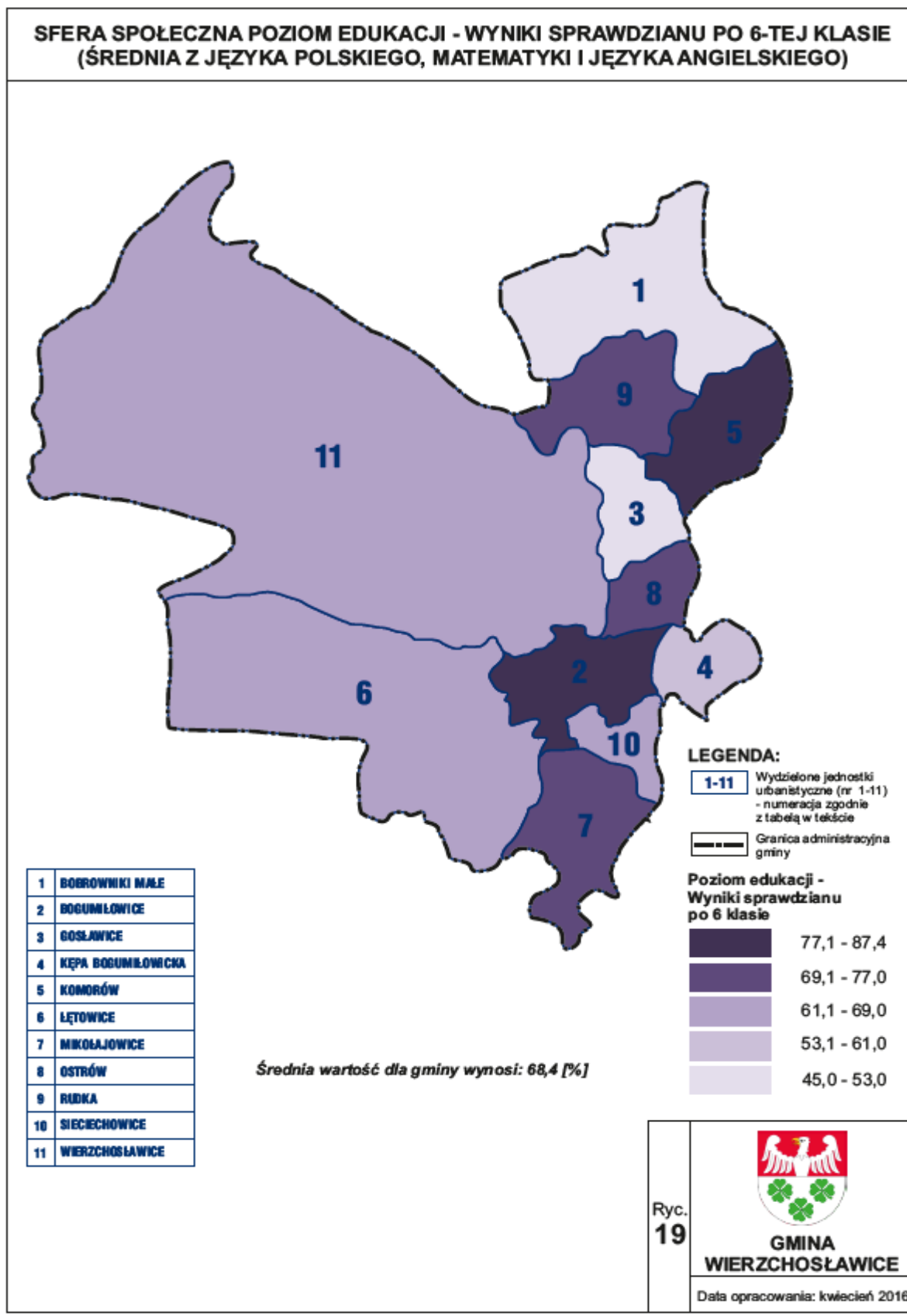
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 18. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014

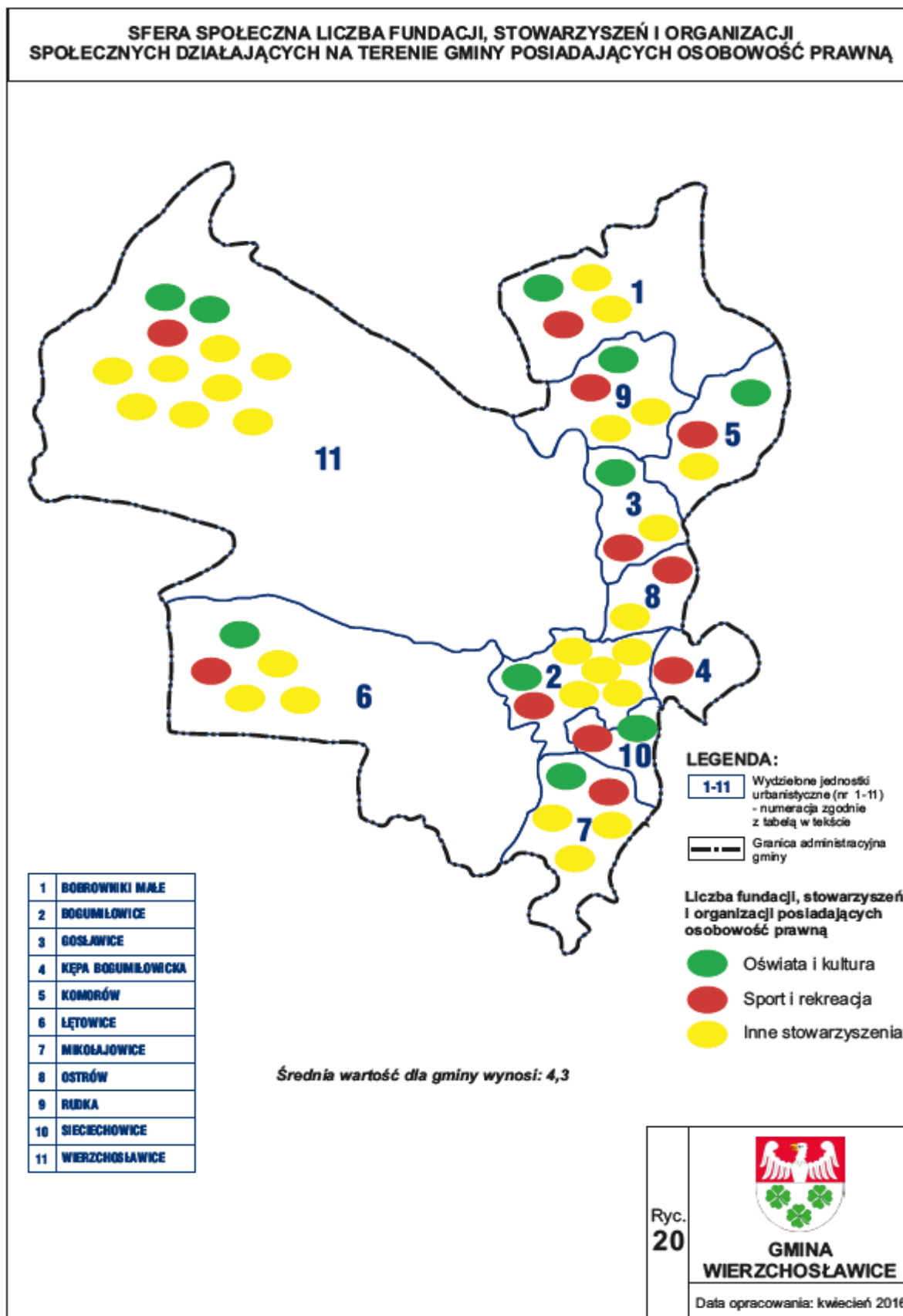
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 19. Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Rycina 20. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Tabela 6. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze społecznej

Numer jednostki	MIERNIKI										
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	Odsetek dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014 [%]	Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji
1 – Bobrowniki Małe	3,9	5,7	86,4	0,9	33,9	2,2	10,8	10,0	57,7	51,7	4
2 – Bogumiłowice	2,0	2,3	84,6	0,6	16,7	2,3	6,6	5,2	57,0	87,4	7
3 - Gosławice	3,6	3,4	88,9	1,2	19,2	0,9	18,1	9,3	62,4	49,8	3
4 – Kępa Bogumiłowicka	2,0	2,4	100,0	0,6	14,7	1,4	5,6	4,7	51,6	60,6	1
5 - Komorów	5,9	8,0	90,9	0,8	34,9	1,9	17,4	12,3	58,7	86,3	3
6 - Łętowice	3,0	2,8	90,0	0,6	24,1	2,7	12,7	9,0	52,2	67,8	5
7 – Mikołajowice	1,9	2,8	100,0	0,4	18,7	0,4	7,5	5,5	58,5	74,8	5
8 - Ostrów	2,3	3,3	100,0	1,0	20,0	1,9	8,7	7,7	56,1	76,4	2
9 - Rudka	2,2	1,9	90,0	1,7	16,6	1,7	7,2	5,7	59,6	71,3	4
10 - Sieciechowice	4,4	7,4	80,0	0,0	19,0	4,4	15,6	9,1	65,7	61,7	2
11 - Wierzchosławice	2,1	2,4	93,3	0,9	20,7	1,8	8,5	6,8	56,1	64,3	11
średnia wartość dla gminy	3,0	3,9	91,3	0,8	21,7	2,0	10,8	7,7	56,5	68,4	4,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Wierzchosławice, Komendy Powiatowej Policji w Bochni

2.5.2 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Napotkane uwarunkowania lokalne, w tym bariera przestrzenna i specyfika gminy wskazują, że większa część gminy wymaga działań poprawiających standardy określone w sferze funkcjonalno-przestrzennej.

Analiza Ryc.21 dotyczy odsetka gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni dla gminy Wierzchosławice. Według przyjętych wartości najwyższy odsetek lasów w powierzchni sołectw znajduje się na terenie jednostki 11 (Wierzchosławice) i 6 (Łętowice). Pozostałe jednostki posiadają analizowany miernik o wartości 0,0%.

Oceniając kolejny miernik, a mianowicie odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni przedstawiony jest na Ryc.22. Najwyższe wartości powyżej średniej gminy, które wynoszą 13,3%, przyjmuje się w jednostkach nr: 9 (Rudka), 3 (Gosławice), 2 (Bogumiłowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 8 (Ostrów). Jednostki posiadające wartość poniżej średniej gminy w kwestii analizy gruntów zabudowanych w ogólnej powierzchni to: 7 (Mikołajowice), 5 (Komorów), 10 (Sieciechowice), 1 (Bobrowniki Małe), 11 (Wierzchosławice), 6 (Łętowice).

Odsetek gruntów przemysłowych w ogólnej powierzchni dla analizowanej gminy (Ryc.23) przedstawia średnią wartość miernika wynoszącą 3,9%. Powyżej tej średniej wartości są jednostki o numerach: 7 (Mikołajowice), 9 (Rudka), 2 (Bogumiłowice). Do analizowanych jednostek posiadających wartości poniżej wymienionej średniej gminy należą: 6 (Łętowice), 10 (Sieciechowice), 8 (Ostrów), 10 (Sieciechowice), 5 (Komorów). Cztery jednostki urbanistyczne posiadają wartość 0,0% i są to: 1 (Bobrowniki Małe), 3 (Gosławice), 4 (Kępa Bogumiłowicka).

Miernik – odsetek dróg w ogólnej powierzchni (Ryc.24), przy średniej wartości dla gminy wynoszący 0,6% wskazuje na jednostki posiadające wartości miernika powyżej wymienionej średniej. Są to: 8 (Ostrów), 7 (Mikołajowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 2 (Bogumiłowice). Z kolei jednostki posiadające wartość poniżej progu średniej wartości dla gminy to: 11 (Wierzchosławice), 5 (Komorów), 6 (Łętowice), 9 (Rudka), 1 (Bobrowniki Małe), 10 (Sieciechowice) i 3 (Gosławice).

Analiza miernika – odsetek dróg wymagających remontu wg Ryc.25 pokazuje przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 36,6%, że największy problem występuje w jednostkach: 4 (Kępa Bogumiłowicka), 8 (Ostrów), 3 (Gosławice), 9 (Rudka), 5 (Komorów), 10 (Sieciechowice). Jednostki

posiadające wartość poniżej średniej gminy to: 11 (Wierzchosławice), 7 (Mikołajowice), 6 (Łętowice), 2 (Bogumiłowice) oraz 1 (Bobrowniki Małe).

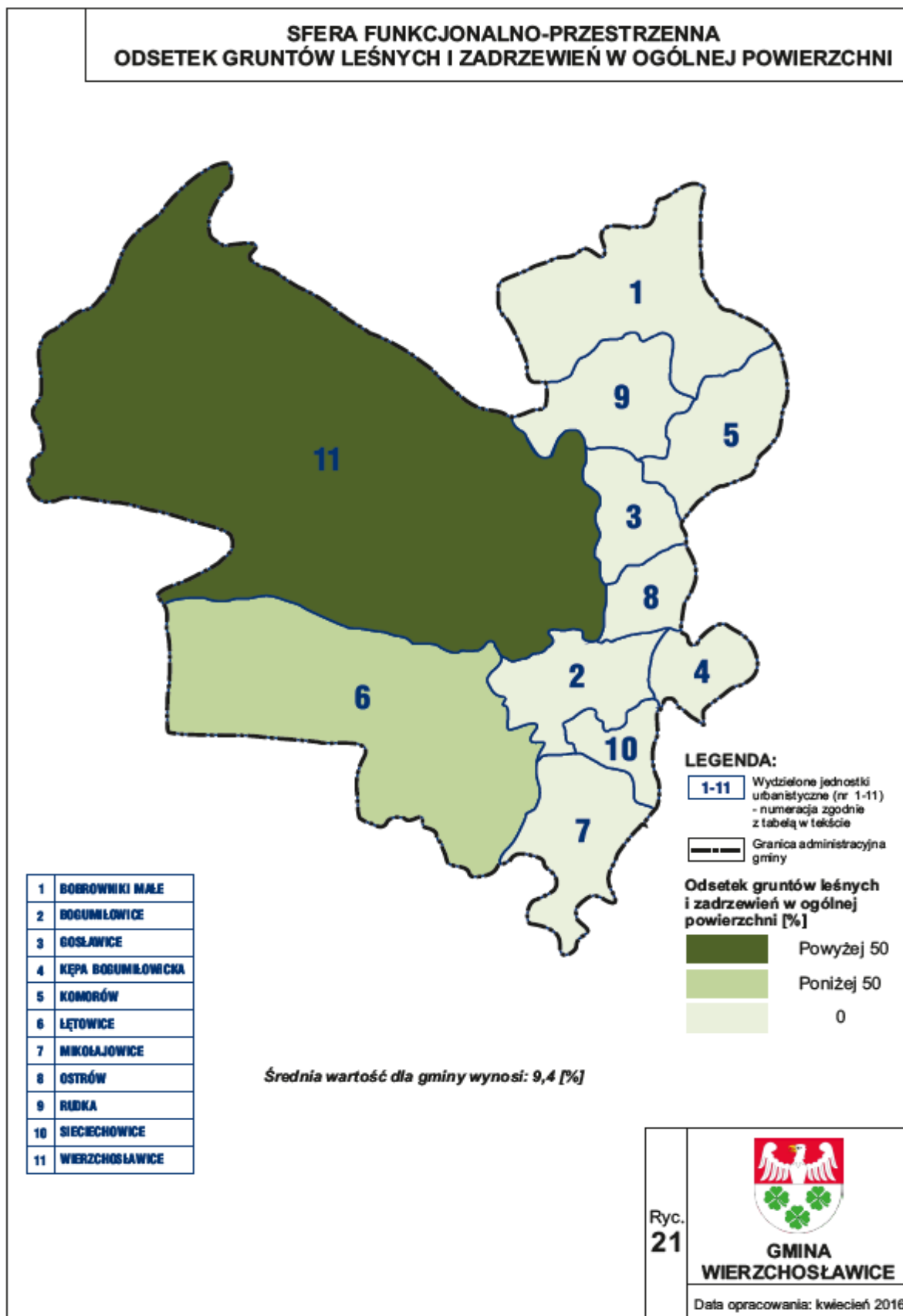
Odsetek gruntów w posiadaniu gminy w ogólnej powierzchni Ryc.26 jest bardzo istotny w przypadku starania się przez gminę o środki zewnętrzne. W tym przypadku przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 8,8% w najlepszej sytuacji są jednostki: 4 (Kępa Bogumiłowicka), 8 (Ostrów), 5 (Komorów). Niekorzystnie pod tym względem wypadają jednostki; 9 (Rudka), 7 (Mikołajowice), 2 (Bogumiłowice), 1 (Bobrowniki Małe), 11 (Wierzchosławice), 10 (Sieciechowice), 3 (Gosławice), 6 (Łętowice).

Miernik liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo wg Ryc.27 przy obliczonej średniej wartości dla gminy wynoszącej 3,7 % wyznacza nam jednostki urbanistyczne mające wartości powyżej wymienionego średniego progu, takie jak: 4 (Kępa Bogumiłowicka), 11 (Wierzchosławice), 5 (Komorów), 1 (Bobrowniki Małe), 9 (Rudka), 7 (Mikołajowice), 10 (Sieciechowice). Natomiast wartości poniżej średniego progu przypisano jednostkom takim jak: 6 (Łętowice), 3 (Gosławice), 2 (Bogumiłowice), 8 (Ostrów).

Rycina 28 – dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych – wskazuje, że utworzone szkoły są dostępne w następujących jednostkach: 11 (Wierzchosławice), 2 (Bogumiłowice), 6 (Łętowice), 7 (Mikołajowice), 8 (Ostrów), 9 (Rudka). Pozostałe jednostki nie posiadają na swym terenie obiektów edukacyjnych, a są to: 1 (Bobrowniki Małe), 3 (Gosławice), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 5 (Komorów), 10 (Sieciechowice). Tylko na terenie jednej jednostki urbanistycznej o nr: 11 (Wierzchosławice) występują dodatkowo przedszkole i gimnazjum. Z przyjętej analizy mierników wynika, że w pozostałych sołectwach brak wyżej wymienionych placówek oświatowych.

Według miernika – dostępność do podstawowych usług (Ryc. 29), na podstawie danych określono dostępność w poszczególnych jednostkach. I tak: administracja – dostępna jest w jednostce 11 (Wierzchosławice). Ośrodki Zdrowia – 11 (Wierzchosławice) oraz 8 (Ostrów). Usługi sakralne – 11 (Wierzchosławice), 2 (Bogumiłowice), 3 (Gosławice), 6 (Łętowice), 7 (Mikołajowice) i 9 (Rudka). Usługi komunikacji dostępne są w każdej miejscowości. Usługi edukacji – 11 (Wierzchosławice), 2 (Bogumiłowice), 6 (Łętowice), 7 (Mikołajowice), 8 (Ostrów) oraz 9 (Rudka). Usługi handlu nie występują jedynie w 10 (Sieciechowicach).

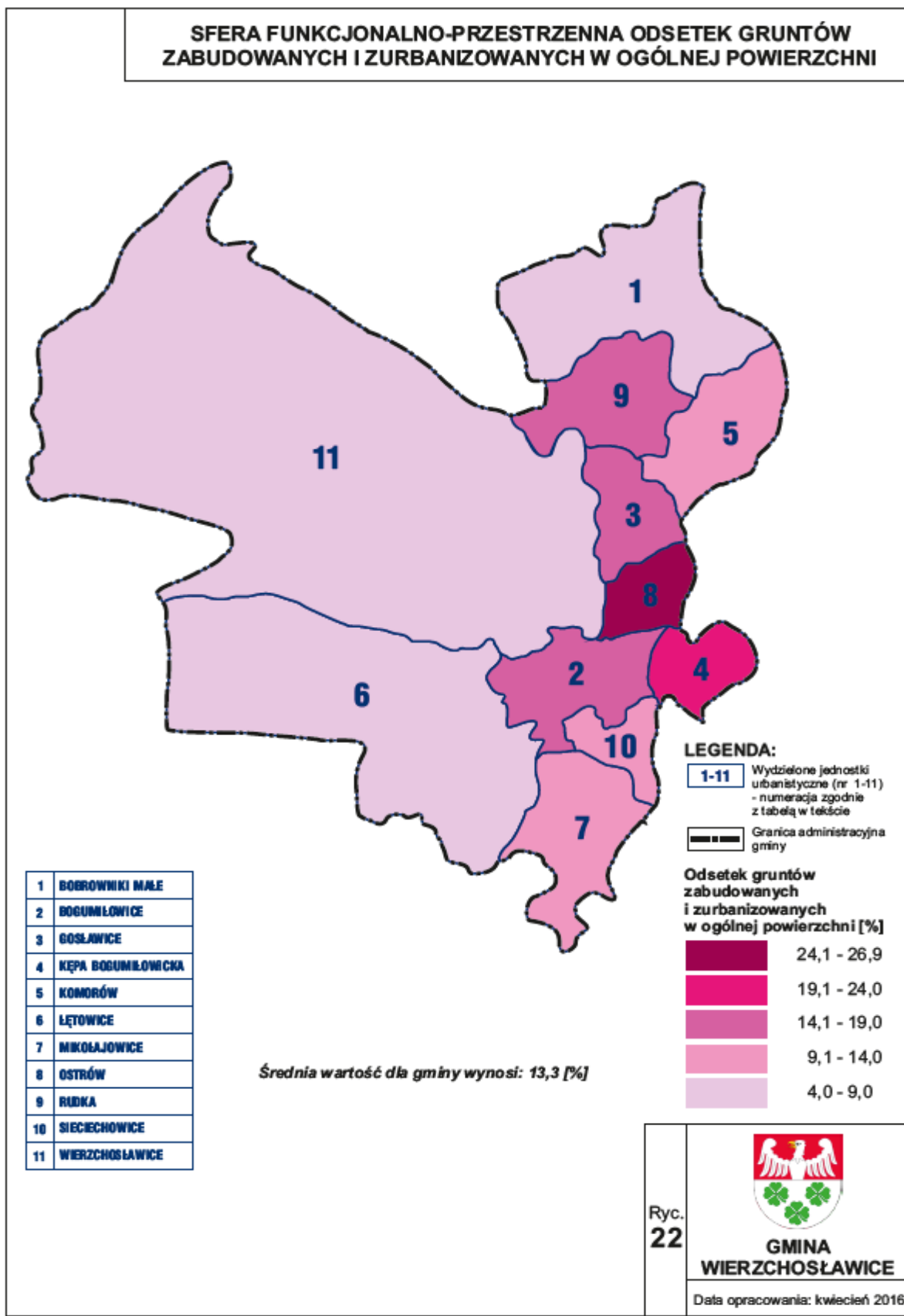
Rycina 21. Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

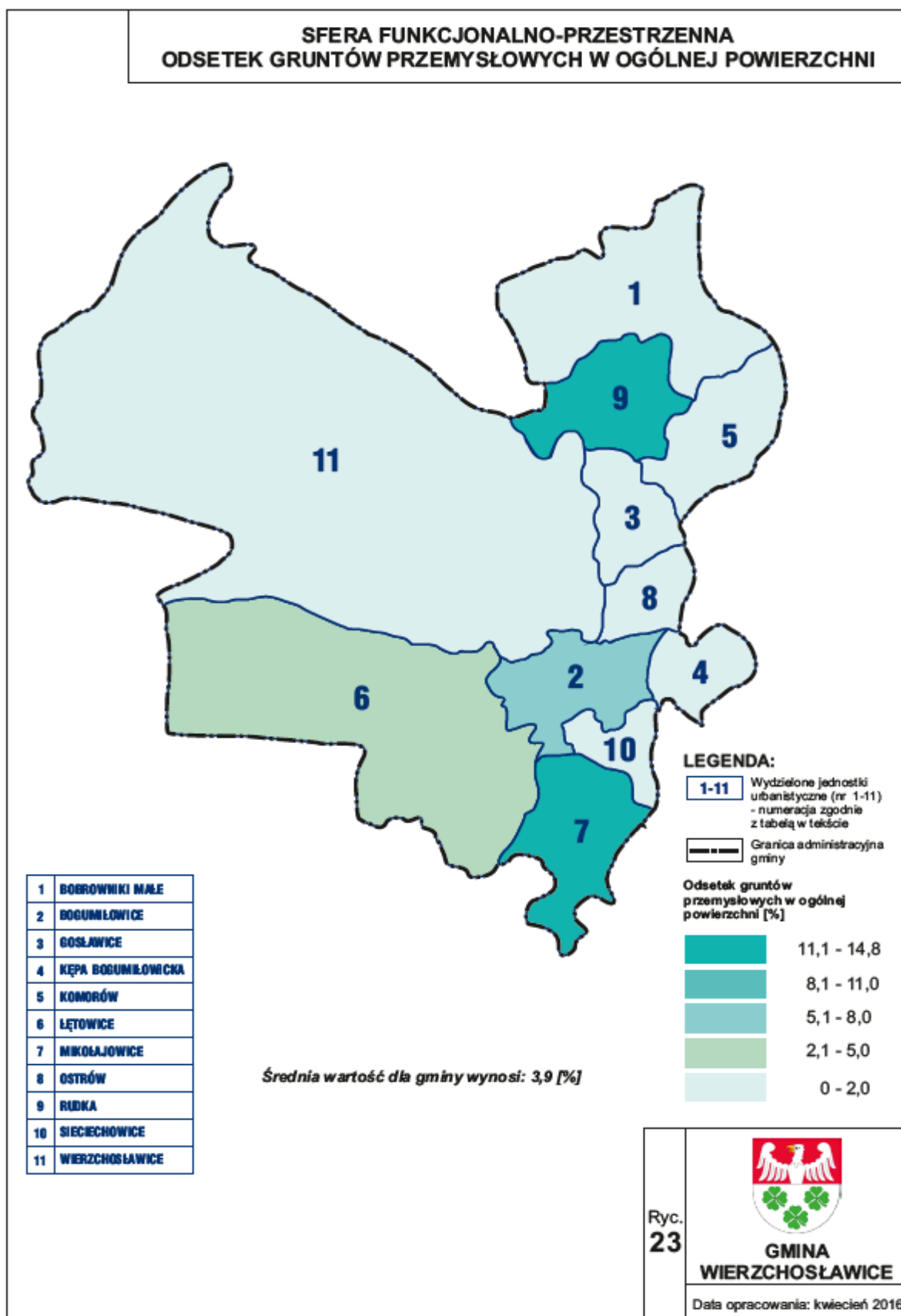

Rycina 22. Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni

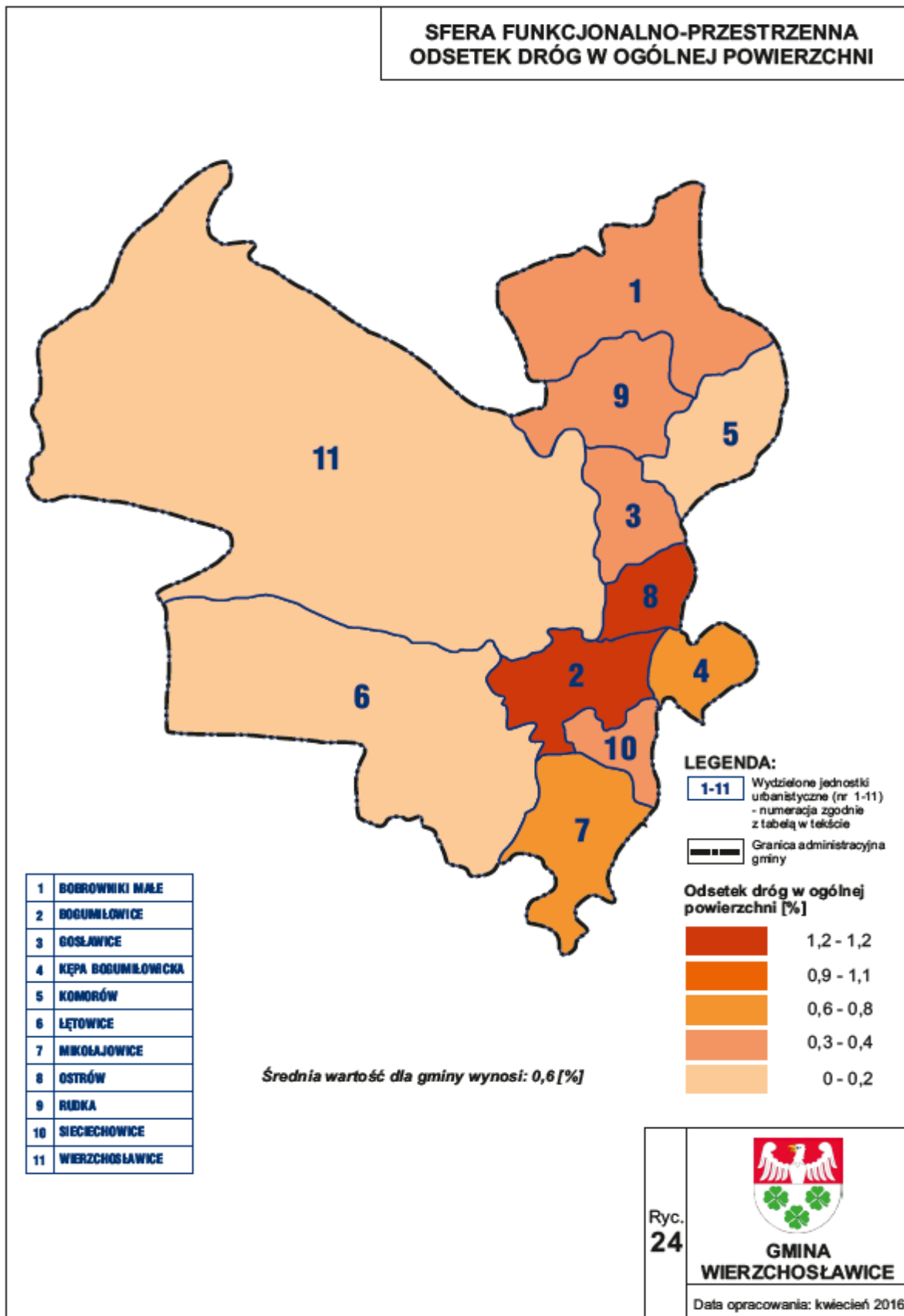
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 23. Odsetek gruntów przemysłowych w ogólnej powierzchni

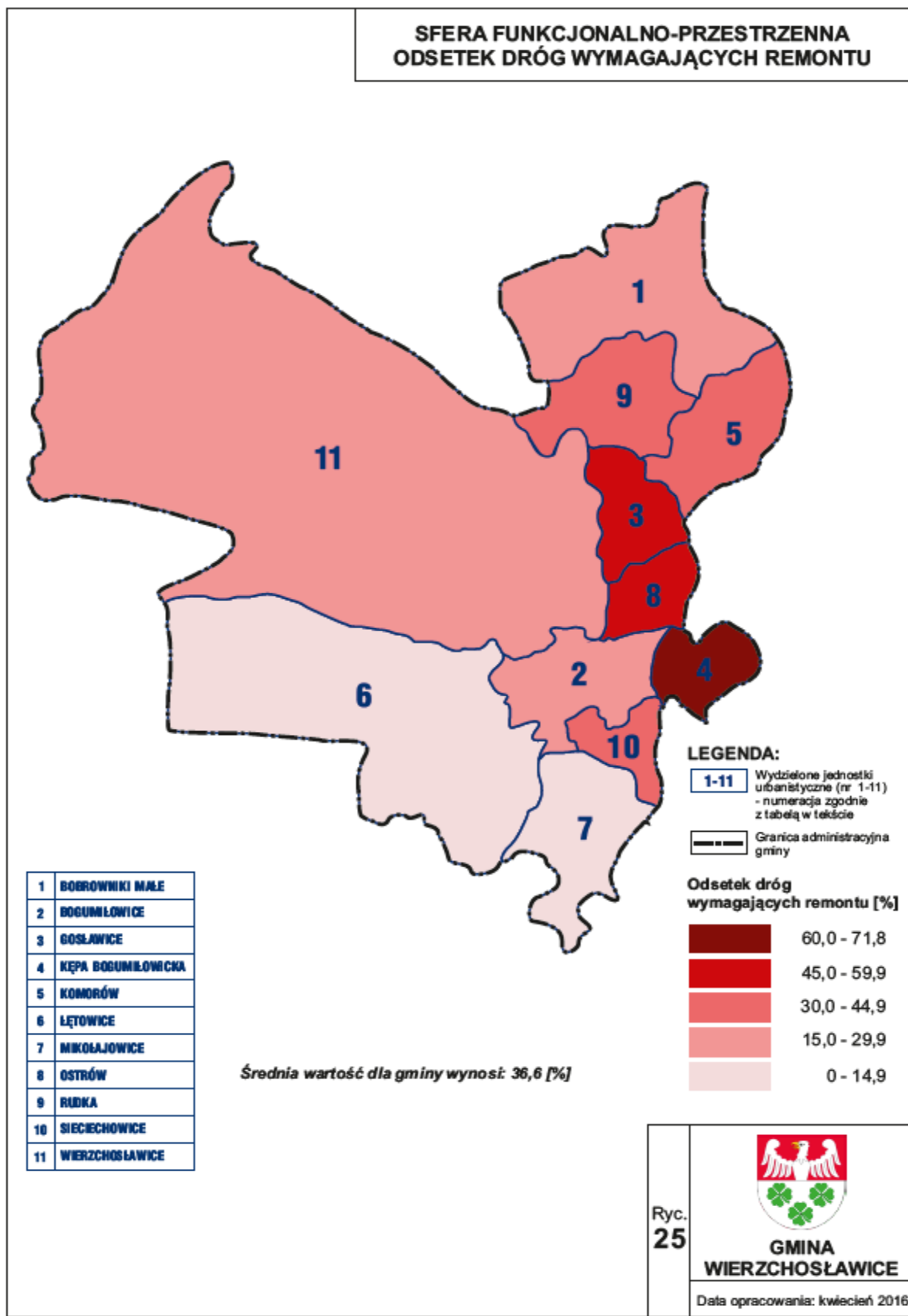
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 24. Odsetek dróg w ogólnej powierzchni

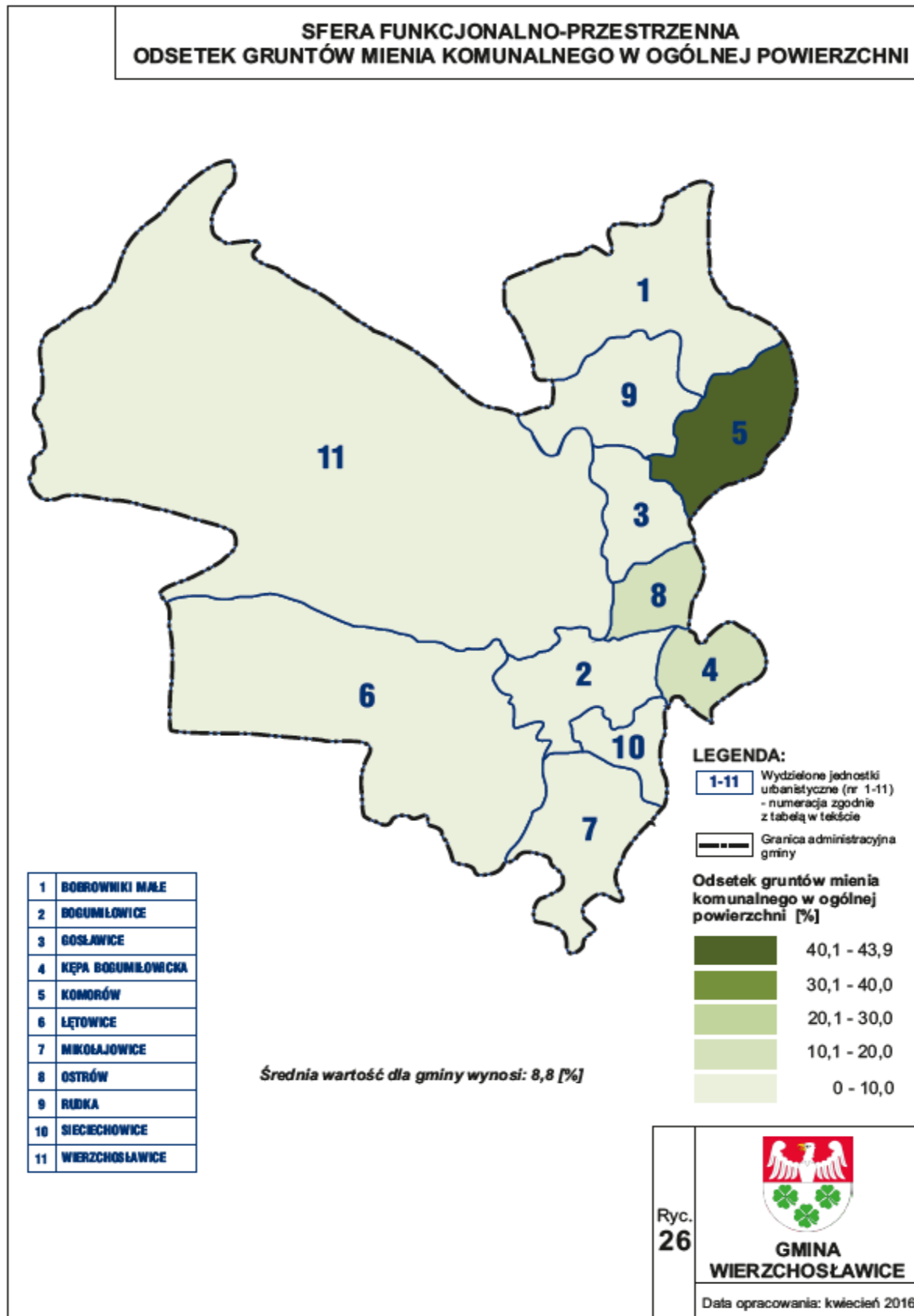
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 25. Odsetek dróg wymagających remontu

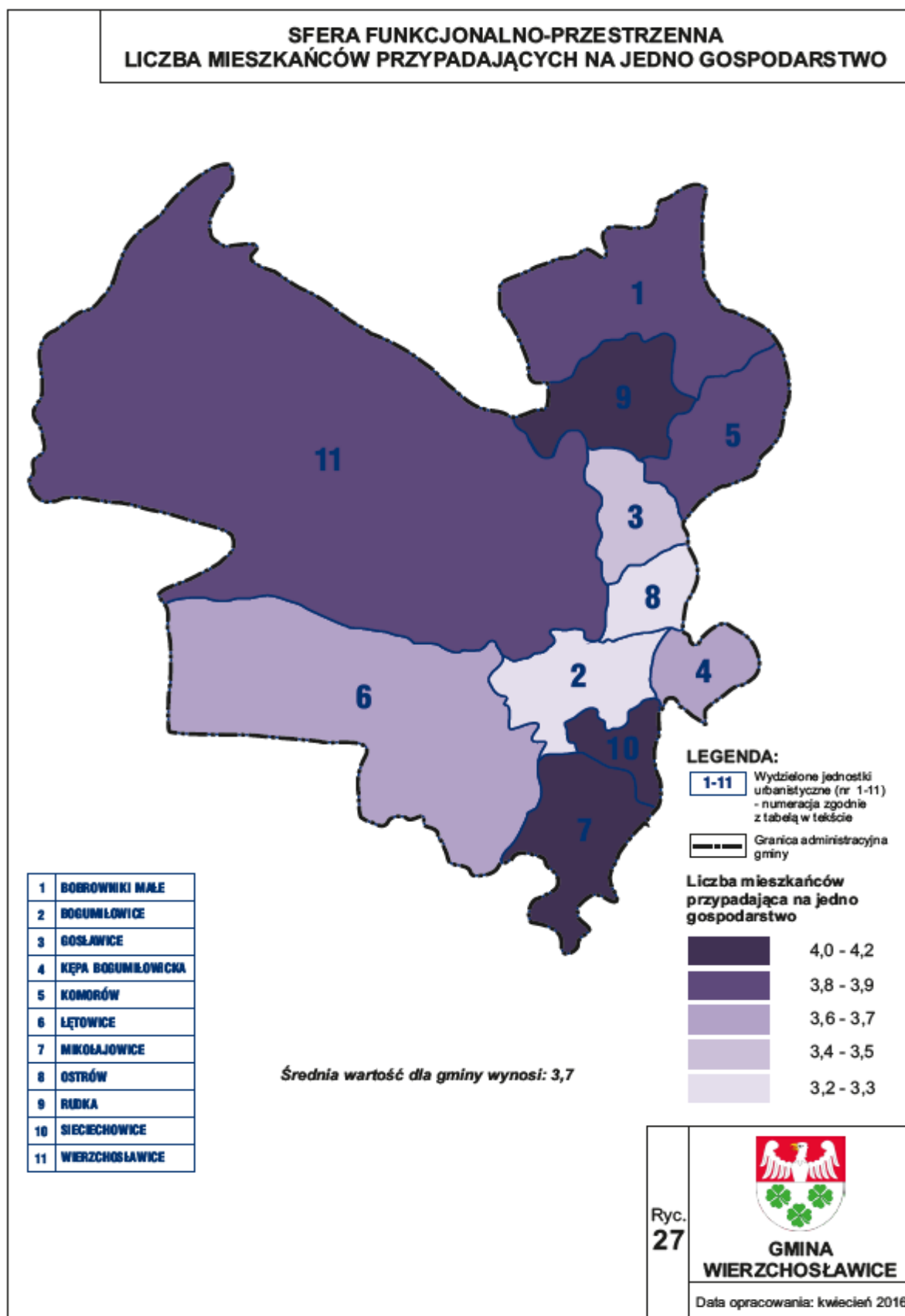
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 26. Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni

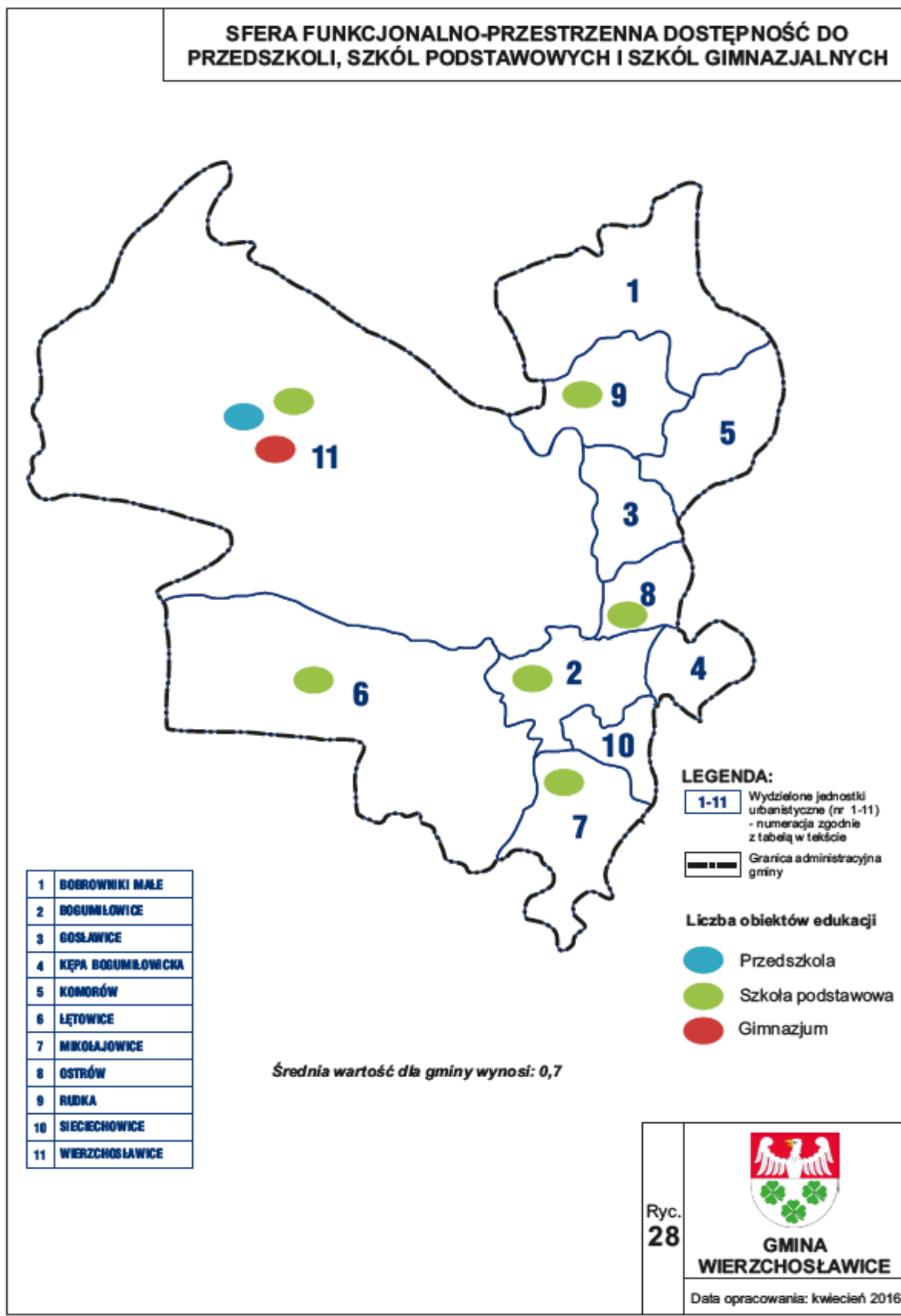
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Rycina 27. Liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo

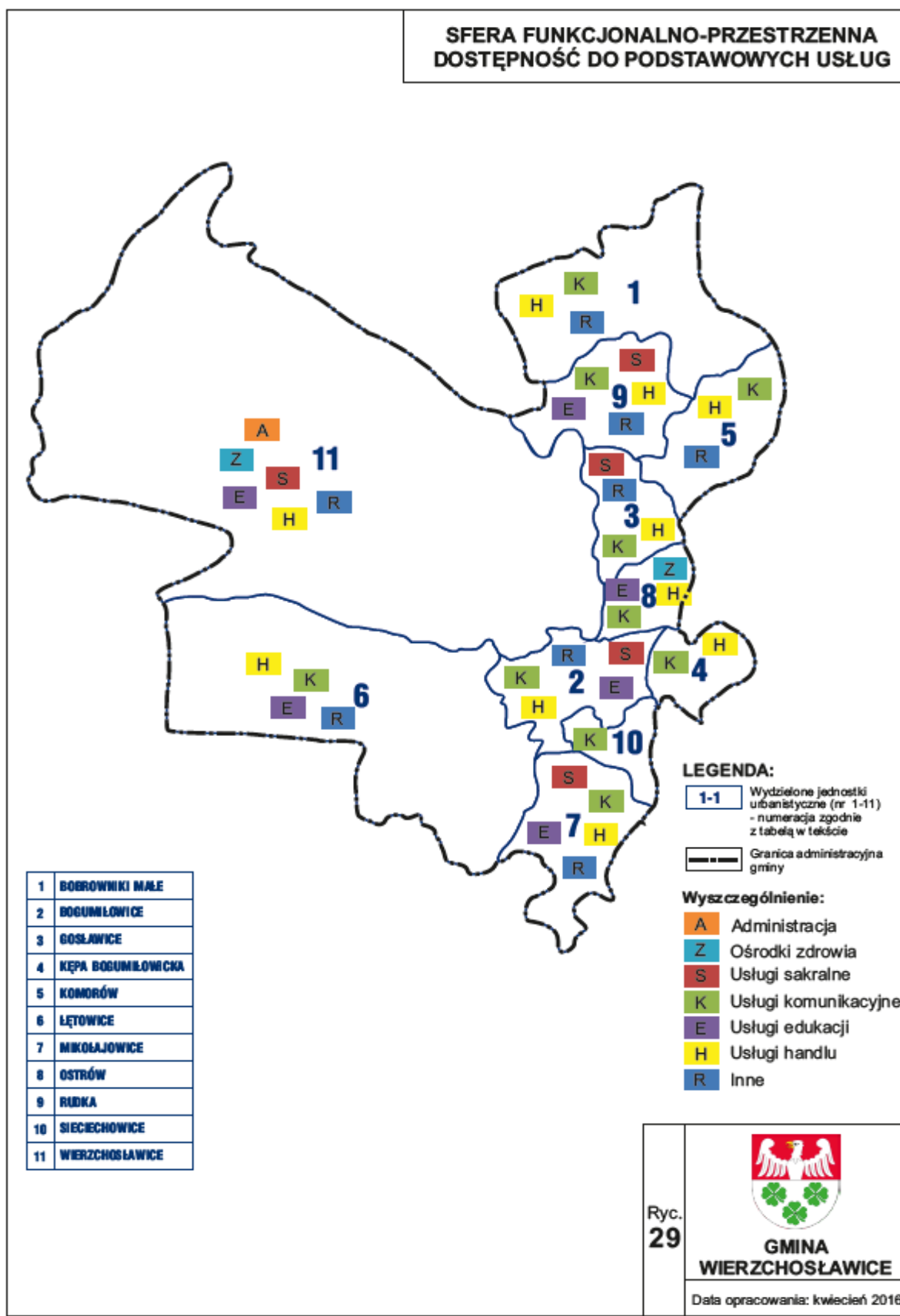
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 28. Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 29. Dostępność do podstawowych usług

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Tabela 7. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Numer jednostki	MIERNIKI								
	Odsetek gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek gruntów przemysłowych w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek dróg w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek dróg wymagających remontu w ogólnej długości dróg [%]	Odsetek gruntów w posiadaniu gminy [%]	Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo	Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych	Dostępność do podstawowych usług
1 – Bobrowniki Małe	0,0	7,3	0,0	0,4	26,9	2,4	3,9	0	3
2 – Bogumiłowice	0,0	17,7	6,2	1,1	18,5	3,0	3,3	1	5
3 - Gosławice	0,0	15,0	0,0	0,5	55,0	1,2	3,4	0	4
4 – Kępa Bogumiłowicka	0,0	19,5	0,0	0,7	71,8	15,6	3,7	0	2
5 - Komorów	0,0	12,2	0,8	0,2	42,7	43,9	3,9	0	3
6 - Łętowice	49,6	4,5	2,1	0,2	12,5	1,0	3,6	1	5
7 – Mikołajowice	0,0	12,8	14,8	0,8	6,2	3,9	4,0	1	5
8 - Ostrów	0,0	26,9	1,6	1,2	58,0	17,4	3,3	1	4
9 - Rudka	0,0	14,5	14,5	0,3	44,2	6,0	4,0	1	5
10 - Sieciechowice	0,0	9,8	1,6	0,5	39,5	1,3	4,2	0	1
11 - Wierzchosławice	53,9	6,3	1,3	0,2	27,7	1,4	3,8	3	7
średnia wartość dla gminy	9,4	13,3	3,9	0,6	36,6	8,8	3,7	0,7	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

2.5.3 Analiza mierników w sferze technicznej

Opisując sferę techniczną należy uwzględnić mierniki, które po przeanalizowaniu przedstawiają rzeczywisty obraz jednostek urbanistycznych, ocenianych pod kątem przypisania jej do obszaru zdegradowanego.

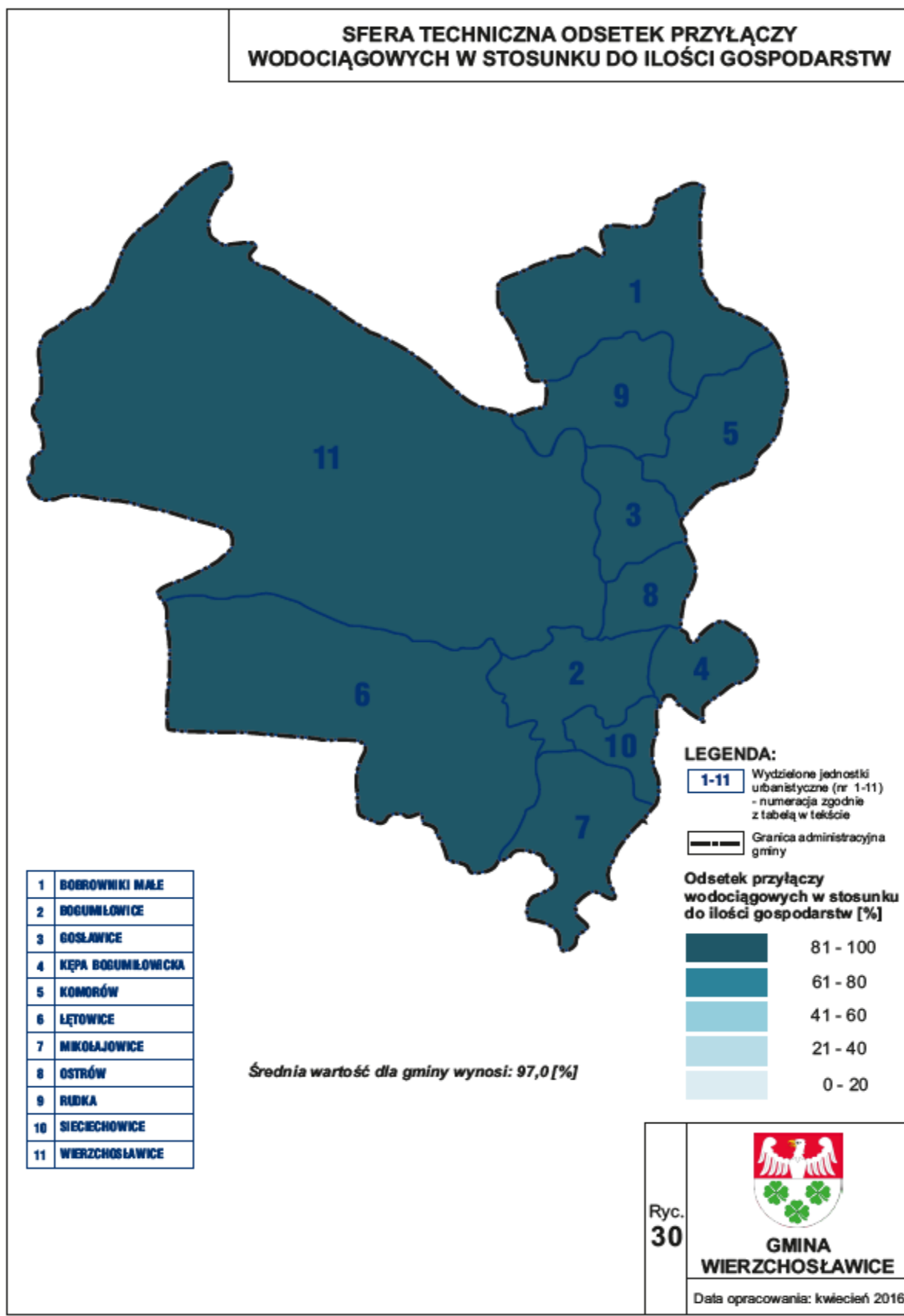
Miernik odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw Ryc.30 przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 97,0% na poziomie ponad progowym utrzymuje się w jednostkach: 1 (Bobrowniki Małe), 2 (Bogumiłowice), 7 (Mikołajowice), 3 (Gośławice), 9 (Rudka), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 10 (Sieciechowice), 11 (Wierzchosławice). Z kolei poniżej średniej wartości gminy na podstawie danych występują jednostki: 6 (Łętowice), 5 (Komorów), 8 (Ostrów).

Przy mierniku – odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw (Ryc.31) najkorzystniej wypadają jednostki 11 (Wierzchosławice), 8 (Ostrów), 7 (Mikołajowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka). Natomiast najniższą oraz niższą od średniej wartości dla gminy, która wynosi 83,8% odnotowuje się w jednostkach: 5 (Komorów), 2 (Bogumiłowice), 10 (Sieciechowice), 9 (Rudka), 6 (Łętowice), 1 (Bobrowniki Małe), 3 (Gośławice).

Miernik odsetek przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej ilości gospodarstw (Ryc.32) przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 92,8% na poziomie ponad progowym utrzymuje się w jednostkach: 10 (Sieciechowice), 2 (Bogumiłowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 7 (Mikołajowice), 11 (Wierzchosławice). Z kolei poniżej średniej wartości gminy na podstawie danych występują jednostki: 8 (Ostrów), 3 (Gośławice), 9 (Rudka), 6 (Łętowice), 5 (Komorów), 1 (Bobrowniki Małe).

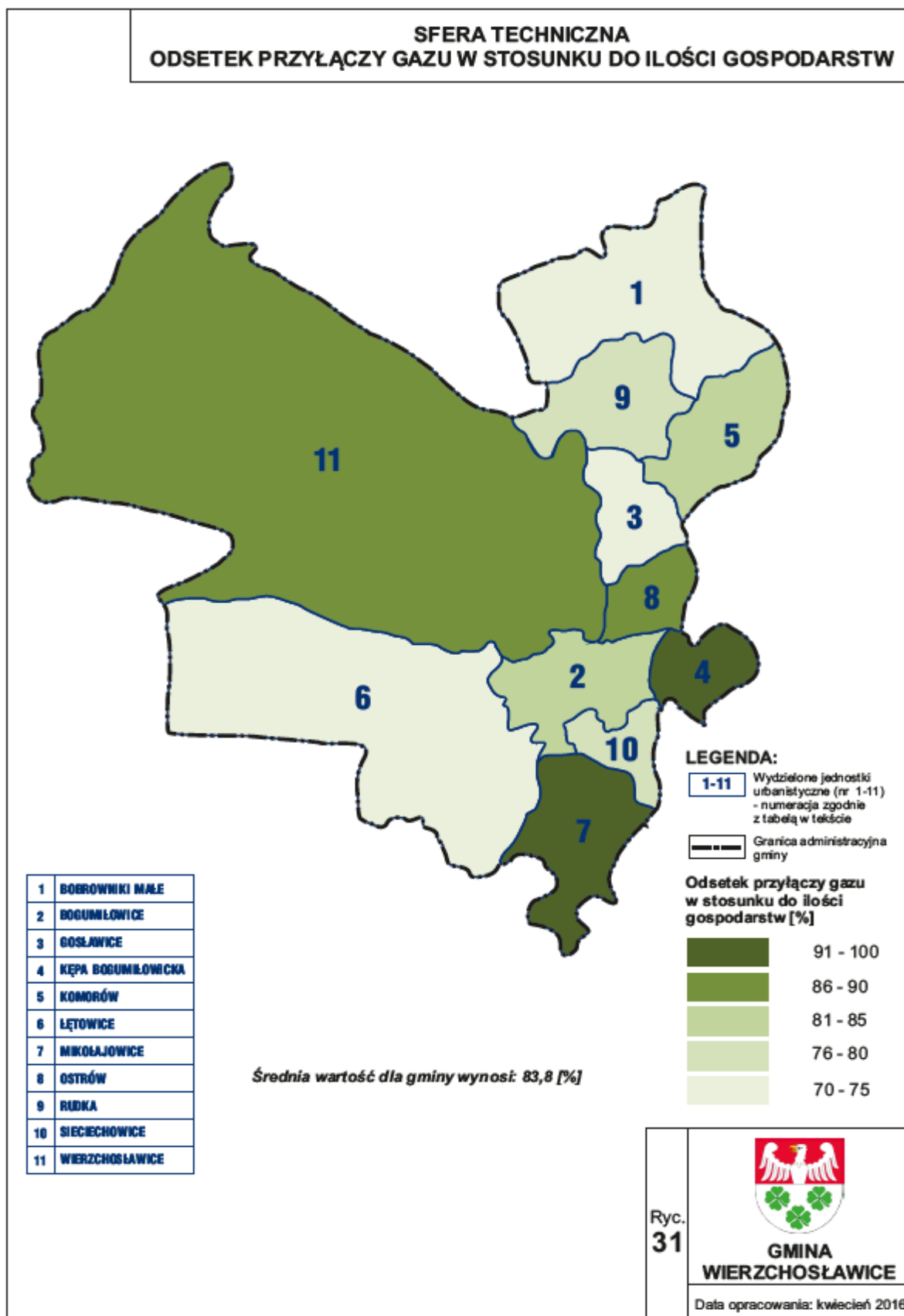
Miernik odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym wg. Ryc.33, przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 15,0% klasyfikuje ponad średnim progiem następujące jednostki: 8 (Ostrów), 9 (Rudka), 6 (Łętowice), 11 (Wierzchosławice). Poniżej średniej wartości gminy występują jednostki takie jak: 7 (Mikołajowice), 2 (Bogumiłowice), 1 (Bobrowniki Małe), 5 (Komorów). W pozostałych sołectwach o numerach 4 (Kępa Bogumiłowicka), 10 (Sieciechowice) wynik wynosi 0%.

Rycina 30. Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw

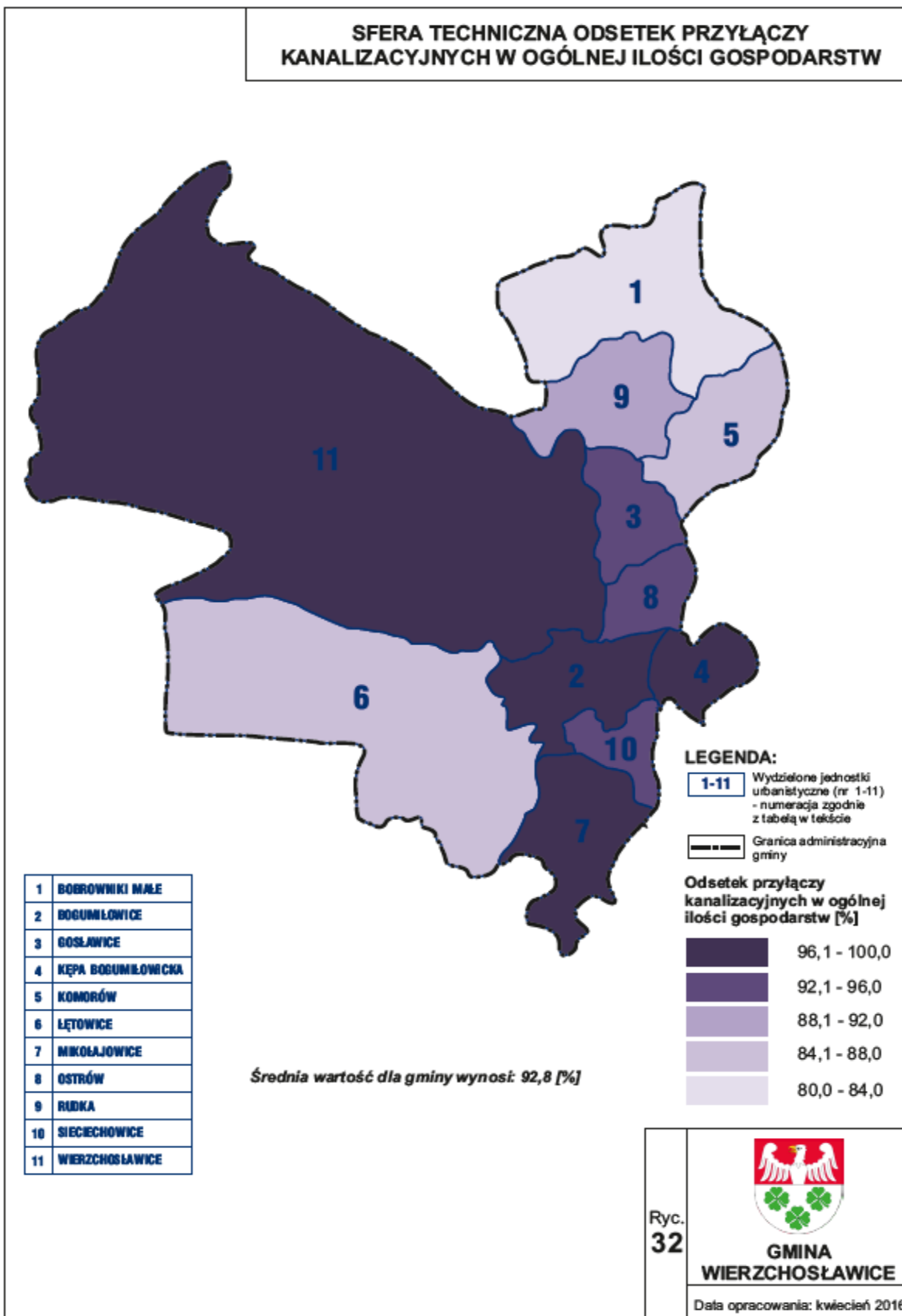
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Rycina 31. Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw

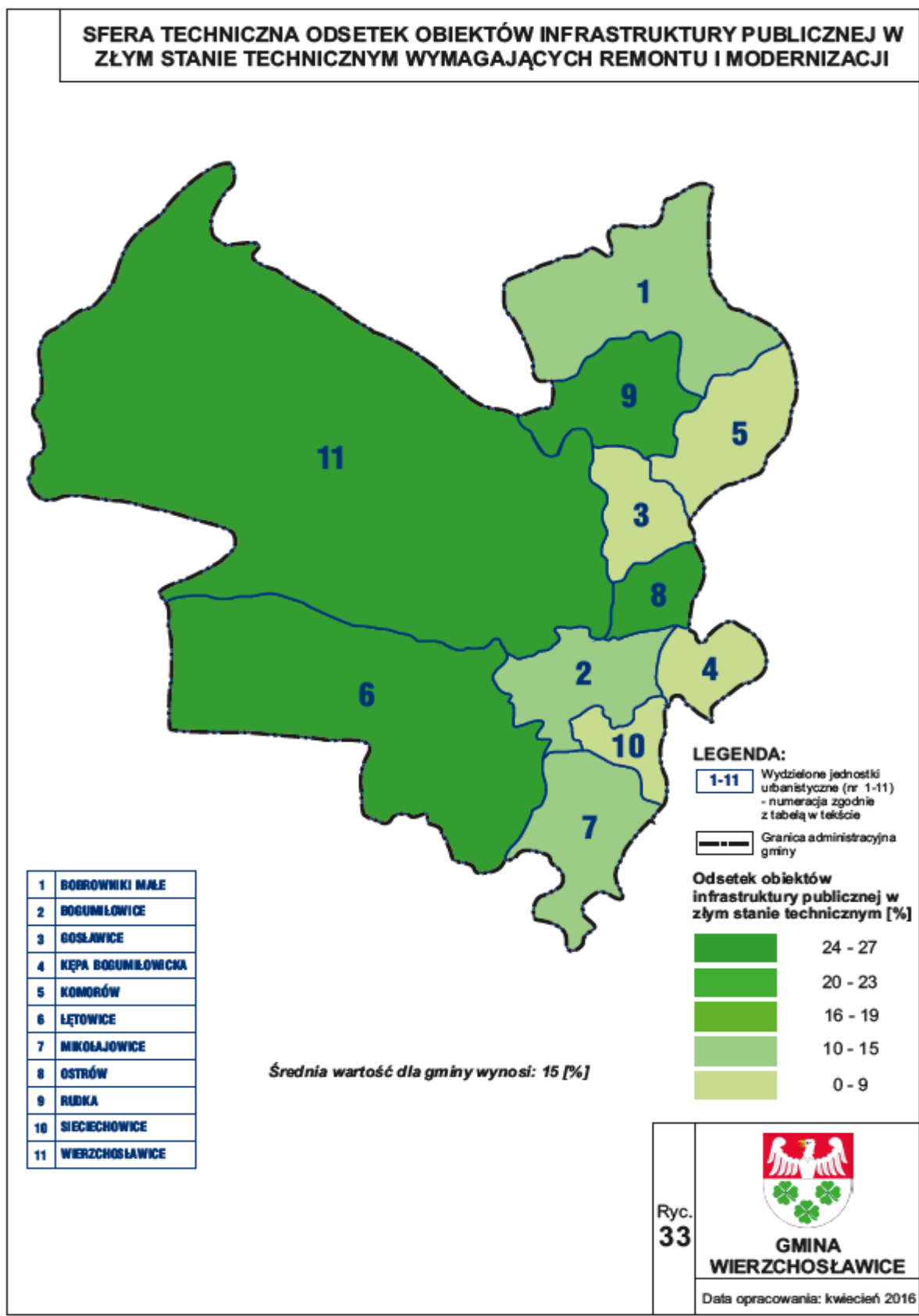
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 32. Odsetek przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej ilości gospodarstw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 33. Odsetek obiektów w złym stanie technicznym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Tabela 8. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze technicznej

Numer jednostki	MIERNIKI			
	Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Odsetek przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej ilości gospodarstw [%]	Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym [%]
1 – Bobrowniki Małe	97,3	71,3	83,0	10,0
2 – Bogumiłowice	97,4	81,8	96,4	12,0
3 – Gosławice	99,1	64,6	92,2	5,0
4 – Kępa Bogumiłowicka	100,0	100,0	100,0	0
5 – Komorów	91,6	82,6	85,2	5,0
6 – Łętowice	92,9	74,3	87,3	27,0
7 – Mikołajowice	98,7	95,0	100,0	13,0
8 – Ostrów	90,6	90,0	92,5	24,0
9 – Rudka	99,4	80,0	88,3	25,0
10 - Sieciechowice	100,0	80,0	95,6	0
11 -Wierzchosławice	100,0	88,6	100,0	27,0
średnia wartość dla gminy	97,0	83,8	92,8	15,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

2.5.4 Analiza mierników w sferze środowiskowej

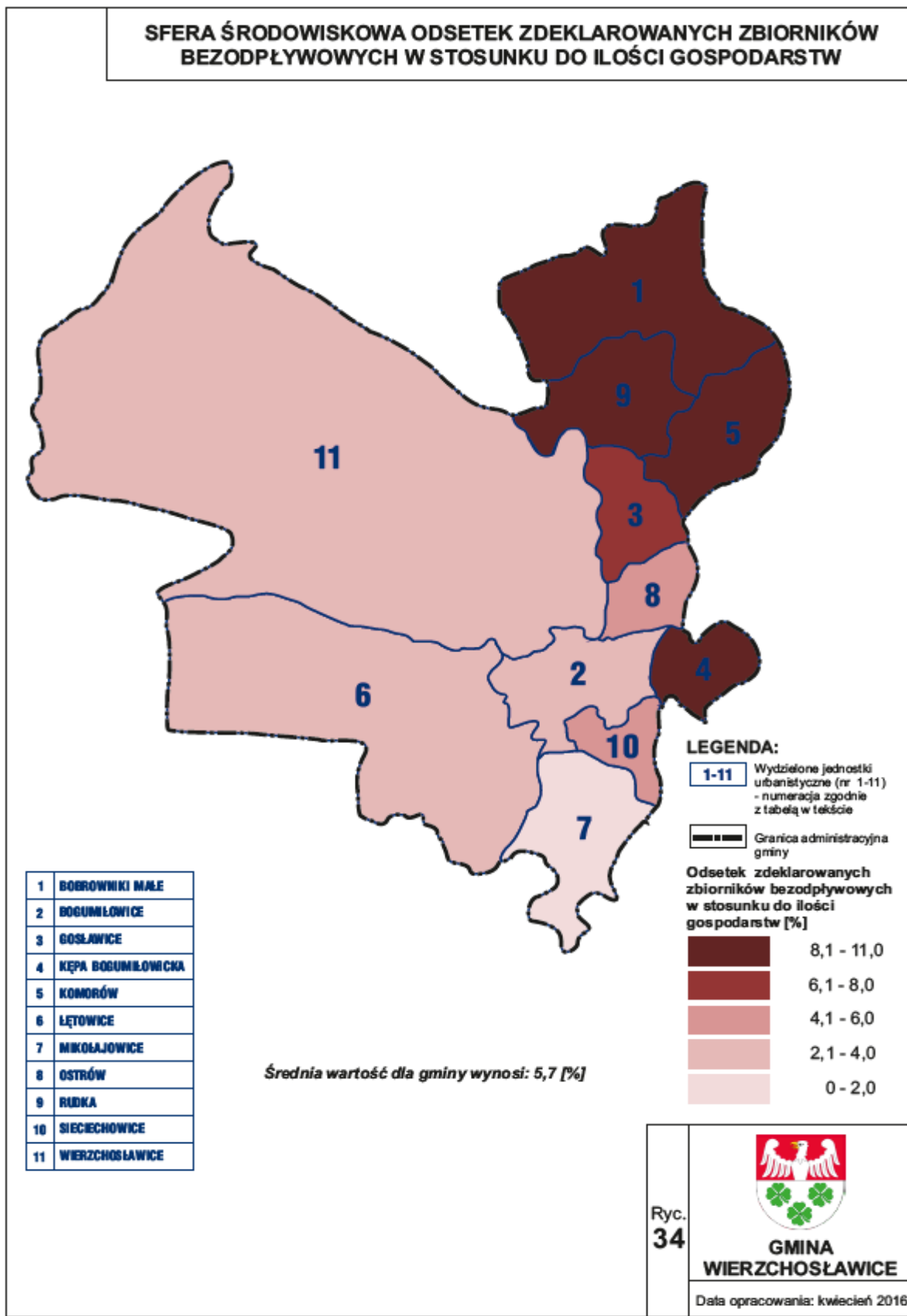
W analizie sfery środowiskowej istotną rolę odgrywają kwestie związane z występowaniem zbiorników bezodpływowych czyli tzw. miernik o nazwie odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw (Ryc.34). Miernik ten przedstawiono w stosunku do średniej wartości dla gminy wynoszącej 5,7%. Powyżej wymienionego wskaźnika są jednostki o numerach: 3 (Gosławice), 1 (Bobrowniki Małe), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 9 (Rudka), 5 (Komorów). Oznacza to, że na obszarach tych występuje niższy stan wyposażenia w kanalizację. Jednostki poniżej progu średniej wartości gminy to: 8 (Ostrów), 10 (Sieciechowice), 6 (Łętowice), 2 (Bogumiłowice), 11 (Wierzchosławice), 7 (Mikołajowice), są one wyznacznikiem dla dobrze rozwiniętej sieci kanalizacyjnej.

Analiza miernika dotycząca ilości wytwarzanych ścieków w m³ na dobę w poszczególnych jednostkach urbanistycznych (ryc. 35) wskazuje na ważną zależność między produkcją ścieków a obecnością zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Największe wytwarzanie ścieków odnotowuje się w jednostce 7 (Mikołajowice), 2 (Bogumiłowice), 6 (Łętowice), 11 (Wierzchosławice). W tych jednostkach wytwarzanie dobowe ścieków obliczone jest na poziomie powyżej średniej wartości dla gminy, które wynosi 71,3 m³/d, co świadczy o dobrze rozbudowanej sieci kanalizacyjnej. Pozostałe jednostki takie jak: 9 (Rudka), 4 (Kępa Bogumiłowicka), 5 (Komorów), 1 (Bobrowniki Małe), 8 (Ostrów), 3 (Gosławice), 10 (Sieciechowice) wytwarzają ścieki poniżej średniej wartości obliczonej dla gminy.

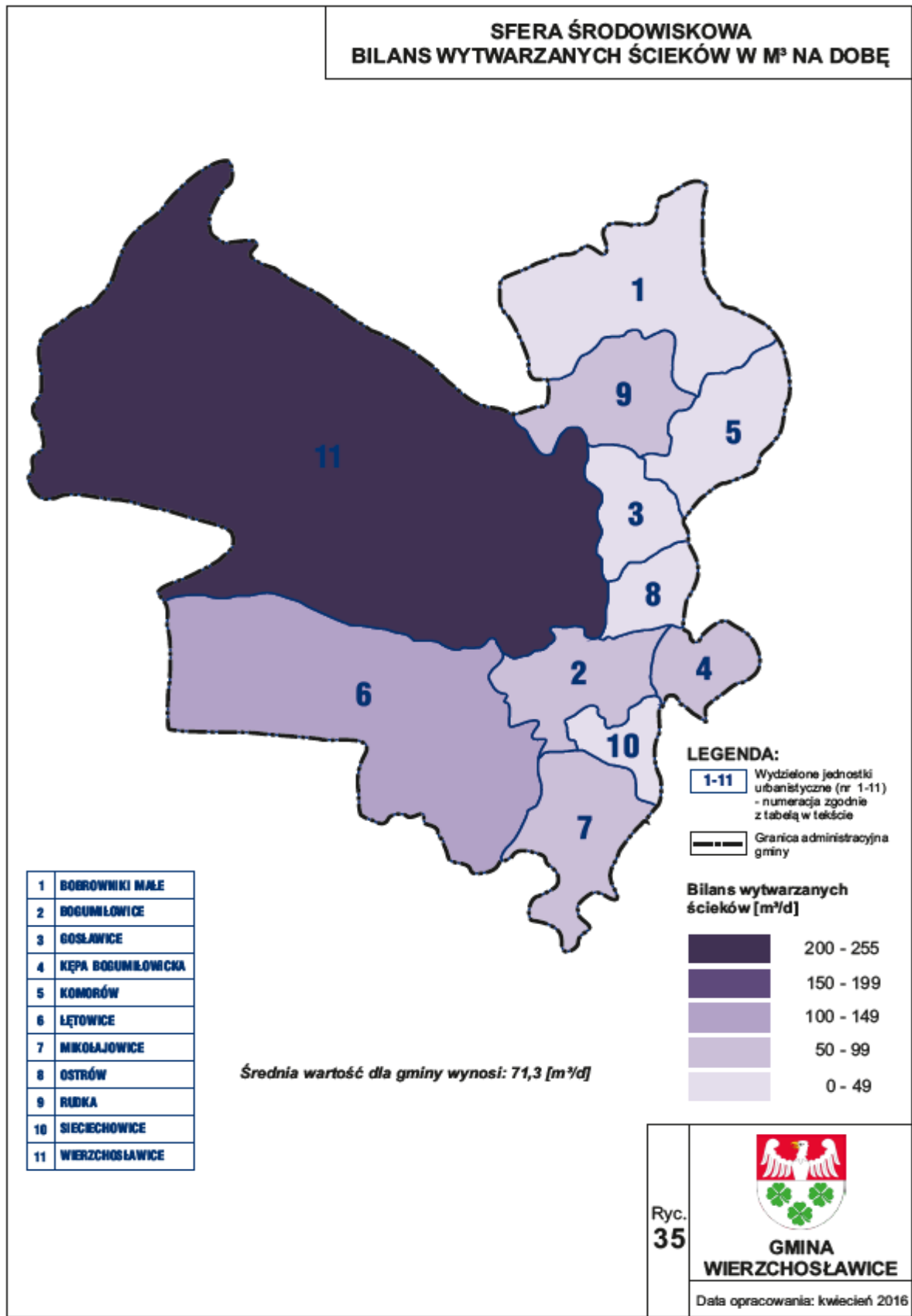
W analizie poddano również ocenie informacje zawierające szereg danych wpływających na środowisko oraz bezpieczeństwo mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. W tym przypadku odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo - cementowymi (Ryc.36) wyróżnia najwyższą wartością jednostki: 10 (Sieciechowice), 1 (Bobrowniki Małe), 5 (Komorów), 3 (Gosławice), 9 (Rudka) oraz 8 (Ostrów). Natomiast najniższe mierniki – niższe od średniej wartości przyjętej dla gminy – odnotowuje się w jednostkach nr 4 (Kępa Bogumiłowicka), 2 (Bogumiłowice), 7 (Mikołajowice), 11 (Wierzchosławice) i 6 (Łętowice).

Rycina 34. Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw

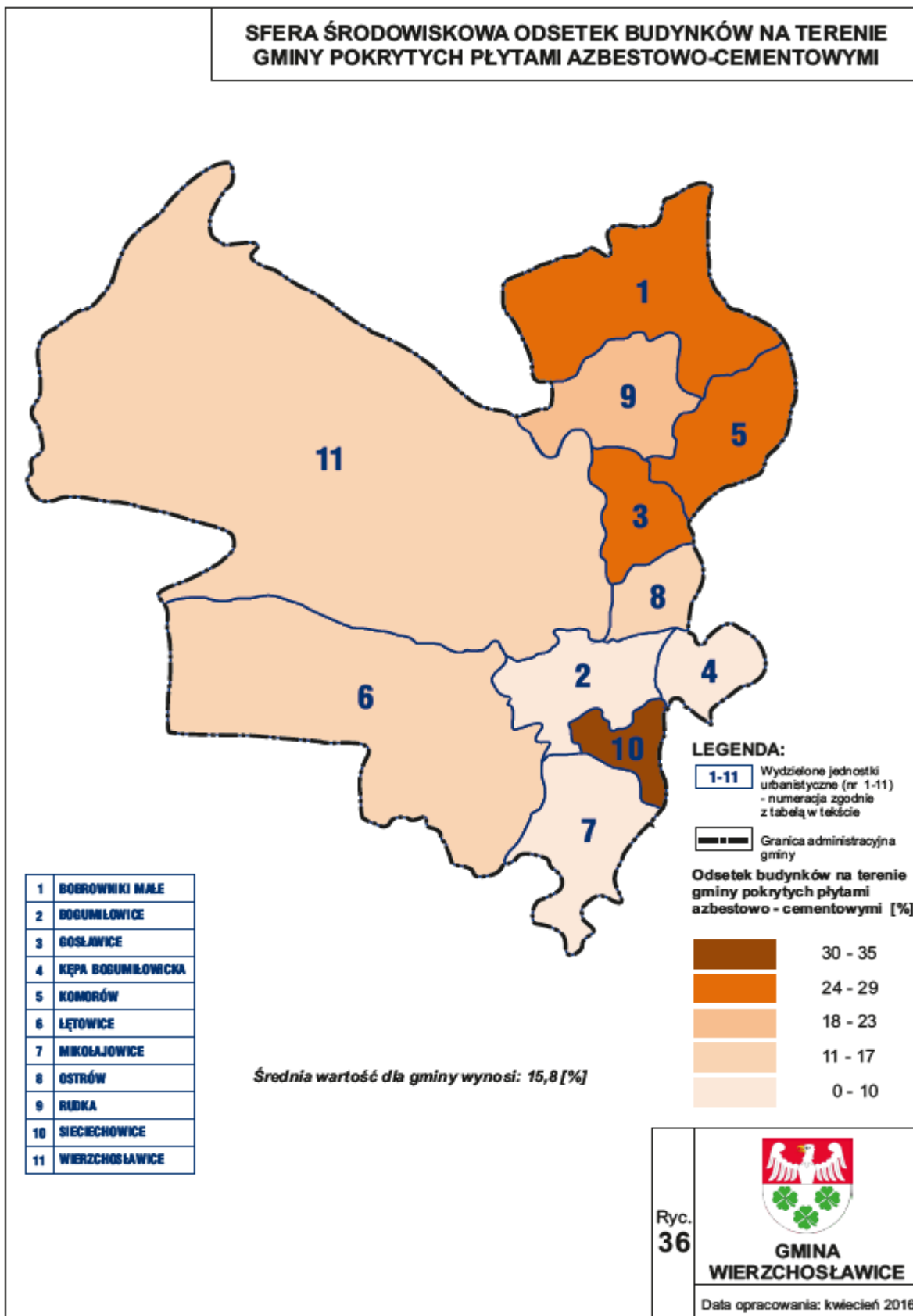

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Rycina 35. Bilans wytwarzanych ścieków w m³ na dobę

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 36. Odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo-cementowymi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Tabela 9. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze środowiskowej

Numer jednostki	MIERNIKI		
	Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Bilans wytwarzanych ścieków [m ³ /d]	Odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo - cementowymi [%]
1 – Bobrowniki Małe	8,1	42,5	27,8
2 – Bogumiłowice	3,3	85,3	9,2
3 – Gosławice	6,9	23,6	25,0
4 – Kępa Bogumiłowicka	8,4	51,4	9,1
5 – Komorów	11,0	43,3	25,8
6 – Łętowice	3,4	105,7	14,8
7 – Mikołajowice	1,7	73,0	10,8
8 – Ostrów	5,0	40,2	16,2
9 – Rudka	8,9	51,5	22,8
10 - Sieciechowice	4,4	13,7	33,3
11 -Wierzchosławice	2,2	254,6	12,7
średnia wartość dla gminy	5,7	71,3	15,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

2.5.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej

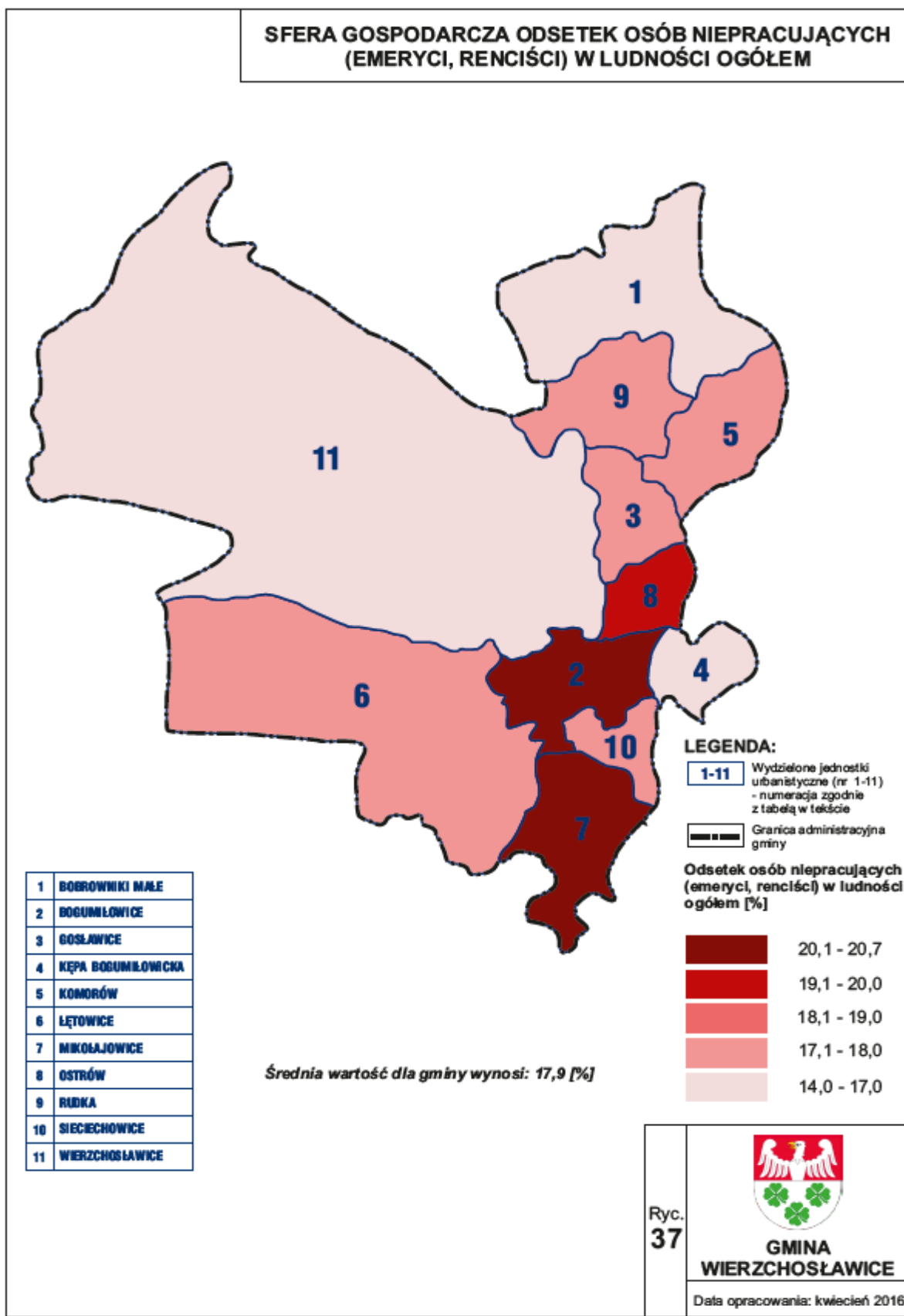
Mierniki wybranych jednostek urbanistycznych w sferze gospodarczej, przyjętych na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Wierzchosławicach wskazują na wzmożoną aktywność w jednostkach najbardziej zurbanizowanych. Miernik – odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem, (Ryc.37) przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 17,9%, najlepiej (powyżej średniego progu), wypada w jednostkach: 3 (Gosławice), 8 (Ostrów), 7 (Mikołajowice), 2 (Bogumiłowice). Z kolei najniższy odsetek osób niepracujących posiadający wartość poniżej średniej gminnej występuje w jednostkach: 9 (Rudka), 6 (Łętowice), 5 (Komorów), 10 (Sieciechowice), 11 (Wierzchosławice), 1 (Bobrowniki Małe), 4 (Kępa Bogumiłowicka). Liczba aktywnych podmiotów na każde 1000 osób przedstawiona na Ryc.38 przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 28,9 najkorzystniejsza jest w jednostkach: 10 (Sieciechowice), 7 (Mikołajowice), 11 (Wierzchosławice), 2 (Bogumiłowice), 4 (Kępa Bogumiłowicka). Natomiast wartości występujące poniżej średniej przyjętej dla gminy odnoszą się do jednostek: 8 (Ostrów), 3 (Gosławice), 5 (Komorów), 9 (Rudka), 6 (Łętowice), 1 (Bobrowniki Małe).

Tabela 10. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze gospodarczej

Numer jednostki	MIERNIKI	
	Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem [%]	Liczba aktywnych podmiotów na każde 1000 osób
1 – Bobrowniki Małe	16,2	11,4
2 – Bogumiłowice	20,7	34,1
3 - Gosławice	18,0	27,6
4 – Kępa Bogumiłowicka	16,2	54,1
5 - Komorów	17,4	22,9
6 - Łętowice	17,4	19,3
7 – Mikołajowice	20,1	32,1
8 - Ostrów	19,2	28,9
9 - Rudka	17,6	22,1
10 - Sieciechowice	17,1	32,1
11 -Wierzchosławice	17,0	33,8
średnia wartość dla gminy	17,9	28,9

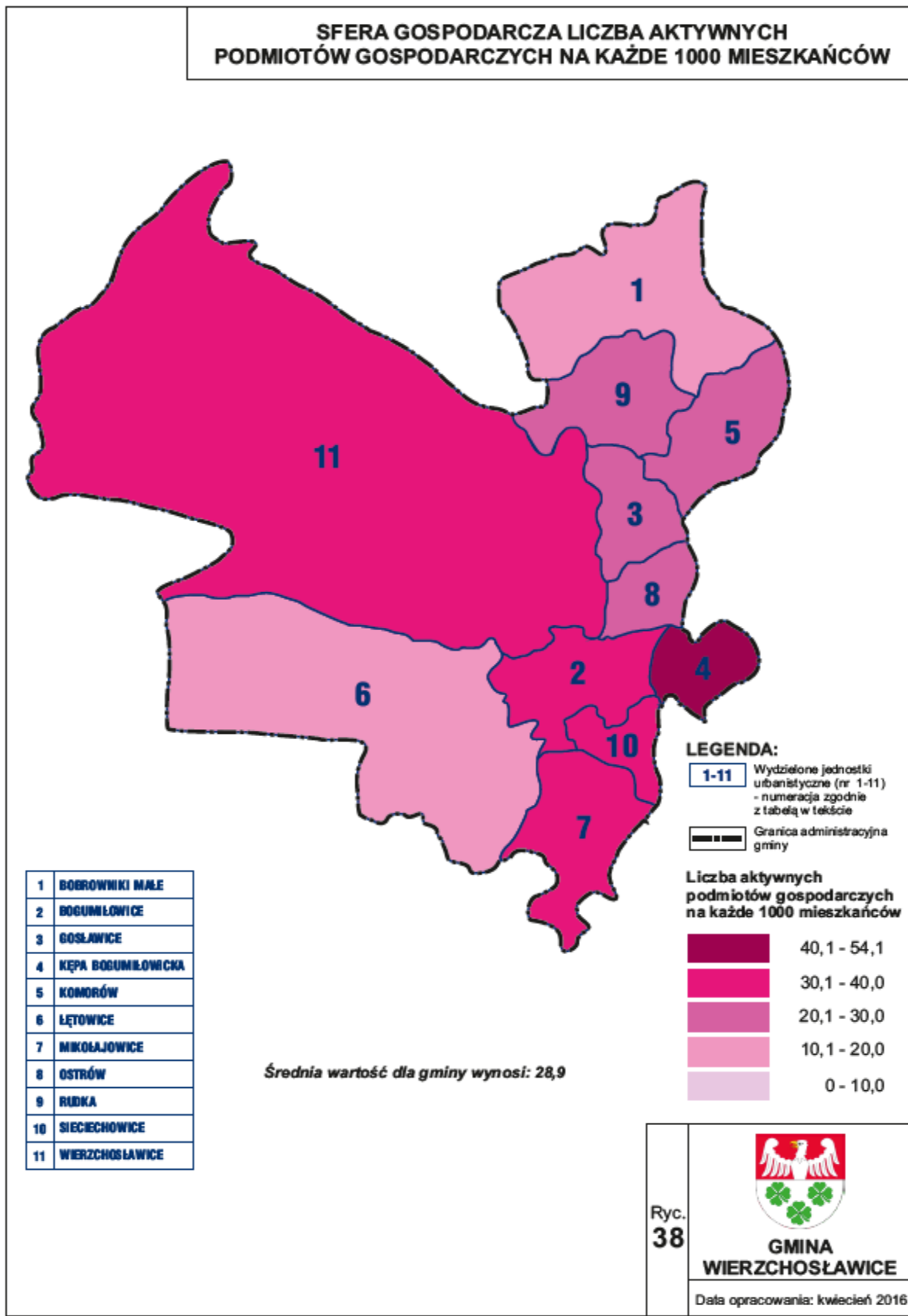
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Rycina 37. Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Rycina 38. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

2.6 Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wybranych mierników w sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej, pozwoliła na wyodrębnienie w gminie obszarów kryzysowych. Zestawienie wyników analiz przedstawiono w tabelach nr 11 i 12. Obliczono średnią arytmetyczną dla każdej ze sfer wskazującą jednostki wymagające największego wsparcia w ramach analizowanych zagadnień. Wycień dokonano na podstawie odpowiedniego klucza opartego na wynikach analizy poprzez przypisanie wszystkim jednostkom urbanistycznym, w których odnotowano odchylenia od normy punktacji w skali od „1” do „4”, w której to punkt „1” oznacza niewielką anomalię, zaś punkt „4” oznacza bardzo duże odchylenie od normy.

Analiza wybranych jednostek urbanistycznych w sferze społecznej w sposób wyraźny wskazuje na obszary 1 (Bobrowniki Małe), 5 (Komorów), 10 (Sieciechowice), jako najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym. Na obszarach tych zaobserwowano wyniki mniej korzystne od wartości średnich dla powiatu i gminy. Obszary te wyróżniają się na tle innych obszarów wysokim udziałem osób korzystających z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Zaobserwowano ponadto niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców wymienionych obszarów, szczególnie bezrobocia kobiet. Zjawisko to tym bardziej świadczy o degradacji społecznej obszaru, ponieważ osoby zamieszkujące wymienione jednostki mają zdecydowanie najłatwiejszy dostęp do rynku pracy, szczególnie z sektora usług oraz najlepszy dostęp do komunikacji publicznej, umożliwiającej dojazd do miejsc pracy położonych poza gminą.

Analiza wybranych mierników w sferach funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wskazuje na jednostki: 1 (Bobrowniki Małe), 5 (Komorów), 8 (Ostrów), 9 (Rudka) jako obszary zdegradowane. Obszary te wyróżniają się na tle innych obszarów niezadowalającym poziomem zagospodarowania terenu w zakresie infrastruktury technicznej co stanowi jedną z głównych barier rozwojowych gminy Wierzchosławice (zwłaszcza z punktu widzenia zachodzących procesów suburbanizacji oraz napływu potencjalnych inwestorów). W wymienionych jednostkach również dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz dostępność do podstawowych usług jest niższa od średniej gminy. Na obszarach wskazanych jako zdegradowane zlokalizowane są ponadto obiekty, których stan techniczny jest nie zadowalający. Są to przede wszystkim budynki użyteczności publicznej, które wymagają modernizacji i odnowy. Obiekty te bardzo niekorzystnie wpływają na wygląd i estetykę gminy, a niektóre z nich nie spełniają swojej pierwotnej funkcji. Niezbędne jest wykonanie prac remontowych oraz zaadaptowanie obiektów do

pełnienia nowych funkcji. Zaobserwowano ponadto niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców na wymienionych obszarach.

W przeprowadzonej diagnozie zostały poddane analizie również dodatkowe mierniki, nie ujęte w tabelach podsumowujących, które jednak mają wpływ na wyznaczenie obszarów do objęcia programem rewitalizacyjnym. Obszar z najwyższym odsetkiem gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień – jednostka nr 6 (Łętowice) – który zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, nie jest obszarem preferowanym do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym, jednak jest to obszar o dużej liczbie ludności i licznych zdiagnozowanych problemach. Obszar o najwyższym wskaźniku terenów zabudowanych i zurbanizowanych – jednostka nr 8 (Ostrów) – to obszar najbardziej preferowany do objęcia programem rewitalizacyjnym. Również miernik – odsetek gruntów we własności gminy – jest tutaj istotnym czynnikiem. Wskaźnik wyższy od średniej – jednostki nr 5 (Komorów) i 8 (Ostrów) – daje gminie szansę na kontrolowanie procesu rozwojowego oraz możliwość realizacji przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców (np. stworzenie terenów publicznych) bez ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z wykupem gruntów.

Wpływ na wyznaczenie obszarów do objęcia programem rewitalizacyjnym miały również przeprowadzone w gminie konsultacje społeczne. Wytypowano dodatkowo niewielki obszar – Wierzchosławice-Dwudniaki, który wchodzi w skład największego sołectwa gminy, a mianowicie miejscowości Wierzchosławice. Przeprowadzona diagnoza mierników w poszczególnych sferach nie wykazała pełnej degradacji tej jednostki urbanistycznej, jednak posiada ona na swoim terenie miejsca, które wymagają interwencji nie tylko technicznej, ale przede wszystkim społecznej. Wycinek sołectwa, mający zaledwie 1,50 ha jest obszarem zdegradowanym położonym nieopodal zbiornika wodnego Dwudniaki. Na tym terenie znajduje się opuszczony, niszczący obiekt szkolny, który będzie zagospodarowany na Specjalistyczny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Pomoże to w rozwiązaniu wielu problemów społecznych całej gminy, a także gmin ościennych. Taka akceptacja przeznaczenia obszaru, a tym samym realizacja projektu jest wynikiem przeprowadzonych wśród mieszkańców konsultacji społecznych. Zagospodarowanie w/w terenu mieszkańcy uznali za priorytetowe działanie społeczne gminy i powiatu.

Tabela 11. Podsumowanie mierników sfery społecznej

Numer jednostki	SFERA SPOŁECZNA											ŚREDNIA ARYTMETYCZNA
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	Odsetek dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego [%]	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe [%]	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe [%]	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014	Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji	
1	2	3	0	0	2	2	2	3	0	3	0	1,5
2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0,2
3	1	2	0	2	0	0	4	2	0	4	1	1,4
4	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	3	0,6
5	4	4	0	0	3	1	3	4	0	0	1	1,8
6	0	1	0	0	1	3	2	2	2	1	0	1,1
7	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,2
8	0	2	1	1	0	1	1	1	1	0	2	0,9
9	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0,3
10	3	3	0	0	0	4	3	2	0	2	2	1,7
11	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0,1

SKALA: 0 - wskaźnik w normie
1 - poniżej normy

2 - zły
3 - gorszy

4 - najgorszy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

Tabela 12. Podsumowanie wybranych mierników sfery funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej

Numer jednostki	FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA				TECHNICZNA				ŚRODOWISKOWA			GOSPODARCZA		ŚREDNIA ARYTMETYCZNA
	Odsetek dróg wymagających remontu w ogólnej długości dróg [%]	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo	Dostępność do podstawowych usług	Odsetek przyłączy wodociagowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Odsetek przyłączy gazu [%]	Odsetek przyłączy kanalizacyjnych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym [%]	Odsetek zdeklarowanych zbiorników bezodpływowych [%]	Bilans wytwarzanych ścieków [m ³ /d]	Odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo - cementowymi [%]	Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem [%]	Liczba aktywnych podmiotów na każde 1000 osób	
1	0	0	1	1	0	2	2	0	2	0	3	0	3	1,1
2	0	2	0	0	0	1	0	0	0	2	0	3	0	0,6
3	3	1	0	0	0	3	1	0	1	0	2	1	1	1,0
4	4	3	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0,8
5	2	0	1	1	1	1	2	0	3	0	2	0	1	1,1
6	0	0	0	0	1	2	2	3	0	3	0	0	2	1,0
7	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0,5
8	3	4	0	0	1	0	1	4	0	0	1	2	0	1,2
9	2	1	2	0	0	1	2	2	2	0	2	0	2	1,2
10	1	0	2	3	0	1	0	0	0	0	4	0	0	0,9
11	0	0	1	0	0	0	0	4	0	4	0	0	0	0,7

SKALA:

2 - zły

4 - najgorszy

3 - gorszy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierzchosławice

3. Wyniki delimitacji – wyznaczenie obszarów

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej określa się mianem obszaru zdegradowanego. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

3.1 Obszar zdegradowany

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazała na obszary gminy, które najbardziej narażone są na degradację w ujęciu społecznym, funkcjonalno-przestrzennym, technicznym, środowiskowym i gospodarczym.

Za jednostki najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym uznać należy:

- Jednostka nr 1 – Bobrowniki Małe
- Jednostka nr 5 – Komorów
- Jednostka nr 10 – Sieciechowice

Na degradację w sferach funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i gospodarczej narażone są najbardziej:

- Jednostka nr 1 – Bobrowniki Małe
- Jednostka nr 5 – Komorów
- Jednostka nr 8 – Ostrów
- Jednostka nr 9 – Rudka

Jednostki najbardziej preferowane do objęcia programem rewitalizacyjnym według opinii społeczeństwa po przeprowadzonych konsultacjach społecznych to:

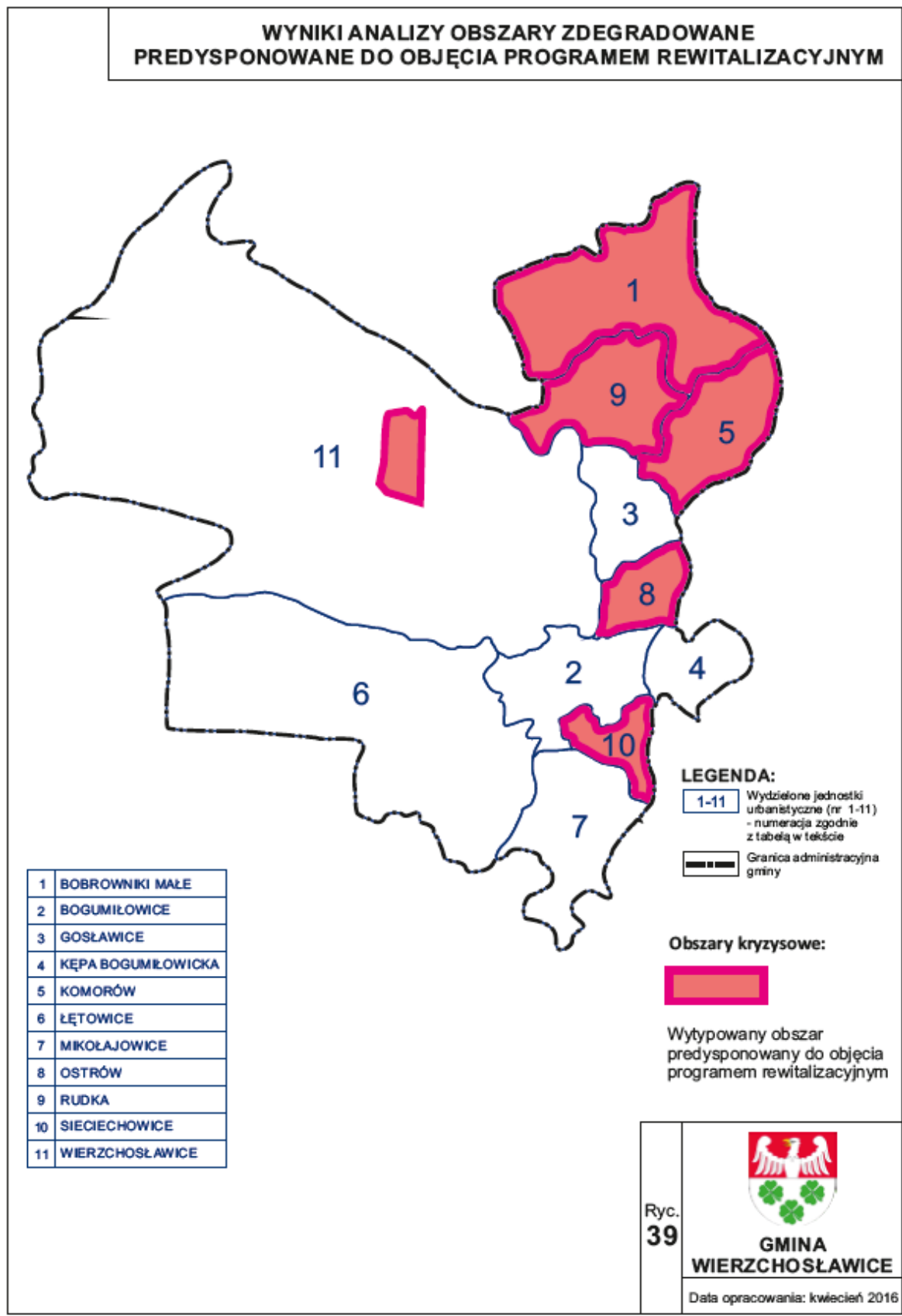
- Jednostka nr 11 – Wierzchosławice-Dwudniaki

Przeprowadzona analiza pozwoliła na zidentyfikowanie i wyznaczenie obszarów zdegradowanych (Ryc.39), którymi są następujące jednostki urbanistyczne:

OBSZAR	NAZWA	NR JEDNOSTKI URBANISTYCZNEJ
Obszar nr 1	Bobrowniki Małe	jednostka urbanistyczna o numerze 1
Obszar nr 2	Komorów	jednostka urbanistyczna o numerze 5
Obszar nr 3	Ostrów	jednostka urbanistyczna o numerze 8
Obszar nr 4	Rudka	jednostka urbanistyczna o numerze 9
Obszar nr 5	Sieciechowice	jednostka urbanistyczna o numerze 10
Obszar nr 6	Wierzchosławice-Dwudniaki	jednostka urbanistyczna o numerze 11

Ponieważ gmina nie dysponuje wyczerpującymi danymi, aby zidentyfikować obszar kryzysowy mniejszy niż sołectwo, za obszar zdegradowany zostały uznane całe powierzchnie (terytorium w granicach administracyjnych) danego sołectwa. Taki stan rzeczy należało wprowadzić z uwagi na skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlających mierniki rozwoju opisujące sfery: społeczną, funkcjonalno-przestrzenną, techniczną, środowiskową i gospodarczą. Wskazują one na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Rycina 39. Wyznaczone obszary zdegradowane

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

3.2 Obszar rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, określa się mianem obszaru rewitalizacji.

Zidentyfikowanie obszary zdegradowane, którymi są jednostki urbanistyczne: 1 – Bobrowniki Małe, 5 – Komorów, 8 – Ostrów, 9 – Rudka, 10 – Sieciechowice, 11 – Wierzchosławice-Dwudniaki zajmują dość znaczną powierzchnię obszaru całej gminy. Według ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r., obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wobec powyższego proponuje się, aby we wszystkich zidentyfikowanych terenach zdegradowanych w w/w jednostkach urbanistycznych, przyjąć do rewitalizacji tylko tą część terytorium, która według badania musi zostać zrewitalizowana, a należy do najbardziej zurbanizowanej części terytorium gminy Wierzchosławice.

Do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym, jako obszar rewitalizacyjny (Ryc.40) proponuje się obszary, które stanowią tereny najbardziej zurbanizowane, gęsto zaludnione z wieloma problemami, szczególnie społecznymi i przestrzennymi, takimi jak: bezrobocie, ubóstwo i nie zadawalająca jakość przestrzeni. Właściwe zaprojektowanie i przeprowadzenie programu rewitalizacji ma szansę przyczynić się do znaczącej poprawy sytuacji we wskazanym obszarze, co w konsekwencji wpłynie korzystnie na kondycję społeczno-gospodarczą całej gminy.

Obszar rewitalizacji obejmował będzie:

1. Obszar sołectwa Bobrowniki Małe. Obszar rewitalizacji obejmuje działki o nr ew. 471, 472 oraz działki o nr ew. 469/3 i 469/4. Od północnego-zachodu obszar graniczy z działkami o nr ew. 548, 547, 546, 544, 543 i 542, a od północnego-wschodu graniczy z drogą gminną o nr ew. K 202481. Z kolei od południowego-wschodu w/w obszar graniczy z działkami o nr ew. 474/1, 473/7 i 468/3, natomiast od południowego zachodu granicę obszaru stanowi droga gminna o nr ew. K 202483. i działki o nr ew. 469/2, 468/1 i 468/2. Na obszarze rewitalizacji znajdują się obiekty, które są miejscem spotkań mieszkańców wsi Rudka: Są to: Dom ludowy i Dom Sportu oraz remize OSP. Ponadto teren

przeznaczony pod rewitalizację jest zaniedbany i wymaga interwencji celem integracji społeczności lokalnej. Obszar o łącznej powierzchni **4,19 ha** zamieszkuje łącznie **88 osób**. Granice całego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1:2000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

2. Obszar sołectwa Rudka. Wyznaczony obszar do rewitalizacji znajduje się w północnej części sołectwa i obejmuje działki o nr ew. 330/21, 338, 317, 400/2, 454/27, 811/6. Obszar sołectwa Rudka został podzielony na cztery podobszary. Obszar o łącznej pow. **6,04 ha** zamieszkuje łącznie **72 osoby**. Granice całego obszaru rewitalizacji, z podziałem na podobszary, zostały określone na mapie w skali 1:2000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

Podobszar nr 1 – Rudka. Podobszar ten stanowi działka o nr ew. 330/21. Od południowego-zachodu podobszar graniczy z drogą powiatową o nr ew. K 1342 i dalej granicę stanowią działki o nr ew. 336, 335, 334, 333, 330/10, 330/1, 330/19, 328, 330/20. Od północnego-wschodu obszar przeznaczony do rewitalizacji graniczy z działkami o nr ew. 329, 330/7, 330/6, 330/5, 330/4, 330/18, 330/17, 330/16, 330/15 i 330/14, a od północy granicznymi działkami są działki o nr ew. 345/4 i 345/2. Powierzchnia tego podobszaru wynosi **1,64 ha**, a zamieszkuje go **34 osoby**. Przedstawiony podobszar jest terenem zaniedbanym, znajdującym się w centrum wsi. Na tym podobszarze posadowiony jest Dom Ludowy. Podobszar ten stanowi również działka o nr ew. 317 o pow. 0,01 ha, która położona jest przy skrzyżowaniu dróg wojewódzkich o nr ew. K 1343 i K 1342. Na w/w działce istnieje zabytkowa kaplica, miejsce spotkań i kultu mieszkańców wsi Rudka.

Podobszar nr 2 – Rudka. Podobszar ten stanowi działka o nr ew. 400/2. Podobszar ten, przeznaczony do rewitalizacji to działka, na której częściowo posadowiona jest szkoła w Rudce. Podobszar od północnego wschodu graniczy z drogą powiatową o nr ew. K 1344. Od północnego zachodu graniczy z działką o nr ew. 400/1, od zachodu graniczną działką jest droga gminna, a od południowego-wschodu działka o nr ew. 400/3. Powierzchnia tego podobszaru wynosi **0,58 ha**, a zamieszkuje go **7 osób**.

Podobszar nr 3 – Rudka. Podobszar ten stanowi działka o nr ew. 454/27. Od południowego zachodu granicę podobszaru wyznacza droga powiatowa o nr ew. K 1344. Od północy i północnego zachodu, granicą jest droga gminna, natomiast od wschodu granicę wyznacza cmentarz parafialny w Rudce położony na działce o nr ew. 458/6. Powierzchnia tego podobszaru wynosi **2,04 ha**, a zamieszkuje go **20 osób**.

Podobszar nr 4 – Rudka. Podobszar ten stanowi działka o nr ew. 811/6. Ostatni podobszar przedstawiony do rewitalizacji w jednostce urbanistycznej Rudka, to podobszar, który od północy i od zachodu graniczy z drogą gminną, natomiast od wschodu granicę wyznacza działka o nr ew. 812/2, a od południa działka o nr ew. 811/5. Obszar jest zaniedbany z przeznaczeniem na sport i rekreację. Powierzchnia tego podobszaru wynosi **1,75 ha**, a zamieszkuje go **11 osób**.

3. Obszar sołectwa Komorów. Obszar wyznaczony do rewitalizacji zawiera działki o nr ew. 126/10, 127/2, 128/2, 129/2 oraz 110. Granicę południową obszaru wyznaczają działki o nr ew. 129/1, 128/1, 127/1 będące w bliskim sąsiedztwie z akwenami wodnymi, natomiast granicę wschodnią wyznaczają działki o nr ew. 126/11, 126/4 i 107. Od północnego zachodu obszar graniczy również z drogą powiatową o nr ew. K 1344. Ponadto od północy granicę obszaru wyznaczają działki o nr ew. 109, 108. Granicę zachodnią stanowi działka o nr ew. 111, 130/2 i 130/1. Na przedmiotowym obszarze występują budynki użyteczności publicznej: Zdewastowany budynek handlowo-usługowy, zaniedbany budynek byłego ośrodka zdrowia z opuszczonymi mieszkaniami i garażami, budynek Domu Ludowego w Komorowie, budynek po byłej szkole podstawowej w Komorowie oraz budynek remizy OSP. Łącznie obszar przeznaczony do rewitalizacji ma powierzchnię **1,86 ha** i jest terenem zabudowanym, a zamieszkuje go **83 osoby**. Granice obszaru przeznaczonego do rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1:2000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

4. Obszar sołectwa Ostrów. Obszar wyznaczony do rewitalizacji zawiera działki o nr ew. 285/10, 193/7, 194/1, 193/1, 193/2. Obszar sołectwa Ostrów został podzielony na dwa podobszary. Łączna powierzchnia obszaru wyznaczonego do rewitalizacji wynosi **12,35 ha** i zamieszкана jest przez **156 osób**. Granice całego obszaru rewitalizacji, z podziałem na podobszary, zostały określone na mapie w skali 1:2000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

Podobszar nr 1 – Ostrów. Podobszar ten stanowi działka o nr ew. 285/10. Dla podobszaru od południa granicę stanowi droga powiatowa o nr ew. K 1342 oraz od zachodu droga gminna o nr ew. K 202521. Dalej granicę zachodnią stanowią działki o nr ew. 285/3, 285/5, 286/1, 286/2, 286/3. Po obu stronach drogi znajdują się liczne zabudowania. Granicę wschodnią wyznaczają działki o nr ew. 310/5, 285/12, 310/3, leżące w sąsiedztwie rzeki Dunajec. Granicę północną wyznaczają liczne pola uprawne ciągnące się od drogi powiatowej o nr ew. K 1342, aż po wschodnią granicę wyznaczonego obszaru. Powierzchnia tego podobszaru wynosi **12,02 ha**, a zamieszkuje go **120 osób**.

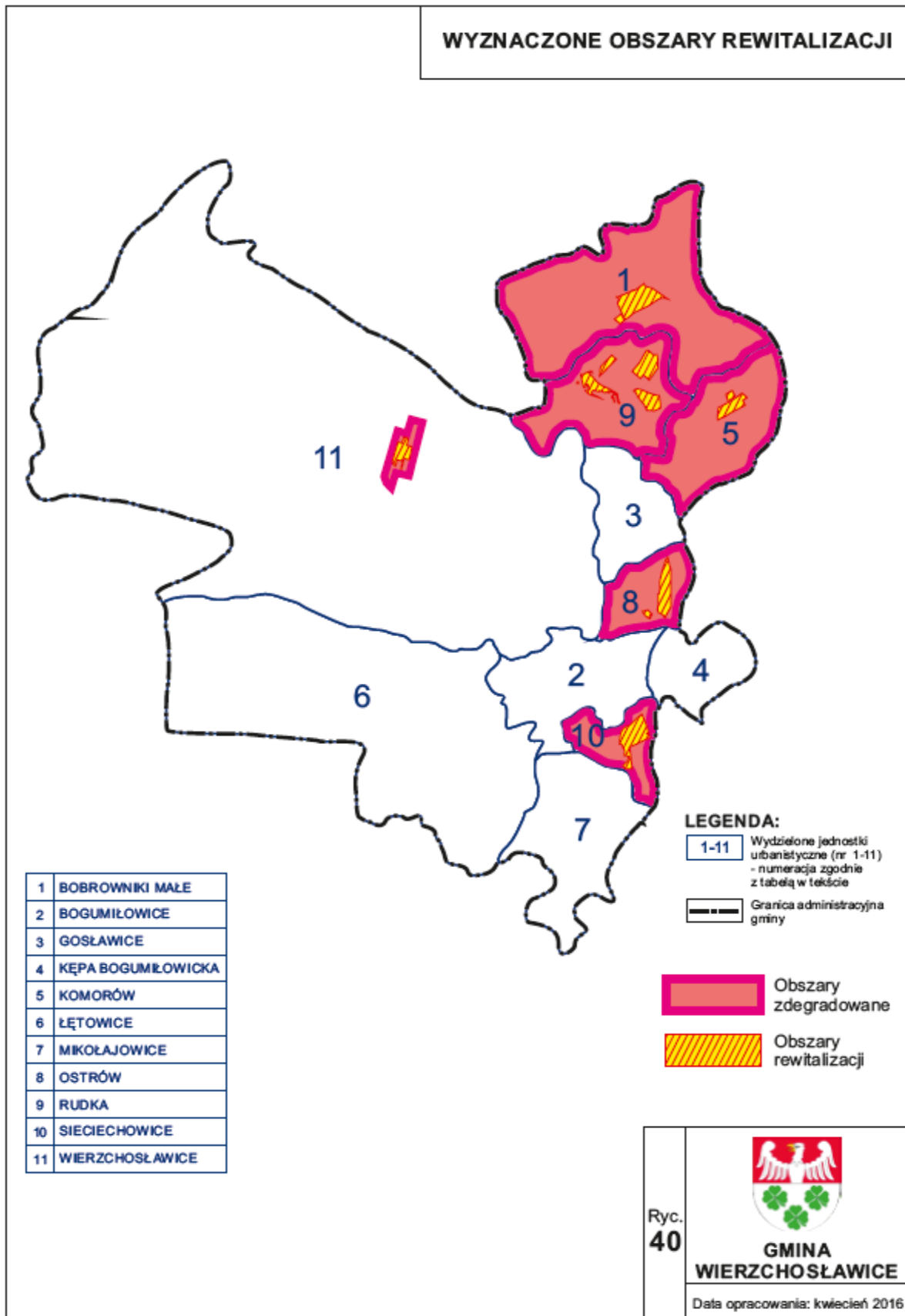
Podobszar nr 2 – Ostrów. Podobszar ten stanowią działki o nr ew. 193/7, 194/1, 193/1, 193/2. Podobszar zawierający się na w/w działkach od południa graniczy z drogą powiatową o nr ew. K 1346 i drogą gminną o nr ew. K 202519. Od zachodu graniczną działką jest działka o nr ew. 192/3, a od północnego-wschodu działka o nr ew. 195. Od wschodu granicę wyznaczają działki o nr ew. 193/4, 193/5 i 194/2. Teren przeznaczony do rewitalizacji zawiera zaniedbaną i w złym stanie technicznym świetlicę w Ostrowie oraz budynek lokalnego LKS-u z przyległymi niezagospodarowanymi i zdegradowanymi terenami. Powierzchnia tego podobszaru wynosi **0,33 ha**, a zamieszkuje go **36 osób**.

5. Obszar sołectwa Sieciechowice. Obszar wyznaczony do rewitalizacji stanowi działka o nr ew. 110/5. Granicę wschodnią obszaru wyznacza częściowo droga gminna biegnąca przez działkę o nr ew. 137. Natomiast granicę południową stanowi granica z miejscowością Mikołajowice znajdująca się na drodze powiatowej o nr ew. K 1347. Zachodnią granicę wyznaczają działki wzdłuż drogi powiatowej o nr ew. K 1347 obejmując pas zabudowań po obu stronach drogi. Obszar ten ciągnie się od południa w kierunku północnym miejscowości, aż po miejsce stanowiące granicę z miejscowością Bogumiłowice. Granicę północną wyznaczają działki przylegające do badanego obszaru jak i do granicy miejscowości o nr ew. 126, 127, 128/1, 128/2, 129/2. Powierzchnia obszaru podlegająca rewitalizacji wynosi **6,91 ha** i zamieszkiwana jest przez **61 osób**. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1:2000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

6. Obszar Wierzchosławice-Dwudniaki. Wytypowany obszar położony jest na terenie jednostki urbanistycznej Wierzchosławice i obejmuje działki o nr ew. 531, 532/1, 532/2 i 535/4. Od wschodu granicę obszaru wyznaczają działki o nr ew. 537/1, 535/2. Od północy granicę stanowią działki o nr ew. 529, 530, 533, 534/2 oraz działka o nr ew. 535/3. Z kolei od południa działki graniczne to działka o nr ew. 532/4 oraz droga powiatowa stanowiąca działkę o nr ew. 77/1. Od zachodu działką graniczną jest również droga powiatowa o nr ew. 77/1 oraz działka o nr ew. 530. Powierzchnia obszaru podlegająca rewitalizacji wynosi **1,50 ha** i zamieszkiwana jest przez **120 osób**. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1:2000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

**Łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 32,85 ha,
co stanowi 0,44 % obszaru gminy. Obszar ten zamieszkuje
łącznie 580 osób, co stanowi 5,37 % ogólnej liczby mieszkańców.**

Rycina 40. Wyznaczone obszary rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wierchosławice

Głównym wnioskiem płynącym z przeprowadzonej diagnozy gminy Wierzchosławice jest konieczność podjęcia działań, które powinny koncentrować się przede wszystkim na aktywizacji i poprawie jakości życia lokalnych społeczności, w tym:

- przeciwdziałaniu bezrobociu, szczególnie długotrwałemu (m.in. podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz poziomu przedsiębiorczości, eliminacja biernej postawy społeczeństwa);
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz likwidacji barier przestrzennych;
- wzmacnianiu postaw obywatelskich i patriotyzmu lokalnego;
- zmniejszeniu problemu ubóstwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa;
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, szczególnie infrastruktury publicznej;
- poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności;
- wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju turystyki oraz poprawy wizerunku gminy jako całości.

Podsumowując, należy pamiętać, iż nadrzędnym celem rewitalizacji jest trwała zmiana obszarów kryzysowych i przywrócenie ich atrakcyjności dla mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, pracujących i odwiedzających. Warunkiem powodzenia jest prowadzenie kompleksowych i zintegrowanych działań oraz włączenie i zaangażowanie mieszkańców w proces rewitalizacji. Prowadzone działania powinny mieć kompleksowy charakter i nie mogą się sprowadzać jedynie do procesów budowlano-technicznych.

Spis tabel

Tabela 1. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera społeczna	16
Tabela 2. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza	17
Tabela 3. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna	18
Tabela 4. Gmina Wierzchosławice na tle powiatu i województwa – sfera techniczna	19
Tabela 5. Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Wierzchosławice.....	24
Tabela 6. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze społecznej	50
Tabela 7. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze funkcjonalno-przestrzennej.....	62
Tabela 8. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze technicznej.....	68
Tabela 9. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze środowiskowej	73
Tabela 10. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze gospodarczej	74
Tabela 11. Podsumowanie mierników sfery społecznej	79
Tabela 12. Podsumowanie wybranych mierników sfery funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej.....	80

Spis rycin

Rycina 1. Gmina Wierzchosławice.....	15
Rycina 2. Mierniki porównawcze Gminy Wierzchosławice w odniesieniu do powiatu i województwa	20
Rycina 3. Mierniki porównawcze Gminy Wierzchosławice w odniesieniu do powiatu i województwa	21
Rycina 4. Jednostki urbanistyczne Gminy Wierzchosławice – podział na sołectwa.....	28
Rycina 5. Liczba ludności – stan na grudzień 2015.....	29
Rycina 6. Gęstość zaludnienia w podziale na wydzielone jednostki urbanistyczne.....	30
Rycina 7. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym.....	31
Rycina 8. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku produkcyjnym.....	32
Rycina 9. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	33
Rycina 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	39
Rycina 11. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym.....	40
Rycina 12. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych	41
Rycina 13. Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	42
Rycina 14. Odsetek dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego	43

Rycina 15. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe	44
Rycina 16. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe	45
Rycina 17. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	46
Rycina 18. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014	47
Rycina 19. Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie	48
Rycina 20. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy	49
Rycina 21. Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni	53
Rycina 22. Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	54
Rycina 23. Odsetek gruntów przemysłowych w ogólnej powierzchni	55
Rycina 24. Odsetek dróg w ogólnej powierzchni	56
Rycina 25. Odsetek dróg wymagających remontu	57
Rycina 26. Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni	58
Rycina 27. Liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo	59
Rycina 28. Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych	60
Rycina 29. Dostępność do podstawowych usług	61
Rycina 30. Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw	64
Rycina 31. Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw	65
Rycina 32. Odsetek przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej ilości gospodarstw	66
Rycina 33. Odsetek obiektów w złym stanie technicznym	67
Rycina 34. Odsetek zdeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw	70
Rycina 35. Bilans wytwarzanych ścieków w m ³ na dobę	71
Rycina 36. Odsetek budynków na terenie gminy pokrytych płytami azbestowo-cementowymi	72
Rycina 37. Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem	75
Rycina 38. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców	76
Rycina 39. Wyznaczone obszary zdegradowane	83
Rycina 40. Wyznaczone obszary rewitalizacji	88